

Kőrösi Zoltán

Hentesek kézikönyve
(1990-1998)

*Apámnak ajánlom ezt a könyvet,
Neki és a többi hentesmesternek.*

HASZNÁLATI ÚTMUTATÓ

A FEJ

Meggyvér

A Lidi

Misi bácsi a központból

A SZÍV

A citromos kolbászról

Képeslap

Aranyka néni messze van

A Balázs-ügy, avagy a Pavlovics-jelentés

A GYOMOR

Budapest, Budapest, kisreál

Resztelt máj

Hanzli

Üvegsör

A FEJ

Meggyvér

Mert én úgy élek, mintha az egész életemet eddig csak álmodtam volna.

Reggel is, ahogy nem lehet már nem felébrednem, de még fekszem az ágyon, és nézem a gödrös plafont, a fehér falakat, és számolom az árnyékokat, hogy aztán fölkeljek, és az utcai ablakon át bámuljak ki a Pannóniára, ahol a fény csillogó mázzal ken össze mindent, a hentesbolt kirakatát és a rácsokat a földszinten, a pöfögő, füstölő autókat és a zöltséges vízzel permetezett ládáit, a hálóval borított almákat és a hervadt zöltségeket, aztán meg átmegyek a gang felé, hogy a konyhából ott is kinézzek, le az udvar kútjába, ahol még szinte mozdulatlan a sötét, csak a szemközti ablakok tükrei mögül szítál valami zene, induló, amiből tompán, akárha szőnyeget porolnának, puffog a dob.

Nézem, nézem ezt a sötétséget, az összesűrűsödő foltokat, mintha víz gyűlne a kövek fölé.

Nézem, miközben tudom, hogy az élet, ami bennem van, az már nem én vagyok.

És ahogy hallom, hogy a Pannónián eldübörög a busz, összezsörrennek a poharak a konyhai kredencben, mintha a dobütésekre moccannának, és az udvari árnyékokkal a túloldali fénytől káprázik a szemem, igen, így van bennem együtt minden, amit éltem, minden, minden, ami eddig volt, s az, ami csak most történik velem.

Ó, és ahogy közben odakint, az utcán egymásba nőnek a túlkölések, a búgások és zörömbölések, és már nem csak a zaj, de a langyosodó levegő is besodródik a kapualj felől az udvarra, hogy lassan söpörje körbe a sárga keramitkockákat, egyre följebb tekeredve az ablakok előtt, bennem, igen, bennem is éppen így kavarodnak egymásba az emlékek, foszladozott hálóból alácsorgó árnyékok, így, így, így, ahányszor csak látom a Beát, látom őt a meggypiros dzsekijében, látom, nyílik az ajtó, mindig sokáig matat a kulcsokkal, a tolokocsival jön végig a gangon, ki a liftig, le az udvarra, de onnan felnéz a konyhaablakomra, tudja, ott vagyok, hát megáll, és a villámhárító rozsdás drótjába kapaszkodva felhúzza magát, feláll, lassan a kocsi mögé kerül, és mire kiér a Pannóniára, már én is az utcánál figyelem, ahogy döcög, kihúzza magát, egyenes háttal tolja azt a kerekesszéket.

Mintha nem is ő ülne vissza a sarkon túl, ott, ahol a patikánál elfordul az út.

Micsoda reggel! Éppen, mint a többi.

Kitárom az ablakot, hogy fényhasáb vágta végig a túloldali házson, ragyogó kis fényrakéta, ami olyan, mint a tűzijáték, az én egyszemélyes ünnepem, az én mindennapi augusztushuszadikám, de legalábbis, ami abból nekem megmaradt.

Ünnep.

Durránásokkal és puffanásokkal, szikrákkal és tűzcsóvákcal, diadalmasan, éppen úgy, mint a Duna-parton volt. Volt, volt, volt.

Körömcipőben és húzott szoknyában a tömegben, lábujjhegyen.

Lélegzetvisszafojtva lesni a Gellérthege felé, miközben tudtam, egyre jobban tudtam, hogy ott áll mögöttem valaki, s mintha csak a tömeg szorítaná, mindinkább hozzám simul. De mégis, egészen a Körútig meg sem mert szólítani. Lassan sétáltam, hallgattam, kipp, kopp, kippi, kopp, hogyan kopognak mögöttem a spiccvasak, ó, de szép, néztem a kirakatokban a fehér blúzomat.

Czabánferi, rögtön így mondta a nevét, miközben mosolygott.

Ezek a rakéták, ugye látta, igazán, mint a csillagok! Kisasszony, micsoda szépség! Mondja, mondja kisasszony, magát nem ejti bámulatba, hogy ennyi szépséget lát, és a szíve meg csak ver tovább?

A szívem?, hajtottam le a fejem. Hogy a szívem csak ver tovább?

És én láttam, hogy a tarkóján egészen felnyírt a haj, mint egy kisfiúé, elől mégis a homlokába lóg, és a szája fölött, mintha póklábacsok sorakoznának, keskenyre vágott a bajusz.

Meggylevet ittunk üvegből a Nyugatinál, hallgattam, miket beszél.

Kisasszony, szokott maga sírni?, hajolt közel hozzám. Tudja-e, azt mondják, hogy Isten számolja a nők könnyeit?

Isten?, ráztam meg a fejem. Miféle Isten volna az, aki számol?

Nekünk való, kisasszony, nekünk való.

Néztem a szeme kékségét, a bogár körül kicsi sárga nyilak, a nyakáról kölnifelhő szállt le rám.

Fehér atlétatrikó, hanyatt feküdt az ágyon, úgy cigarettázott.

Sötétkék öltöny, fekete zokni, fekete cipő, szürke nyakkendő.

Kis meggypiros notesz, ceruzával valami nevek, számok és szavak, a zakó belső zsebében, éppen a szíve fölött.

Figyelj te Czabánferi, mondtam neki, mutassak valamit? tudod-e, hogy itt állt régebben a kis vaskályhám, itt van még a kéményajtó is, látod? Mert ebben a házban kéményjáratok hálóznak a falak mögött, s ha ide leülsz, egyszerre szavakat és kiáltásokat hallhatsz, de mindent ám, ami körülöttem, a falakon túl történik, alul is, fölül is, az egész házban. tudod, tudod, te Czabánferi, néha már arra gondolok, mintha nem is tűntek volna el, bizony, mintha itt lapulna a sok lakó a tapéta alatt, hogy onnan beszéljenek ki váratlanul.

Nevettem rá, és ahogy előrehajolt, hogy ő is hallgatózzon, megsimogattam a tarkóját, ott, ahol mint a fekete borosta, szinte szúrtak a rövidre vágott hajszálak.

Ősszel kivitt még a Megyeri útra is, futballmeccsre. Persze nem a Dózsához, hátrébb, az egyik edzőpályára. Azt mondta, régebben volt, de idejárt ő is, a főiskola csapatába, és láttam, igen, ismer itt mindenkit, mint ahogy neki is köszönnek már messziről. Felemelt kézzel integetnek, és nevetnek rá, vagy összekulcsolják a kezüket a fejük fölött, és úgy rázzák, mintha valami béketüntetésen állnának fent a tribünön, de ha meg egymáshoz érnek, rögtön halkán kezdenek, még a hangjukat sem hallom, az egyik mindig fogja a másik könyökét, és még a fejüket is összedugják, mint akik titkos dolgokról beszélnek, igen, mintha én ott sem lennék. Együtt mentünk és együtt is jöttünk el, de ott, mintha nem is ismernénk egymást. Én meg ültem a padon, a hajam és a szoknyám fújta a szél, hátradőltem, hogy süthesse az arcomat a nap. Süsse csak, süsse csak, és a pálya mellől és a fűből frissen kihordott trágya szaga párált, és az öltözőtől meg, attól a hosszúkás, földszintes háztól, aminek a hátsó felében a pályagondnok kolbászfüstölőt tartott, és egész idő alatt hordta csak befelé a salakról, abból a hatalmas nagy, összegabalyodott halom fából a tuskókat és ágakat, a két kéményből a húsfüstölés csípős füstje tekeredett a pálya fölé, hogy aztán onnan a magasból, a trágya szagával összekavarodva a fénnel együtt zuhanjon vissza rám, süss fel Nap, süss fel Nap, megfagynak a kertek alatt a kislibák, csíp a füst.

Csakhogy én olyan voltam, hogy tudtam hallgatni, tudtam, talán jobban, mint bárki más.

Még később sem, amikor már annyian mondták, hogy a szemközti Beához is feljár, még akkor sem kérdeztem tőle semmit. Hallgattam, ahogy a Wartburgja megáll a kapu előtt, ismertem jól a motor pöfögését, a csapódást, és aztán vártam, melyik lépcsőn dobognak a léptei, nálam, itt elől, vagy a másikon, a hátsón. Nem nyitottam ki az ajtót, de a konyhaablakba álltam, lásson ő is, ha akar, lásson, többet jelent a szavaknál.

Most is: milyen erős már ez a májusi napsütés!

Nézem a sárga keramitkockák rácsát, és szinte érzem is, ahogy az udvarra, a ház ölére, akár egy nemtörődöm, lomha test, ráfekszik a meleg, süss rám, nap, süss rám, nap, és eszembe jut az tavasz, amikor kirándulni mentünk, a földútig az autóval, onnan gyalog, végig a szántás szélén, be a ritkás erdőbe.

Még a bokrok előtt eldobta a cigarettát, ide, ide ez nem kell, ugye?

Kék füst folyt ki a szájából, ahogy nevetett.

Ezt szeretem a legjobban, mutatott körbe, a zöld füvet, és rajta a fényt és az árnyékfoltokat. Aztán megállt, fülelni kezdett, az ujját a szája elé téve mutatta, csend legyen, maradjak csendben.

És akkor már én is hallottam a nyávogást és miákolást, közelről, de mintha valami üregből, vagy éppen párnák mögül jött volna a hang. Az egyik fa alsó ágára akasztva lógott a zsák, koszosfehér vászon.

Nézd csak, nézd, nyitotta szét, és kényszerített, hogy egészen közel hajoljak.

Vak macskakölykök, szürkésfekete kicsi cirmosok, hat vagy hét, megszámolni sem lehetett, mert már egymást marták az éhségtől és fájdalomtól, ahogy a saját testük súlyával préselődtek össze, miközben egyre csak ki akarták kaparni magukat abból a burokból.

Ilyenek ezek, nézett rám Czabánferi. Ilyenek ezek mind, kiakasztják ide ezeket az ártatlanokat, ezeket az állatokat, akik semmiről, de semmiről nem tehetnek, és aztán elmennek. Mintha nem is ők tennék, elmennek, és elfelejtik. Hagyják, hogy lassan pusztuljanak el, pedig ölni, igen ölni is tudni kell, mondta, és visszaindult a Wartburg felé. Mindjárt jövök, szólt hátra, várj meg itt!

Álltam csak, mert ahogy hallgatni sem bírtam azt a nyivákolást, de elmenni sem tudtam akár egy lépést, vártam hát, míg ő húzott a nyakamat fogva hátrébb. Pisztollyal a kezében állt meg mellettem, kinyújtott karral, sokáig célzott, és aztán gyorsan, egymás után ötször, vagy hatszor lött. Hallottam, ahogy mellettem csattannak azok a lövések, de előttem, a fa ágán rándul meg újra és újra az a kupac, az a koszosfehér vászonzsák, hogy végre elcsendesedjen, és mint a sűrű, szirupos meggylé, barnássötét folyadék nedvesítse át.

Honnan, honnan van neked pisztolyod?, kérdeztem végül, lassan félrehajtva a fejem. Néztem, ahogy felém fordul, nem szól, csak mosolyog, a szája fölött finoman meg-megrándulnak azok a vékonyka póklábak.

Nem is akartam igazán, hogy válaszoljon.

Dél van, dél, bimm-bamm, brummog az idő, a Lehel felől ideér a harangozás, dél, ilyenkor fordul át a nap a ház felett.

A Pannónián egyre több az árnyék, és ide ahol ülök, ide a konyhába ömlik be a fény. Lehunyom a szemem, persze nem alszom, csak valahogy egyre messzebb lesz minden, mint a vörösfekete foltok a szemhéjam mögött, míg végül néha hallom, igen, megint egészen tisztán hallom, ahogy bent, a szobában beszélgetnek. Egy férfi és egy nő, kevés szóval, inkább csak

néha-néha mondanak valamit, mint akik már olyannyira ismernék egymást, hogy még a szavak is fölöslegeseek, hallgatom őket, még ha nem is értem, hallgatom csak, mert tudom, ha felállok, és a szobába megyek, újra nem talállok már ott senkit, eltűnnek előlem, mintha sohasem is lettek volna.

Akkor már mindig bejárt az autójával az udvarra, egészen a hátsó lépcső előtt állt meg, hogy rögtön fölmelessen.

Sok a dolgom, valami ilyesmit mondott utoljára.

Hallgattam, ahogy a fürdőszobában matat, a tükör előtt, a tükör!, hiszen azt is ő szerelte fel, aztán, alighogy befejezte, fáradtan elaludt, a kis fekete komódon nyitva feküdt a meggypiros notesze, Czabán F. főhdy, ez volt a belső lap bal sarkába írva, gömbölyű tintabetűkkel.

Czabánferi, mondtam magamnak halkan. Czabánferi, fel-le kapcsolgattam az előszobai villanyt, és aztán a konyhaablakból néztem végig, ahogy az udvarról a hátsó lépcsőn a másodikig felér, nem kellett csengetnie, a Bea rögtön ajtót nyitott.

Volt már egy szürke öltönye is, világoskék nejloning, vörös nyakkendőt hordott hozzá. Reggelente ő jött ki elsőnek, krárogva le a lépcsőn, túráztatta a motort, mielőtt a pincelejáró mögötti sarokból kitolatott.

Estéknként, ha otthon maradnak, zenét hallgatnak egészen sokáig, mondta a házmester, de csak sötétben, a lámpa nélkül, lemezeket egymás után, vagy a rádiót, órákig is.

De én nem kérdeztem semmit, semmit, mintha nem is hallanám.

Öntözni kellene rendesen azokat a muskátlikat, mutattam a téglával körberakott ágyásokra. Egészen elszáradnak itt az udvaron.

Ott van a csap, meg a slaug, rántotta meg a vállát kelletlenül, maga is adhat nekik vizet, ha akar.

Adok is, adok, ha akarok.

Nyitotta éppen a Wartburg ajtaját, reggel, korán, amikor a korláton kihajolva lekiáltott utána a Bea, a papírokat, a jelentéseket viszed?, de egészen hangosan, tudtam, csak azért, hogy én ne tudjam nem hallani, ő már, ha akar, erről is beszél.

Akkor délután, még meleg volt, és az udvarra zubogott a fény, a mutatóujjammal befogtam egy kicsit a slaug torkát, szinte permetezve engedjem a muskátlikra a vizet, néztem a párát, mintha apró felhők volnának, s ha följobb szálltak, szivárvánnyá bomlott rajtuk a csillogás, az ujjatlan kék ingem volt rajtam, szandál és húzott szoknya, elképzeltem, milyen jó volna most megfürödni, csak így, itt, a sárga keramitkockákon állva, elképzeltem, ahogy az átlangyosodott vízcseppek visszazuhogtak rám, és a kék vászon a mellemre, a szoknya a combomra tapad, a hajam pedig egészen sötét lesz, és a fejemhez simul, akár egy szorosra kötött kendő, egy fényes sisak.

Tartottam a hűvös gumicsövet, amikor meghallottam a motor pöfögését a kapu felől.

A Wartburg, ismertem meg rögtön, és figyeltem az ajtócsapódást.

A Czabánferi nyitja a kapuszárnyat, de már csak ahogy indulna vissza, csak akkor néz fel, egyenesen rám. Megáll, mert nem csupán engem lát, nem csak azt, ahogy a slauggal a muskátlikat öntözöm, de tudja ő is, hogyan csillognak a párában a szivárványszínek, mert ebben a napsütésben minden egyes vízcsepp olyan, mintha szerterobbanva aláhulló tűzijáték-rakéta volna, és láttam, tudja ő is, hogyan tapadna a bőrömre jobban és jobban az átmedvesedett ruha, megállt hát, és bámult a kapuátjáró árnyékából a fénybe, miközben zakatolt mögötte

az autó motorja, mint valami csikorgó, hatalmas óraszerkezet, ami hirtelen nem tudja tovább forgatni a rossz időt jósoló, fából faragott bábut, a mereven álló, nyírott bajuszkás férfialakot. Így néztük egymást, a Czabánferi és én, míg végül a domború szélvédő üveg mögött kiabálni kezdett az a nő, kiabálni kezdett a Bea, és megnyomta a Wartburg dudáját is, ha netán a hangját elnyomná a motor zaja, hosszan tülkölt, a másik kezével pedig sürgetően integetett, és nem is hiába, mert a Czabánferi, mint aki parancsot teljesít, felemelte a kezét és visszaintett, és már indult, beült a kormány mögé, felpörgette a motort és behajtott az udvarra. Mereven előre szegezte a tekintetét, ahogy lépésben elgurultak mellettem, egészen a hátsó sarokig, a pincelejáró mögé, ahová úgy szokott beállni, hogy csak az autó egyik oldalán lehetett kinyitni az ajtót, a kormány felől, és a Beának is mindig arra kellett keresztülmásznia.

Néztem a Czabánferi arcát, de akármennyire is nem akartam, közben mindegyre a Bea diadalmas mosolyát láttam, a győztesét, akinek elég, ha dudál és integet, és miközben szorítottam a fekete gumicsövet, láttam azt is, hogyan csillog a napfény a Wartburg domború tetején, a motorháztetőn és a csomagtartó fedelén, és láttam, hogyan változnak meggyszínűvé a piros muskátlik a világoskék autó oldalán tükröződve.

Közelebb mentem hát, egészen közel, s mire Czabánferi egy utolsót taposva a gázpedálon elfordította az indítókulcsot és leállította a motort, kétütemű, ugyebár, én már ott álltam mellette, és az egész testem súlyával a Wartburg ajtajának dőltem, hogy se kinyitni, se elmozdítani ne lehessen, a slaugot pedig benyújtottam a lehúzott ablak fölé, be a Czabánferi szürke öltönye, a világoskék inge, a vörös nyakkendője fölé, a Bea fehér blúzára, a sovány karjaihoz, miközben még mindig ott tartottam a mutatóujjam a hideg gumicső torkán, hogy a víz, mintha csak egy apró szökökútból törne fel, spriccelve és párállva terüljön szét odabenn, feketére színezzé a Wartburg üléseit, lassan legördülő, szivárványos karikákat szórjon az ablakokra, és tükrös tócsába gyűljön a gumipadlón, egyre növekedve a Czabánferi fekete félcipője, a Bea fehér szandálja körül, a testükre tapadjon a ruha, éppen úgy, ahogyan azt én képzeltem még a napsütésbe bámulva.

Kertek alatt a kicsi libák.

És amikor eltűnik már előlem a Pannónián a Bea meggypiros dzsekije, az egyenes válla, az ezüstmákos haja, az utcán, a járda fölött csak a kékes füst lebeg, hát visszajövök ide, az árnyékba.

Mindig a tükör elé állok először, nézem magam, nézem az arcomat, a hajamat, keresem benne az ősz szálakat. Van úgy, hogy leveszem még az ingem is, és arra gondolok, miért van, hogy ez a test, a testem nem akar tudomást venni arról, hogy itt belül én még ugyanaz vagyok. Bámulok a tükörbe, de nap mint nap egy ismeretlen vénasszony néz vissza rám.

Ráncos az arca, a szeme fakó.

Megfésülködöm, a tenyerembe gyűjthetem a kihullott hajszálakat.

Persze, tudom, akkor mindenki azt hitte, én a temetésre már el sem megyek, félek, vagy a szégyen. Hihettek felőlem bármit is.

A Bea még gipszben feküdt, újsághír lett belőlük, Lepsénynél, mint a viccben, a gömbölyű orrú Wartburgot meg egyenesen az ócskavas-telepre vitték, én álltam csak ott a gödör, a földhányás mellett. Fekete harisnyát, fekete szoknyát, fekete blúzt vettem fel, egészen, mint egy igazi özvegy, és az is voltam, a második sorban ugyan, a sok idegen mögött, de huszonöt rózsából csináltattam a koszorút, mélyvörös, meggyszín bimbókból, fenyőágakkal, hogy virítson még napok múltán is. Ömlött a fény és sütött a nap, hallgattam a hangszórókból recsegő zenét, a lassú, nyekergő fúvósokat, és a trüszkölő cintányért. Sötétkék öltönyös férfi

állt a mikrofon mögött, hogy beszédet mondjon, amikor átmenet nélkül esni kezdett az eső, apró cseppekben hullott, de olyan sűrűn, mintha valami hatalmas slaugból permetezne, és közben csak sütött tovább a nap, és nem mozdult semmiféle felhő, és mégis, a föld egy pillanat alatt nyálkás, csúszós lett. Ilyen lehetett az aszfalt is ott Lepsénynél, gondoltam, és felfelé tartottam az arcomat, had mossza a víz, folyjon végig az arcomon, mit számít a festék, mintha sírnék.

Igen, hallgatni mindig tudtam, de sírni soha.

Behunyom a szemem, persze nem alszom, csak valahogy egyre messzebb lesz minden, felcserélődne az idő, de bennem, itt belül mozdulatlan marad.

Vörösfekete foltok a szemhéjam mögött.

Süt benne a nap.

És hallom, egészen tisztán hallom, ahogy bent, a szobában beszélgetnek, egy férfi és egy nő, kevés szóval, inkább csak néha-néha mondanak valamit, mint akik már olyannyira ismerik egymást, hogy még a szavak is fölöslegesek. Elharapják a mondatokat, vagy talán nincs is értelme annak, amit mondanak, elég az, hogy együtt vannak ketten, a hangjuk, a testük, elválaszthatatlanul.

És amikor estefelé a kémények és a tűzfalak között megint idesüt a nap, ferdén, hogy szinte csak horzsolja a Pannónia házait, és vörös a fénye, mintha sűrű, ragadós meggyszirup ömlene végig a fekete ablakok körül, én megint kikönyökölok az utca felé, nézem a kirakatokat, ahol már égnek a villanyok, a lámpákat, ahogy felélednek körülöttük a bogarak, a szúnyogok, mintha eleven fátylak lengedeznének a fények körül, és nézem az autókat, a tizenötös buszt, ahogy kiönti magából és beszippantja az embereket, igen, legfőképpen az embereket nézem, sietnek, egymásba karolnak, össze-összeütköznek, kerülgetik egymást, milyen sokan vannak!, jut mindig az eszembe, de csak úgy, mintha már ezt nem is én gondolnám, én, aki úgy élek, mintha az egész életemet eddig csak álmodtam volna, zakatolnak a napok, mint egy wartburgmotor, zakatolnak, kétütemű, ugyebár, és tudom, hogy az élet, ami bennem van, az már nem, az már nem, az már nem én vagyok.

A Lidi

Az ezerkilencszázkilencvenhetes esztendő októberében, nevezetesen október végén, egy hétfői napon, késő délután egy szürkére mázolt, ponyvával fedett rakterű IFA teherautó száguldott nagy sebességgel a budapesti Andrásy úton az Oktogon felől a Hősök tere irányába.

Három férfi ült a vezetőfülkében.

Az egyikük a kormánykereket markolta, nagydarab, kövér ember, igazi behemót. Középuött a második, vékony csontú, keskeny vállú férfi, mintha valami olaj, vagy zsír fényesítené a haját, a vállain fehér pöttyökkel a hulldogáló korpa.

A harmadik az ablaknál ült, tömzsi, bajuszos, fekete ember, a haja mint a drót, az a fajta, aki soha nem tud úgy megborotválkozni, hogy máris ne sötétlene borosta az álla körül.

Kora reggel, szinte még hajnalban, amikor a negyvenhetes villamossal zötykölődtek ki a Körtérről végig a Fehérvári úton, akkor csupán ketten voltak: a vékonycsontú, keskeny vállú és a bajuszos. Rázkódott a villamos, zörögtek a maszatos, foltos üvegek, lengedeztek a megfeketedett bőrfogantyúk.

Rázkódott a két férfi is, bámulták az út menti szürke szalagházakat.

Micsoda reggel!

Feljött már a Nap, és az éppen ébredező városban tárva-nyitva álltak az ablakok, hiszen annak ellenére, hogy október végét jelezte a naptár, igazán nem őszt mutatott az idő. A fák is, alig-alig hullt le még levél. Olyan langyos volt a levegő, akár egy nyári nap kezdetén, valószínűtlenül kéken ragyogott az ég, s ha messzebb feltűnt néha egy-egy felhőfodor, azonnal tovasodródott, vagy egyszerűen feloszlott, eltűnt, mintha odafent egy másik szél fújta volna, pontosabban ott fent fújta volna a szél egyáltalán, mert a házak között állt a levegő, a Fehérvári út macskakövein is éppen csak az elrobogó villamos kavarta föl egy pillanatra a sínekhez, a járdaszigetekhez ülepedett szemetet, de a kelenföldi parkok fáin már moccsanatlanok maradtak a kókadt, poros lombok, meg se rezdültek a megtépázott bokrok, elhalt közöttük a zakatolás.

Egyforma a reggel és a hajnal.

Fél órája, amikor a férfiak a villamos megállójában találkoztak, még ilyen volt a Körtér is: a függönyök és a redőnyök mögött talán ébredtek a környékeliek, az utcán viszont alig-alig tűnt fel valaki, a hetes busz üresen zörgött el, mint ahogy a már nyitva tartó lámpafényes boltok pultjainál is csupán az ásitózó alkalmazottak ácsorogtak. Kutyasétáltatók, a napfelkeltét nehezen kiváró magányos öregek, korai bevásárlók, késői hazatérők. Ilyenkor még könnyű átvágni a téren, forgalom sincs, csak mintha messzebbre húzódnának a házak, talán a csend teszi, tágasabb a tér, vagy csupán a napsütés, igazán, mintha a nyár tért volna vissza.

Állt az a tömzsi, dróthajú ember a villamosmegállóban és várakozott. A Takácsot várta, a Takács Jósát, akivel még a Szerszámgépipari Művektől ismerték egymást, ha nem is együtt, de ugyanabban a műszakban sok-sok éven át, s akivel tegnap délután akadt össze a Városligetben. Ők éppen jöttek ki az Állatkertből, a Takács meg ott állt a mindenféle gyerekjátékokat és kazettákat árusító bódék előtt, mintha csak rájuk várt volna.

Egyébként azt, hogy az Állatkertbe mennek, tulajdonképpen nem is ők találták ki.

Szombaton a tömzsi ember a Nyugati pályaudvar aluljárójában találkozott egy asszonnyal, aki valamikor a szerszámgépiparinál a bérszámfejtésen dolgozott, s aki aztán, mint elmondta, a nyugdíj után az állatkerti pénztárnál lett részmunkaidős. Csak a télig, de az is valami. És hozzátette, mindjárt ott, az aluljáróban, hogy jöjjenek csak ki bátran mind a hárman vasárnap délután, majd ő beengedi őket, tudja, hogy egyáltalán nem mindegy az az ezer forint, merthogy legalább annyi a belépő egy családnak, persze nekik erre ne legyen gondjuk, ott ül, na nem a főbejáratnál, kanyarodjanak hátrébb, a vízilovak felé, nem lehet eltéveszteni.

Jöjjenek csak, Laci, jöjjenek nyugodtan!, mosolygott, s mellé legyintett is egyet, mutatva, ebből aztán nem lehet probléma, és az ember legalább ennyivel segítse a régi munkatársait.

Laci már az ajtóban találta a feleségét.

Felmegyek a Toldiékhoz, mondta az asszony, éppen jó, hogy jöttél, meg akarom nézni a sorozatban a Bessenyeit.

Úgy csinálsz, mintha nem láttad volna még, morogta Laci.

Most hal meg, magyarázta az asszony.

Jó, bólintott Laci, nekem aztán mindegy. Holnap pedig elmegyünk az Állatkertbe.

De az asszony arra már nem is figyelt, szaladt föl a negyedikre.

Vasárnap reggel viszont ő volt, aki előhozta a kirándulást. Hogy tudja-e a Laci, mennyibe kerül három belépőjegy az Állatkertbe, és miből gondolja azt, hogy nekik éppen erre volna pénzüik, vagyis ha másra sincsen, miért éppen most lenne, különben is, a gyerek még túl kicsi ahhoz, hogy elcsodálkozzon az állatokon, neki pedig akad jobb dolga is.

Dolgod?, kérdezte értetlenül Laci.

Hát van az is, ha kell, rántotta meg a vállát.

Amikor pedig a Laci elmesélte, mit ígért a pénztárosnő, akit még a gépgyárból ismert, a felesége nevetni kezdett, és valami olyasmit mondott, hogy kár, hogy az ígéretekkel nem lehet bevásárolni a boltban, ő például szívesen átmenne ide a Kaiser áruházba, és ígéretekre kipakolná az egészet, legyen elég annyi, nagyon jól tudná, mit kezdjen vele.

Így történt aztán, hogy jócskán elmúlt már dél is, mire az Állatkerthez értek. A négyes busszal utaztak: Lacin kihajtott gallérú fehér ing, sötétkék nadrág, a feleségén lépésbetétes harisnya-nadrág, fehér szandál, fehér retikül, műanyagból készült borostyán nyaklánc. A gyereken az a kötött kezeslábas, amit a földszinten lakó tanáréktól kaptak ajándékba.

Sütött a Nap, a bejáratnál szemközt léggömböket árult egy férfi, ütött-kopott gázpalack mellett ácsorogott, és néha felemelte a karját, a csokorba fogott lufikat, mintha már nem is tudná tartani őket, annyira akarnának felrepülni.

Jó napot, Laci, mosolygott ki a kisablakon a régi gépgyáras asszony. Látom, látom, csak eljöttek.

És integetett a kezével, hogy ne álljanak meg, minden rendben van, menjenek tovább.

Jobbra kanyarodtak először, a vízilovak, zsiráfok, antilopok felé, megnézték a tevéket, s aztán sétáltak lassan visszafelé a majmokhoz, jegesmedvékhöz, fókákhoz. A tó partjánál Laci még egy perecet is vett a gyerekeknek, nevettek, hogy a fogatlan szájacskájával úgy szopogatja azt a sós rudat, mintha cumi volna. Azon is nevettek, hogy a sziklák itt nem kövekből vannak, hanem betonból, vagy ki tudja, valami műanyagból.

Amikor már visszafelé ballagtak, elmentek a tigrisek, a medvék előtt, Laci megállt a kenguruk kifutójánál. Lerakta a nyakából a gyereket. Elolvasta a feliratot: szürke óriáskenguru.

Hogy milyen furcsa, hiszen az a kenguru nem is óriás egyáltalán.

Álltak az aszfalton, a hátuk mögött elzörgött a pónilovas fogat. Gyerekek ültek a kocsin, szorosan összezsúfolódva, a póni nyakán rojtos, színes fonatos bőröv, csengő csilingelt, pedig az a lovacska egyáltalán nem látszott vidámnak.

Laciék benéztek a dróthálón túlra, a fonnyadt bokrok, meg a nyírfák alá, hogy hol lehet, mit csinál most az a szürke óriáskenguru. Aztán meglátták hátul, egészen a falnál, csupán a mancsa, meg a pofája, a nedves orra látszott ki a gödörből, amit a homokba kapart. A nagy barna szeme éppen olyan volt, akárha egy gyerek bámulna ki onnan. A mancsa meg, mint egy kicsi kéz. Közben nem volt talán tíz méterre sem, ott csattogtak egyre-másra a Nyugati vasútállomásra a vonatok, és a másik oldalon, hátuk mögött a Városliget, autók és árusok, sétálgató emberek, hangszórókból a zene.

Az a kenguru pedig, Ausztráliából, csak feküdt a beültetett nyírfák alatt.

Álltak ott hárman, középen a gyerek, fogták a kicsi ujjait, a puha tenyerét.

Akkor történt, hogy a Laci rugdosni kezdte a dróthálót.

Nem mondott semmit, hogy mit gondol, vagy hogy akar-e valamit egyáltalán, előbb csak nekidőlt a kerítésnek, mint aki elfáradt, aztán így, előre görnyedve, a cipője orrával szaggatta a drótot a vasoszlop mellett, rugdosott. Mint aki nem is tudja egészen, hogy mit tesz.

A felesége meg rángatta, éppen az hiányzik, hogy jöjjenek az örök, miért nem lehet úgy viselkedni, mint a normális embereknek. Nézz meg a széttépett drótszalakat.

És a kettejük között állt a gyerek. Hiába volt a kiabálás, a rugdosás meg a rángatás, egyáltalán nem sírt, bámult az apjára nagy barna szemekkel.

Így aztán nem is a vízilovas kapunál mentek ki, és a hajdani szerszámgépiparis nőtől el sem búcsúztak.

Viszont alighogy kiszaladtak a főbejáratnál, és átsiettek az úton, ott állt az egyik bódé pultjára támaszkodva a Takács. Sőt, ő már nyilván előbb is észre vette Laciékát, mert integetett nekik, jöjjenek közelebb, mondani akarna valamit. Akkor mesélte el, hogy micsoda szerencse, hogy éppen így, ilyen véletlenül összeakadtak, mert holnap reggel volna egy alkalmi munka, nem sok, persze, és talán nem könnyű, ezt nem állíthatja, de az árát jól megfizetik, beleértve a felejtést is, ha érti Laci, miről beszél. Hogy egészen kint, Albertirsa felé van egy telephely, valami műanyag fröccsöntő üzem, oda kellene elmenni, felpakolni és elszállítani a szemetet. Gyors és tiszta az ügy. Emlékszik ő Lacira, azért is örül, hogy összehozta őket a véletlen. Nyilván nem lenne rossz egy kis pénz, és szerinte Laci, ha arról van szó, hallgatni is tud. Ha van kedve, most mondja meg, aztán találkoznak másnap kora reggel a Körtéren a negyvenhetes megállójánál.

Így történt, hogy ezen a reggelen aztán zakatolt a villamos, zötyögött rajta Laci és Takács, megmaradt a tenyerük nyoma az ablaküvegen.

Nézték a házakat, aztán már csak kerteket, a nagyra nőtt, virágos fákat, üres telkeket, rozsdás tartályokat, a bezárt gyártelepeket.

Jó munka lesz, mondta Takács. És a pénz miatt se aggódj. Ezeknek a fröccsöntőknek annyi a pénze, mint a szar, nem is tudják, mit kezdjenek vele. A vásárosoknak is, meg a butikokba szállítják az áruikat. Innen a telepről kell elhozni a hulladékos hordókat, délutánra már elfeledheted az egészet.

Hullámpala volt a telep kerítése, azon belül rudakra acélhuzalt feszítettek ki, láncsal ráfűzve két farkaskutya. Összezsattantak a vaskarikák, ahogy az állatok az udvart elválasztó dróthálónak ugrottak.

A műhelyben először leültették őket.

Várni kell, azt mondták. Korán jöttek, még csak most indult be a munka, majd ha megtelik az összes hordó, akkor lehet pakolni. Vagyis hogy van itt más, szóltak mindjárt rájuk, ha már itt üldögélnek, kapkodják le inkább szépen a teherautó platójáról azokat a dobozokat, vigyék be, úgyis ott kell etetni a gépet.

Ponyvás IFA állt a műhelykapu előtt, az udvaron, arról kellett leszedni a dobozokat. Barna, széles ragasztószalagokkal becsíkozott nagy kartonok voltak, aztán mégis olyan könnyen megemelték, mintha üresek lettek volna, egykettőre átrakták a gépekhez az összeset. A ragasztócsíkok viszont olyan erősen fogták, késsel kellett egyenként felvagdossni őket.

Kicsi fehér szobrok, minden dobozban összerakva szépen, műanyag szobrocskák, de nem az egész alak, mindössze valami talpazat, és rajta a mell, a váll, a nyak és a fej.

Ez a Lenin, mondta Takács.

Mert az volt tényleg, a Lenin. A kopasz feje, a bajusza és a szakálla, és lejjebb valami nyakkendő, ing és zakó, persze az egész elvágva a mellénél, onnan meg, mintha egy fehér téglával volna, négyzetesen végződött. Fehér, könnyű műanyagból, viszont még a pöttyök is a nyakkendőn, a bajusz szőrszájai, a szempillák. És a téglán alján egy felirat: V. I. Lenin, talán hogy az is megismerje, aki nem látta volna még ezt a kecskeszakállat, a magasra nőtt homlokát.

Akkor jött hozzájuk a műhely túlsó falától, a gépsor végétől egy piros-kék kezeslábasba bújt munkás. Az orra is piros volt, a szeme pedig kék.

Készen vannak a beállítások, mutatott a gépre egy kulccsal. Bekapcsolom, aztán kezdhettek.

Mit kezdhetünk?

A munkát. Az egyikőtök kiszedi az anyagot a dobozokból, berakja itt a gépsor elején ebbe az etetőbe. A másik ember meg oda, a végére áll, és ott szedegeti el a kész darabokat. Világos?

Ha mondja, akkor világos.

Zúgott a gép, visított, néha még recsegett is, mintha rögtön szét akarna esni. Felválni a dobozokat, berakni a Lenineket az alumínium vályúba. Röpködtek a fehér forgácsok, szállt a por, kiszáradt a száj, a haj kifakult.

Viszont a Leninek, azok nem akartak kifogyni a dobozokból.

És a gépsor másik végén, ahová a Takács állt, hirtelen valami figurácskák bukkantak elő. Egy koppanás, aztán leszánkáztak a bádoglemezen a görgőig, ott kellett a Takácsnak bedobozolni őket. Egy sor figura, egy réteg selyempapír, tíz darab egy sorba, tíz sor jut minden dobozra.

Szúrt az izzadság az orr tövében, de viszketett még a nadrág alatt is, az ing gallérja pedig úgy megkeményedett, mintha gipsz fogná körbe a nyakat. Akkor már olyan volt az egész műhely, mintha hó hullott volna keresztül a hullámpalán, apró és szúrós, recsegő hópelyhek, egyre több és egyre több, befolytak a cipőbe, de talán még a bőr alá is.

Te, hát ennek meg még lova is van!, röhögött fel Takács, ahogy az ő oldalán az első szobrocskák kipotyogtak.

Odaállította a gép szélére. Úgy zötykölődött, mintha a fehér műanyag lova rúgkapálna alatta, még a betűket is nehéz volt összeolvasni a kicsi talapzaton.

A honfoglaló, mondta Takács, a kezét a szobor alá tartva, hogy oda zuhanjon, ha már le akar pottyanni.

Mert hát ő volt, tényleg, az Árpád fejedelem. Lovon ült, a fején tollas páncélsisak, egyik keze a kantáron, a másikon egy buzogány, könnyedén a nyereghez támasztva, hósín fehér műanyagból, frissen, csak úgy ragyogott. A ló patáinál lépcsők is, az alsó fokon pedig a felirat.

Nézték, a gép ütemére miként rázza a buzogányát, aztán hogyan dől Árpád fejedelem lovastól, sisakostól az eléje tartott tenyérbe.

Csaknem dél volt már, amikor újra jött a piros-kék munkaruhás ember.

Gyertek, intett. Ihattok, meg van itt valami ennivaló is.

Az az ember is ott telepedett le mellettük, de ő nem evett, csak újságot olvasott. Egy ócska, téglákkal kitámasztott, lábatlan fotelban ült, az újsággal árnyékolta be magát, nagy zörgéssel lapozott.

Ezt hallgassátok meg!, nézett ki a papír mögül. Szatír mászkál a Városligetben.

Szatír?, bámult vissza értetlenül Takács.

Az hát. Olyan, aki a nőkre les. Mutogatja is magát, meg erőszakoskodik. Elkapja a nőket, aztán mindenféleképpen kényszeríti őket. Vagy mondom, csak mutogatja magát, és ettől már jó neki. Érted?

Aha.

Tessék, itt van:

Tegnap, a késő esti órákban több bejelentés érkezett arról, hogy a Városliget eldugottabb részein valaki bujkál a bokrok között. A szemtanúk azt is felismerni vélték, hogy egy hiányos öltözetű férfi leselkedik a sétányra kihelyezett padok mögött, ám hiába szólították fel a megadásra, ő nem válaszolt, viszont a leleplezés után rendre nyomtalanul eltűnt.

Hát én tudnám, hogy mit csináljak vele, ha engem próbálna kilesni, mondta tele szájjal Takács.

Az udvaron ültek le, az IFA mellett. Sütött rájuk a Nap, sárgán folyt le a fény a fehér hajukon.

Távolabb, biztosan egy kéményből, nagy, szürke bodros füst szállt fel az égre. Felemelkedett, aztán nem mozdult. Ott lebegett, meg se moccant, még az alakja sem változott.

Vizet ittak, műanyag palackból. Átsütött rajta a Nap, apró szemcsék csillantak meg benne, mintha műanyag darabkák szállnának, le és föl, le és föl, szakadatlan.

A két farkaskutya a napon feküdt. Mozdulatlanok voltak, mintha még a horpaszuk se moccant volna egyáltalán. De a szemük nyitva, bámultak mereven előre.

Délutánra ürült ki az utolsó Lenines doboz. Az új kartonok pedig olyan magasan álltak, a bejárat mellett elborították a teljes falat, fehér dobozok, egytől-egyig széles, barna ragasztószalagokkal átfogva szépen, akárha kereszttel volna megjelölve mindegyik.

A Takács nekitámaszkodott a gépnek, az meg csak sívított, zörgött egyre, rázta a vállát.

Jött a munkás, leállította a motort.

Na, akkor most már összegyűjthetitek a hulladékot. Az IFA mellett vannak a hordók, itt a két lapát, és rakhatjátok.

Hasas, szürke műanyag hordók voltak, olyan fajta, aminek csatos fémpánt szorítja le a fedelét, hogy légmentesen zárjon. Lapátolták a sok fehér forgácsot, mintha bokáig a hóban állnának.

Közben megjött az IFA sofőrje is, Lajos, így mondta, így hívják. Nagydarab, igazi kövér behemót. És hogy színültig töltsék azokat a hordókat, de még tapossák is meg, és csak azután pattintsák rá a fedelet. Mert hiába ássa el az ember az ilyen műanyag hordót, felúszik a föld felszínére, mintha nem is kövek és göröngyök volnának körülötte. Néha a föld is csak olyan, mintha vízből lenne, vagy folyékony sárból, ledobsz a mélyére valamit, aztán mire újra arra jársz, láthatod, ott úszik a bokrok között.

Leszíjazzák a ponyvát, aztán előre ültek a Lajos mellé a fülkébe.

Söpörjétek le magatokat, mielőtt beszálltok, nézett végig rajtuk. Úgy néztek ki, mint akikre ráfagyott a meszelés.

Kikanyarodtak az útra. A két farkaskutya hörögve ugatott utánuk, össze-összecsaltantak a láncokat tartó vaskarikák.

Laci ült az ablaknál, a halántéka oda-odaért a langyos üveghez.

Hová megyünk?, kérdezte Takács.

Nem kell mindent tudni, bámult kifelé Lajos. Megyünk ki a zöldbe. Mogyoród mellé. Jó helyre.

S közben bent jártak akkor már egészen a városban, a legnagyobb forgalomban, döcögött az IFA végig a Körúton.

Mogyoródnál van a Forma egyes versenypálya, mondta Takács. Tudjátok, az autósversenyek. Azt mesélik, hogy az a brazil világbajnok, az Ayrton Senna a versenyek előtt ki szokott menni a faluba, hogy a kocsmában igyon egy sört. Minden egyes verseny előtt. Merthogy úgy brazil az, ahogyan én vagyok. És igazából a nagyapját Széna Antalnak hívták, és néhány szót még ő is tud magyarul.

Az Ayrton Senna már nem is él. Meghalt egy balesetben, szólt közbe Laci.

Lehet, rántotta meg a vállát Takács. Én csak azt mondtam, amiket mesélnek. Mert talán nem is halt meg igazából, csak elege lett az autóversenyzésből. Az is lehet, nem igaz? Szerintem egyszer úgyis mindenkinek elege lesz.

Marhaság, mondta Lajos.

Hirtelen szinte egészen besötétedett, úgy elborult az ég. Füstös, gomolygó pára nyomult a házak közé. Budáról, a hegyek felől kékesszürke, puffadt felhők ereszkedtek alá, s előbb csak szemerkélni kezdett az eső, apró cseppekben, de olyan sűrűn, mintha nem is eső, inkább valami permet volna, ami behatol a kabátgallérok alá, átszivárog az ajtók és az ablakok eresztékein, nyirkos hidegséggel szívódik a ruhákba, a falakba, a papírlapokba, aztán már zuhogott is, nagy, keményen toccsanó cseppekkel, zuhogott csak, esett az eső.

Ez a legrosszabb, bökött állával az út felé Lajos. Amikor esni kezd. Olyan ez a sár, a felázott por és mocsok, mintha nyálkás lenne az út. Csúszik, mint az istennyila.

Az Andrassy út végénél jártak, csaknem a Hősök terénél, a lámpánál, amikor észre vették, hogy a múzeum sarkánál tányérsapkás figurák mozgolódnak.

Már csak az hiányozna, hogy megállítsanak, szitkozódott Lajos.

A gázra lépett, hogy átcsúszhassanak a pirosra váltás előtt, és jobbra rántotta a kormányt is, hogy így kerülhessék meg a teret. Talán az ócska gumik, vagy a túlzott sebesség miatt, ahogy olyan hirtelen taposott a pedálra, mindenesetre az IFA egyszerre kipördült, és ők ponyvástól, hordóstól máris a rácsos mintájú téren siklottak tovább. Forgott velük a teherautó az esőtől csillogó márványon, miközben persze hiába kapaszkodtak a fülkében mindenbe, ami a kezük ügyébe került, mert egyre csak egymásnak ütődtek, hogy aztán egy éles csattanással hirtelen megálljon az egész, az IFA is és körben az összefolyó oszlopok és fények és esőcseppek, és a nagy csikorgás és kiabálás után csend legyen.

Olyan csend, mint amikor megroppan valami, mondjuk egy roskatag fal maradványa dől le néhány utcával odébb, vagy egy korhadt törzsű fa fordul ki a földből, hogy minden feltűnés nélkül a sárba feküdjön, még az ágai sem törnek szanaszét, nincs is más, csupán ez a roppanás, s nem hallatszik se a motorok zúgása, se szirénajogás, nem kopognak lépések és nem kiált fel senki, és aki szólna is, inkább visszatartja még a lélegzetét, mozdulatlan marad, ameddig csak lehet.

És ahogy Laciék felnéztek, hát láthatták, hogy a teherautójuk egy kőnek, egy lépcsős talapzatnak ütközött.

A talapzatról egy lovas vitéz szigorú tekintete nézett le rájuk, egy páncélsisakos lovag, akinek a kezében egyszer csak megmozdult a vezéri buzogány, és a sisakos vitéz tekintete most már nem csupán szigorú volt, de haragos is, egyre haragosabb, ahogy összevonta a szemöldökét, és a száját is összeszorította, mint aki éppen kiáltani készül.

És láthatták, hogy ez ugyanaz az Árpád vezér, mint aki százszor és ezerszer is kipotyogott a gép száján, hogy a Takács selyempapírok közé illesztve bedobozolhassa, bizony, ugyanaz az Árpád fejedelem, a haragos tekintetű honfoglaló, csak hogy most már nem volt ám egyedül, mögötte ott sorakozott a serege is, zászlós, kardos lovas vitézek, akik csupán a jelre vártak, hogy a betolakodó teherautóra ronthassanak, miközben a fejük fölé magasodó hatalmas kőoszlopról gyanúsán billegve nézett alá egy kitárt szárnyú, harcias angyal, maga Gábiel, a győzedelmes, a kezében aranyszínnel világító, kettős kereszttel, hol előre hajolt, hol hátra-billentette magát, talán hogy bíztassa és védelmezze őket a csatában, vagy harcra készen várakozva, figyelmesen, hogy odafentről ő is lássa majd a hadba hívó jelet.

Mire vársz, tűnjünk el, amíg lehet! üvöltött fel akkor Takács, és a Lajos, mint aki erre ébred, hirtelen ocsúdott fel, indított azonnal, szinte kitepte a sebességváltó kart, recsegték a fogaskerekek.

A vezérek talapzata mögül két díszegyenruhás őr bukkant elő, sápadtan bámulták az IFA orrát és a márványlapot. A földön pedig két fatusás puska hevert.

Gyerünk!, ordította Takács.

Tolattak, és aztán indulás, már száguldottak is ki a térről.

Böggött a motor, és talán eloldódhatott, mert a hátuk mögött egyre csak csattogott a ponyva, és a hordók, mint valami mély hangú dobok, egymásnak ütődve puffogtak a rázkódástól. Recsegett és zakatolt körülöttük minden, de ők csupán ültek mozdulatlanul, mert moccanni sem

tudtak, és szólni sem, át a városligeti tó fölött, a hídon, száguldottak egyre gyorsabban, ahogyan az IFA bírta.

Jönnek?, nyögte ki végül Takács, de a tekintetét nem is emelte fel.

Kik?

Hát a rendőrök. Akik ott álltak.

Nem látom őket. Nem is voltak ott rendőrök sehol.

Az a baj, hogy én sem látok semmit, csak ezt a rohadt esőt, nézett a visszapillantó tükörbe Lajos.

És akkor, ki tudja honnan, egy alak ugrott eléjük.

Éppen az IFA elé.

Zuhogott az eső, és hiába volt máskülönben nagy forgalom, abban a pillanatban végig a felüljáróig üres volt az út, sehol egy ember, sehol egy autó, ám az az alak hirtelen mégis a teherautó előtt termett.

Nem volt több, csak egy tompa huppanás, és a kerekek csikordulása, ahogy a Lajos félrerántotta a kormányt.

Ezt éppen csak megúsztuk!, ordított fel újra Takács. Két kézzel támaszkodott a műszerfalnak, a lábait is kifeszítette.

Nem úsztuk meg. Egyáltalán nem. Egy asszony volt, mondta Laci. Egy teljesen meztelen asszony, aki elénk szaladt.

Hülye vagy.

Láttam a melleit, a barna szemét! Olyanok voltak a mellei, mint két lámpa. Világítottak a mellei!

Dehogysis asszony!, kezdett üvölni Takács is. Férfi volt, én láttam tisztán, hogy egy férfi volt, de pucér, az igaz! Teljesen meztelen. És én már azt is tudom, hogy ez volt a szatír! Menjél csak, Lajos, menjél csak tovább, ne állj meg, ez biztosan a szatír volt, az a rohadék mutogató, nem is lehetett más!

Hiszen én láttam a haját is, meg a melleit, a barna szemét is, én láttam, hogy ez egy meztelen asszony volt, éppen rám nézett, mielőtt eltűnt, suttogta Laci.

Közben a Takács pedig egyre hangosabban kiabált: megérdemelte az a rohadék!, ártatlan asszonyokat rémisztgetni!, meztelenül bujkálni a fák között!, hát persze, most megkapta, amit megérdemelt!, rohadék, rohadék, rohadék!, most leskelődjön, most mutogassa magát!

Marhaság, rázta meg a fejét Lajos. Hagyd már abba! Marhaság, nem láttál te semmit. Örülj, hogy elkerültük.

Szorította a kormányt, kifehéredtek az ujjai. Száguldott a teherautó kifelé a városból.

Különben is. Hiszen egy állat volt az, szólalt meg végül. Valami nagydarab szürke dög. Láttam a lebegő füleit, a szőrös pofáját, meg a mancsát is. Úgy tartotta előre, mintha egy gyerek keze volna.

Egy állat?, kérdezte Laci. Az nem lehet. Hiszen én láttam az arcát, láttam a melleit.

Egy állat, ha mondom. Láttam a farkát is.

Egy erdőnél álltak meg aztán. Sötét volt, ráhajoltak az ágak az ablakra, de körben, mintha nedvesek lettek volna, úgy fénylett a fák törzse.

Lajos leállította a motort, lekapcsolta a fényszórókat is.

Gyerünk, hátul vannak a szerszámok, tűntessétek el gyorsan a hordókat!

Kis domboldal volt, az aljában kezdték el a gödröt ásni, hogy aztán ráomlaszthassák a földet. Gyökerek, kövek, meg-megcsikordult az ásó.

Csúszkált Laci keze, hiába az eső, száraz volt a tenyere.

Egyre mélyebb lett a gödör.

A Lajos egyenként gurította le a hordókat, aztán leszedte a ponyvát is, ne ismerhessék meg a teherautót, ha talán a rendszámát nem tudták megjegyezni. Körbejárta a lökhárítókat, a hűtőrácsot, de sehol nem volt még egy horpadás sem.

Jó kis gép ez!, döngette meg a fülke falát. Öcsém, ez volt ám! Az NDK-ipar!

Addigra ott lent, a gödörben már úgy érezték, mintha nem is a földbe vagdosnák az ásót. És a cipőjükkel is, akárha valami hideg vízben állnának.

Te, Lajos, világítsál ide!, kiabált fel Takács.

Laci meg csak ásott tovább, dolgozott szótlanul, mint aki nem is veszi észre, hogy bokáig vízben tapicskol.

Szórjátok le a hordókat, aztán pucoljunk innen!

Térdig is érhetett a víz, mire az utolsó hordót a gödörbe gurították. A karjánál fogva kellett Lacit kihúzni, aztán leomlasztották a dombocska oldalát, rá a hordókra. Fröcsögött a sár.

Na, tűnjünk!, indította be a motort Lajos. Felkapcsolta a lámpát: a sárga fényben megint olyan volt a kicsi erdő, mintha a fák aljánál is valami agyagos víz folydogálna.

Rohadt egy nap, az már biztos!, rázta meg a fejét.

Lassan, óvatosan farolt ki a fák közül a műútig. Potyogtak az aszfaltra a gumikra tapadt göröngyök.

Mi lesz, ha nem marad abba?, szólalt meg hirtelen Laci.

Mi van?, nézett rá Takács.

A víz. Ha nem marad abba. Ha csak egyre folyik majd abból a gödörből kifelé.

Marha.

Mentek, hagyták, hogy a letekert ablakokon bevágjon a levegő, döcögtek visszafelé a városba.

Hol akartok kiszállni?, kérdezte Lajos.

Nekem jó lesz az Árpád hídnál. A Lehel útnál, ott jön a villamosom.

Itt a pénz. Tedd el. És tudod, nem is történt veled ma semmi.

Állt Laci az üres utcán, nézett a távolodó IFA fényei után.

Fölötte a csillagok, körben meg a sötét. Mert most sem fűjt a szél, de addigra odafönt valahogy mégis eltűntek a felhők.

Aztán felült a villamosra, és az arcát a hűvös ablakhoz nyomta. Amikor pedig felállt, csupán egy alaktalan maszat maradt utána az üvegen.

Nem volt vele senki az úton, csak előtte és utána az árnyékok.

Mint valami nesztelenül suhanó állatok.

Kutyák, farkasok, vagy ki tudná, mi lehet, talán csak a képzelet.

A kapu meg nyitva, és a fal mellett úgy heverték a kukák, mint az egymás hányadékában alvó részegek.

Hallgatott már a ház is, de odafent, a Toldiéknál ment még a tévé. Látszott a villódzás, s egy hang hallatszott, ahogy mondta a híreket.

Előkerült a szökött kenguru. Ma, a koraesti órákban a Városligeti úton a rendőrség megtalálta azt a kengurut, ami tegnap éjszaka szökött meg az Állatkertből. Szombaton, vagy vasárnap a szürke óriáskenguru kifutójának kerítését ismeretlen tettesek rongálták meg, és az állat megszökött a ketrecéből. Igaz, arra még most sincsen magyarázat, hogy az ellenőrzést kikerülve a kenguru miképpen juthatott az Állatkert kerítésén kívülre, mint ahogyan az is rejtély, hogy csaknem két napja miképpen tudott észrevétlenül bujkálni a városligeti bokrok között.

Állt Laci a gangon. Egyszer látta a nyitott ablaknál, hogyan alszanak Toldiék a tévé előtt, a kihúzott ágyon. Hanyatt feküdtek mindketten, úgy, ahogy a műsort nézték, egymás mellett, mégis a fejük volt egymástól a legtávolabb.

Halkan nyitotta ki a lakás ajtaját, nem akarta, hogy az asszony és a gyerek felébredjenek. Ahogy a konyhába ért, az is olyan volt, mintha valami nyálkás állat simult volna a lábához.

Az asztalra dobta a pénzt, aztán kapcsolta fel villanyt.

Állt a kövön mindenhol a víz, a tűzhely alatt is, a kredencnél, és a bejáratnál már majdnem a küszöbig ért. Pedig a csap el volt zárva, még csak nem is csöpögött. És a mosogató is egészen tisztára törölve. Mégis: víz állt mindenütt, sárgás színű, rengeteg víz, mintha alulról jött volna, valahonnan a kövek közül, lebegett rajta a konyhai lámpa tükörképe.

A szobában pedig üres volt az ágy, lesimítva a lila ágytakaró szépen. A kiságy a sarokban, mint valami gazdátlan kicsi ketrec.

És ahogy állt a Laci ott, nézte a vizet, hallgatta a csordogálást, de még mozdulni sem tudott, egyszerre csak halk motoszkálást hallott odakintről. Nem is az ajtó, a kulcs volt, hanem amikor egy kicsi állat keres utat magának. Aztán meg már érezte is, ahogy a kezéhez ér. Finoman, s aztán már el is húzódott tőle.

A felesége volt. És a vállán, odafeküdve, ahol olyan vékony a csont, nyitott szájjal aludt a gyerek.

És akkor az asszony nem szólt egy szót sem, csupán intett a férjének, mutatta, a konyhai villanyt is kapcsolja le, minek égjen hiába.

Így mentek ki, szótlanul, végig a gangon, hangtalan, ki az utcára.

Aztán eltűntek abban az éjszakában, ahol olyan mozdíthatatlanul állt a levegő, s ahol odafent még pislákolnak a csillagok, elvesztek abban a sötétben, ami olyan volt, mintha csak árnyékokból tapadt volna össze.

Misi bácsi a központból

Végre, végre március van, ezt aztán szeretem, márciusnak is a második fele, amikor süt a nap és nem fúj a szél, ugyan kopárak még a faágak, de az új fű kinőtt az ágyások között, végig a járdák szélénél, a fák körül.

Vakító sárga fény ömlik az utcára, ahol még kiskabátban, de már sapka és sál nélkül járnak- kelnek az emberek, mi az, hogy járnak- kelnek, sétálgatnak, az ám!, mert tudom én, hogy ilyenkor, a tavasz elején senkinek nem kell sietni.

Az árnyékból a napsütésre érve meglassúdnak a léptek, innen, a konyhaablaktól éppen jól látom ezt.

Akik a ház tövéből sietnek a bolt felé, az iskolakerítésnél sétálni kezdenek, akárha valami zeneszóra figyelnének, és kigombolják a kabátjukat is, hunyorogva sandítanak fölfelé, megvizslatják az ég kék színét, szagolgatják a levegő illatait, miközben úgy tesznek, mintha a gyerekeket nézegetnék, akik az iskolaudvarra tódulnak az óráközi szünetekben, és kiabálva rugdalják a salakot.

Rajtam is kabát van, leakasztottam a műanyag kampóról a piros hálót is, azt a szatyrot, amivel a boltba járok. Szeretem, mert elfér a zsebemben, de ha kell, mindent, amit csak vettem, belepakolhatok. Mindjárt megyek, csak éppen jólesik még innen, felülről nézelődni. Milyen más ez így! Nem a kicsiség, hanem hogy annyi mindent láthatok egyszerre: a templomot, a templomkertet, a fákat, a piac bódéit, a boltot, a játszóteret, az autókat és persze az embereket és a kutyákat. Van úgy, hogy kinézek ezen az ablakon, és észre sem veszem, de már elmúlt a délután, elröpi az idő, miközben nem is mozdulok, bámulom, ami az utcán történik, s aminek akár én is a része lehetnék, vagy talán vagyok is, nézem azt a kinti világot, amitől az üveglap elválaszt, és nem tudom elfelejteni, hogy mintha bennem is üveglapok szabdalnák szeletekre a világot, mintha nem is csak én üldögnék és figyelnék itt, de helyettem gondolkodna valaki, egy ismeretlen, aki viszont megintcsak egy idegen gondolataira figyel, és ha ide jutok, akkor már hiába tapasztom a tenyerem a radiátor langyos testére, hiába támasztom a homlokom a hűvös ablaküvegnek.

És akkor már tudom azt is, milyen jó, hogy mindez egyszerre van odakinn, lenn az utcán, és idebenn, énbennem.

Milyen jó, mert minden, amit látok, az bennem is történik, éppen úgy, ahogy csak az történhet meg igazán, amit én látok és hallok.

Például fogom a piros neccszatyrot, kinézek az ablakon, és miközben azt figyelem, hogy egy hajlott hátú, kövérke néni tipeg a bódésornál, pórázon vezeti a gubancos kis kutyáját, azt is tudom, hogy az az Erdős néni a szomszédos lépcsőházból, mellette Misi, a kutyája, aki persze már inkább Misi bácsi, hiszen az öregségtől fehér az orra, és a hasán, a tokájánál hurkákba gyűrődik a bőr.

És azt is tudom, hogy Erdős néni tegnap, ahogy szokta, a hentesbolt bejáratánál hagyta Misi bácsit, éppen mögém állt a sorba, s míg én a felvágottra vártam, ő arról mesélt, hogy éjszaka, vagy talán inkább már hajnalban hirtelen felriadt, egyszerűen csak felpattant a szeme, mintha nem is aludt volna, csak játszott volna az álmodat, és nem csupán felébredt, de rögvesszébe jutott, hogy valaki felkapcsolta a nagyszobában a villanyt, látta is a fényt, és tudta, hogy most már igazán le kellene oltani, és félni nem volt ideje, felkelt, hogy a másik szobába menjen, de már a folyosón rájött, nem ég ott semmiféle lámpa, talán nem is járt ott senki, hiszen ki

juthatott volna be a lakásba, és leült a fotelba, hogy erőt gyűjtsön, hogy próbálja megérteni, mert mégis: az imént még a tükörben és a folyosón látta a világosságot, mint ahogy érezte a behunyt szemhéjai mögött is, és most azt kell, hogy elhiggye, káprázat volt az egész, és akkor már félni kezdett, de nem úgy, ahogy egy sötét utcán a közeledő idegentől tartana, hanem reszketett, mert látta magát a fotelban, és látta magát a folyosón, és az ágyában, és megértette, hogy ezeknek a pillanatoknak semmi, de semmi köze sincsen egymáshoz, mint ahogyan idegen és távoli az ő számára az, aki az imént tapogatózva a nagyszobába botorkált, és aki majd visszalépked az ágyhoz, magára húzza a hűvös takarót és aludni próbál, összepréseli a szemhéjait, de egyre csak a szívdobogást hallja. Pedig effélén ő sohasem szokott gondolkodni, mert az ember óvatos, ha egyedül van. A tenyerébe hajtotta a fejét, és mintha nem is ő tenné, halkan, de visszatarthatatlanul sírni kezdett, és erre felébredt már a Misi bácsi is, odatotyogott a fotelhoz, a kifehéredett orrát odafúrta Erdős néni lábaihoz, a rózsaszín hálóing fodraihoz, és várta, míg Erdős néni megsimogatja a fejét.

Hát ezért is jött be most ide, mondta, valami felvágott miatt, a Misinek, hogy ehessen egy kis parizert, azt mindennél jobban szereti, csak persze ritkán lehet szegény.

Álltam a sorban, és Erdős néni történetét hallgattam, egyre csak az járt az eszemben, hogy tegnap, amikor a konyhaasztalnál ültem, s kifelé bámultam az ablakon, egy furcsa kis görbességet fedeztem fel az üvegen. Vagy talán nem is rajta, hanem benne? Tapogattam végig az ujjaimmal, s nem tudtam visszaemlékezni, vajon láthattam-e már korábban. Csak nem tűnt volna fel? Olyan volt, mint egy áttetsző, megkeményedett pattanás a sima bőrön. A legfurcsább mégis az, hogy közel hajolva látszott csak igazán, viszont ha így néztem át rajta, ez a görbesség, ez az egyenetlenség nem csupán eltorzította a házak, a fák vonalait, de mintha valósággal életre kelt volna benne minden. Hiába nem fűjt odakinn a szél, ebben a hólyagocskában mégis meg-megmozdult egy faág, verdesett, akárha egy repülni készülő madár szárnya volna, külön életet élne, ami nem is a fához tartozik.

Viszont ahogy Erdős néni elhallgatott, rögtön megszólalt a mögötte álló fekete ruhás nénike.

Igen, az embernek semmi nem lehet nehezebb, mint az egyedüllét, én aztán igazán tudom.

A hentes, aki már a tenyerére fektetett zsírpapírban tartotta a felszeletelt parizeremet, a pult fölé hajolt, és azt mondta: éppenséggel én is mesélhetnék valamit, igazán fontosat, ne mondjam, közérdekűt, tudják, annál inkább, mert engem megkértek erre. Megkértek olyan illetékesek, akiktől ez a felszólítás talán meglepő, de hízogató is.

Ám a fekete ruhás nénike úgy tett, mintha észre sem vette volna a közbeszólást, és egy kis lépéssel Erdős néni mellé zárkózott, hogy egészen közel hajolva folytassa.

Mindenkinek elmondhatom például, hogy negyven éve miért nem hiszek az orvosoknak, bezzeg szegény férjem bízott bennük, ezért mosolygott még a legutolsó percben is.

Ugyan, a férje!, legyintett a hentes. A férje!, hány éve jön már állandóan a férjével, és megvetően pattintott az ujjával.

Igenis a férjem, bólogatott a nénike, az én férjem, akire sok mindent lehetett mondani, de azt nem, hogy engem ne szeretett volna. Még az utolsó napon is, amikor meglátogattam, még akkor is csak folytonosan mosolygott. Te csak ne félts engem, simogatta meg a hajam, és elvette tőlem a zsebkendőt, megtörölte a szemem és kifújta helyettem az orromat. És másnap mondták nekem, hogy szólni nem szólt, de még akkor is mosolygott, amikor az udvarra vezették.

Amikor a fehér asztalra kiterítették a holmijait, az órát, a gyűrűt és az én fényképemet, egy fekete gumicső darabkája is elémgurult. Az a fényes csövecske, amit két napja az összegyűjtött pénzért az orvos adott az uramnak, hogy időben hajnalban nyelje le, tolja le egészen a torkába, mert akkor hiába a kötél szorítása, nem fog megfulladni. A férjem el is hitte ezt, és mosolygott még akkor is, amikor elroppant a nyakcsigolyája, mosolygott, mert azt tanulta, hogy az orvosokban bízni kell, és az orvosoknak hinni lehet.

Már megbocsásson, de ez egy marhaság!, vágott közbe a hentes, és a pultra dobta a parizert. Ez legalábbis hihetetlen, és akkor még jószándékú voltam.

De nem marhaság, makacskodott a nénike. Azokban az időkben igenis, minden megtörténhetett.

Én nem is értem ezt, motyogta Erdős néni, még hogy egy börtönben a gumicsövet.

Nézzék, könyökölt a parizer mellé a hentes, nem akarnék dicsekedni azzal, hogy mégis én értek itt a legjobban a test dolgaihoz, és nem hivalkodom a hatósági kapcsolataimmal, hogy úgy mondjam, az én helyzetemben erre nincsen szükségem. Viszont az utóbbi időben mégis beleláthattam némiképp a munkájukba, hát csak annyit mondok: ezt a mesét én nem hiszem el.

Bólintottuk, mert tudtuk, ha így mondja, hát így is van.

Mert a mi hentesünk fél kézzel emel a darabolópultra egy kettéhasított disznót, és mint egy szobrász, úgy bontja le a húst és az inakat a kékesfehér csontokról.

És tudtuk azt is, hogy a legutolsó vasárnap, amikor otthon szundikált, hirtelen élesen és sürgetően berregett fel a bejárati csengő. A hentes kibotorkált és ajtót nyitott. Vékony csontú, alacsony emberke mosolygott rá, piros szerelőruhában, a kezében telefonzsinór, s rögtön mondta: jó napot!, itt a nem várt ajándék, megjött a tavaszi Mikulás!

Félretolta a meglepett hentes.

Ugye erre nem számított?, folytatta. Körülnézett: no, mondja, hová szeretné a készüléket? Most még eldöntheti, de ha egyszer megcsináltam, akkor aztán az ott is marad! Na, ne csodálkozzon, fejlesztés van, európa van, új vonalakat kötünk be.

Miközben ezeket hadarta, az emberke már a nagyszobában állt. Sorra került a telefon-igénylése, magyarázta a hentesnek, bizony, ma már ilyen idők járnak, mit számít a vasárnap, nincsen több várakozás.

Amikor a hentes végre hinni kezdte, hogy nem az álom, nem a káprázat, de nagyon is valóság az, ami történik vele, és tétován a nagyszoba ajtaja melletti kissekreányre bökött, hogy talán oda képzelne el az új készüléket, a szerelő elégedetten bólintott. Igaza van, mondta, én is éppen ide tenném. Csak azt döntse még el, hány méteres zsinórra gondol, aztán hadd menjen a munka.

Talán három, vagy kettő?, tétovázott a hentes.

Talán, talán, én nem tudok maga helyett választani, elégedetlenkedett az emberke. Félrehúzta a kissekreányt, a táskáját az asztalra dobta. Papírokat, számlákat vett elő. Mindenekelőtt az anyagiak!, emelte fel az ujját. A bekötés tizennégy, és a készülék is négy, az annyi mint összesen tizennyolc, és ide egy aláírás.

A hentes elővette a konyhaszekrényből az ezreseket, leszámolta az asztalra, a papírok mellé. A szerelő elégedetten bólintott.

A másodpéldány a magáé marad, választotta szét a lapokat. Becsatolta a táskáját.

Én még lemegyek a konténerhez, hogy ott is bekössem a vonalat, mondta, és kisietett. A hentes leült a nagyfotelba, elégedetten dőlt hátra, arra gondolt, vajon kit is fog elsőként feltelefonozni.

Eszébe jutott a sok éjszaka, amikor hirtelen felriadva úgy érezte, mintha itt, a nagyszobában valaki, egy titokzatos módon bejutott ismeretlen felkapcsolta volna a villanyt, igen, látta még a lámpa fényét is, és felkelt, hogy ellenőrizze a történeteket, ám a nagyszobában sötétség fogadta, érintetlen volt a zár a bejárati ajtón, és nem égett a villany, így csak a rémület növekedett benne, hiszen megsejtette, hogy ez a foltos sötétség immár semmivel sem bizonyosabb, mint az imént még olyan tisztán csillogó lámpakör, hát itt, a fotelban ülve most örült, mert tudta, hogy mostantól elég lesz felvennie a kagylót, tárcsázni, és a kinti világ ezen a dróton eljön hozzá, vele lesz, valóságosabban, mint a félelem, végre, gondolta a hentes, végre, és mosolygott.

S bár egy óra múltán már gyanakodni kezdett, és tétován forgatta az asztalra dobott papírt, nem mozdult még sokáig, mert nem akarta elhinni, hogy az emberke nem jön vissza.

Várt, és hol az ajtót bámulta, hol a fal mellé tekergőzött rövid telefonzsinórt, egészen, míg beesteledett.

Másnap, amikor kábán a hosszú éjszakától, fáradtan és rosszkedvűen elballagott az önkiszolgáló boltba, hogy még a délutáni műszak előtt megvegye a kenyeret és a tejet, a másik pénztárnál torlódó sorban hirtelen csak meglátta a piros ruhás szerelőt. És akkor elmúlt belőle minden gyengeség, eldobta a kosarát, és egy ugrással az emberke mellett termett. Megragadta a karját, másik kézzel rögtön a nyakát is, hogy annak már szinte feleszmélni se legyen ideje. Így vonzolta ki a bolt elé, miközben rázta, rázta a piros ruhás testet és kiabált, hogy hol van a soronkívüliség, hol van az éjszakai nyugalom, hol van európa és a tizennyolcezer forint. A rémülten tekergő és vonagló szerelőt egyenesen a bolt előtt sétálgató biztonsági őrhöz cipelte, ahhoz a fekete kabátos, felnyírt tarkójú emberhez, akinek a farzsebénél tüntetően egy bilincs fityeg. A hentes és az őr először ezzel a bilincsel a villanyoszlophoz láncolták az emberkét, és csak ezután telefonáltak a rendőrökért, a villogva és szirénázva megérkező rendőrautóért és a tömzsi törzsőrmesterért, aki a gyűrűbe szoruló tömeget félrelökődösve utat tört magának az oszlophoz bilincsel fogolyig, és elismerően csettintgetve hallgatta a hentes történetét, majd intett a társának is, hogy jöjjön, jöjjön ő is, mert érdemes.

Később, a kapitányságon nem csak azt tudta meg a hentes, hogy a telefonközpontban már két hete lefűleltek egy embert, egy bizonyos Misi bácsi nevű karbantartó munkabeosztású alkalmazottat, aki megszerezte a telefonra oly régen áhítozók számítógépen tárolt listáját, s némi gondolkodás után az Express nevű újságba feladott egy hirdetést: „könnyű, de jól fizető fizikai munkára keresek vállalkozó férfiakat”, írta a lapra, s végül két jelentkezővel osztotta meg a titkot, átadva a lakáscímeket, hogy telefonzsinórral körbejárhassanak, készülék plusz bekötés, az annyi mint tizennyolcezer, hanem a rendőrök azt is elmondták, hogy Misi bácsi, s immáron az egyik pirosruhás ember megvan, ám a másik szerelő még most is dolgozik, jó, jó, nem elég hát örülni, de még most is figyelni kell, s legfőképpen mesélni, mesélni, hogy mind többen ismerjék a történetet.

Ezért, hogy mi is bólintottunk a hentes szavára, igen, közérdekű és hasznos a megbízatása, hiszen belátható: mi másra volna beszélni, mi másra szolgálhatna történeteket mondani, mint figyelmeztetést adni, éberségre inteni, mert az a piros ruhás szerelőre még most is dolgozik.

Csak az a fekete ruhás néni nem hagyta magát, nem, nem, kiáltotta, nem, nem, mint akinek nincsen már semmi veszténivalója, maguk nem értenek semmit, maguk olyanok, hogy csak azt hiszik el, amit látnak! Tudom, hogy ott volt az a gumicső, fényesen és feketén, és ha

akarom, ott van még most is, jobban, mint azok a kolbászok és szalámik a kampókon, jobban, mint maga a késeivel és a darálójával...

Hallgattam a fekete ruhás néni kiabálását, és a zsíros műmárvány pultra raktam a pénzt, a piros szatyromba csúsztottam a parizeremet, a hentes diadalmasan mosolygó arcára néztem, a győztesére, aki virslíujjaival a helyére taszította a kibillent valóságot, majd elléptem a sor elejéről, ne kelljen a nénikét látnom.

Viszontlátásra!, köszöntem már kifelé menet, mintha csak a Misi kutyának mondanám. Kiléptem a márciusi napfényre, ami most újra meleg volt és olyan sárga, mint a szétbontott, langyosan remegő lágytojás, végigsétáltam a bódésoron, a templom mellett, keresztül a hintáknál, hogy feljöhessek, vissza, ide, a konyhába, az ablakhoz, ahol annyira szeretek állni, állni és nézelődni, mert annyi mindent láthatok egyszerre, miközben észre sem veszem, hogy múlik a nap, nézelődöm, és tudnom sem kell, hogy gondolkodom, mert üveglap van előttem és üveglapok osztanak meg engem is, és tudom, hogy ez jó,

jó, jó, jó,

hiszen ennek köszönhetem, hogy csak nézelődhetek, miközben mintha helyettem, valahol távolabb helyettem gondolkodna valaki, egy ismeretlen, aki megintcsak másvalaki gondolatára figyel, mert így lehet bennem is és kívülem is a világ, hogy itt álljak, a kezemben a piros hálóval, de lássam Erdős nénit is, lássam azt a hajlott hátú, kövérke öregasszonyt, aki pórázon vezeti a gubancos kis kutyáját, a Misit, aki persze már inkább Misi bácsi, hiszen az öregségtől összesen fehér az orra, totyogva jár, és a hasán, a tokájánál hurkákba gyűrődik a petyhüdt bőr.

A SZÍV

A citromos kolbászról

Első rész, arról, hogy miért nem jó ott, ahol?

Jó olvasó, ha már nem lökted félre unottan, vagy éppen morcosan e lapokat, s netán hosszú perceket szánnál arra, hogy megismerd Mlinarcsik úr, a hentes és mészáros meglehetősen hétköznapi történetét, jó olvasó, mindenekelőtt fogadd köszönetemet, ám kérlek, fontold meg a figyelmeztetést is.

Bizonyos vagy te abban, hogy annyi, de annyi fontos tennivalód, száz és száz elintézendő feladatod, megannyi örömmel és élvezettel kecsegtető játékod helyett éppen e történetecske olvasását akarod választani?

Hiszen tudnod kell, hogy bár magam is bízom a tapasztalásban, s igaznak gondolom a régi mondást, miszerint van, aki sokat él, s van, aki sokat lát, és remélem, hogy a sejtelem, legyen bármily kicsiny és halovány is, soha nem veszhet kárba, azzal semmiképpen sem áltathatlak, hogy Mlinarcsik úr kalandja megszívlelendő tanulságokat hordozna, önzetlenül jobbítani, segíteni akarna, kiokosítana az emberi természet felől, megmutatná a történetek mélyén bújó rejtett igazságokat és titkosan működő elrendeléseket.

Egyszóval: nem mondhatom, hogy e néhány sor a te életeredől kívánna szólni.

Kérlek, gondold meg hát, nem volna-e hasznosabb, ha végre kivinnéd a jócskán összegyűlt szemetet, bevetnéd a szeméretlenül ásítozó ágyat, elintéznéd a szennyesruha sorsát, megöntöznéd a szegény virágokat, vagy megvennéd a tejet és kenyeret, esetleg egy kis sajtot. Igen, egy kis sajtot is.

Mert ugyan: eltüntetheti-e szobád sarkaiból a pókhálókat az, ha tudomást szerzel Mlinarcsik úr világundoráról és elkeseredéséről? Tisztább lesz-e a konyhakő, ha pontosan megrajzolom neked Mlinarcsik úr öles termetét, konya bajuszát?

S ugye: felszállhat vajon a por a polcokról pusztán azért, mert te elképzeled, hogyan járta Mlinarcsik úr a rókatáncot a szentesi forráshegy lábánál?

Látod, máris elbizonytalanodtál, s ez így van rendjén.

E történetecske, bár lépésről lépésre híven követi Mlinarcsik úr életét, s ezért, ha úgy tetszik, akár őszintének, de legalábbis az utolsó szóig igaznak is mondható, ez a kis történet betűkből, szavakból, mondatokból és bekezdésekből áll, hajlékony papír, ha leteszed, ott marad, ha behajtod, nem látszik többé.

Nos, ha valami kíváncsiságtól vezérelve, vagy bármi félreértett kitartástól ösztönözve mégis maradsz e sorok mellett, mindenekelőtt képzelj el magadnak egy hatalmas várost, a jól ismert, szélesre nyíló, barna vizű folyóval, hegyekkel és piszkosszürke házakkal, kéményekkel, gyárakkal, poros, gyér lombú fákkal, kutyahugyos bokrokkal, autókkal, sárga villamosokkal és kék buszokkal, és persze emberekkel, sok, nagyon sok emberrel, akik e városban élnek, pusztán azért, mert e város valamely kórházában születtek, hogy majd tekervényes utakat követően néhány száz méterrel odébb, egy másik intézetben húzzák elfehéredett arcukra a lepedőt.

Legalábbis efféleképpen gondolkodott saját városáról Mlinarcsik úr, foglalkozására nézve hentes és mészáros. Kora reggel érkezett az alacsony ablakú, földszintes hentesboltba, nemegyszer ő húzta fel nagy robajjal a pikkelyesen kopott vasredőnyt, átöltözött, s kötényes hasát a pultnak döntve bámult kifelé, a térre, míg csak megjött a fehér szállítókocsi.

Máskor, már késő délután, ahogy a bolt előtti aszfalton a kék és fehér műanyag ládákban borított a lefolyónyílásba a rózsaszínes húslét, megállt, s elképzelte azokat az arcokat, akiket aznap már látott, az embereket, akiknek a pénzért húsokat adott cserébe. Elképzelte, hogy merre járnak, mit csinálnak azóta, és ilyenkor nem a sokféleség szédítette el, hanem éppen az, milyen könnyű is tudni ezeket az utakat, milyen egyforma is ez a sok-sok különálló nap, képzelje bárki magát titkos létezésnek, kívülről nemhogy az akarat látszódnék, de még a különállás sem bizonyos, legalábbis nemigen hihető.

Mint a hangyák, olyanok, mint a cipekedő hangyák, dobta a csempés fal mellé a ládát Mlinarcsik úr. És jobb, ha magamra nem is gondolok.

Munka után, ha rosszkedvűen hazafelé sétált, keresztül a játszótéren, kelletlenül kerülgette a sivalkodó gyerekeket, a szürke betonfalakban sötétlő ablakokat figyelte: melyik lakásban vannak már otthon, hol kapcsolták már fel a villanyt, a függönyöket persze nem húzzák el soha, dűnnyögte maga elé, már szégyenkezni sem jut az eszükbe. És ahogy egyre távolabb járt a hentesüzlettől, mind több ablak világosodott meg, a televíziók egyforma villódzása, szekrény sorok, virágállványok, beépített konyhabútorok, a színes lámpaburák és az ablak előtt megálló atlétatrikós háta.

A lépcsőházban a kitört üveg helyén benyúlva lenyomta a kilincset, sötétben lépkedett fel a lépcsőkön, a hasadozott linóleumon, lassan, ráérősen kereste elő a kulcsot. Nem gyújtott villanyt, az előszobában lerúgta a cipőjét, aztán ruhástól az ágyra feküdt, nézte a plafonon sétáló fényeket.

Néha arra gondolok, állt meg egy délután, már átöltözve Mlinarcsik úr a boltajtónál, hogy én soha, de soha nem fogok örülni semminek.

(A lomhán forgó, pirosra mázolt lapátú ventilátort figyelte, de Nagy úrhoz, a váltótársához beszélt.)

Ránézek egy szép szelet combra, és észreveszem, hogy nem a hús vörösét élvezem, hanem arra gondolok, mi lesz ebből, ha két-három hétig nem viszi el senki, hogyan zöldül majd, nyálkásan..., vagy ha megveszik, akkor szinte látom, ahogy kisütik, összerágják, lenyelik, és a többit nem is mondom el... De az a legrosszabb, hogy így vagyok mindennel, mert egy paradicsomból rögtön a rothadás szaga üti meg az orromat, és ha egy nőt látok is, nem tudok védekezni, mert máris azt képzelem el, hallom, ahogy a lábkörmeit vagdalja, és kicsi kupackába gyűjti a lemetszett, fémforgácsokhoz hasonlatos darabokat..., szóval mondom, nem tudok én már örülni semminek, mert tudom és érzem, igen, minden pillanatban érzem, hogy amit látok, az elrohad és szétesik, elfolyik és összetöpped, és jó, ha még most egyáltalán olyan, mint amilyennek feltünteti magát, jó, bár ezt sem hihetem.

Pihenned kéne, vette föl a fenőkést Nagy úr, és könnyű kézzel, ritmusosan csiszolva a fényes acélt, élezni kezdte a bontókése pengéjét.

Én csak azt mondom.

Pihenned kellene.

Elmenni a tengerhez. A Balatonra. A hegyekbe.

Nem, nem. Nem lehet az jó.

Hogy élsz itt egyedül. Se asszony, se gyerek.

Csak a bolt. Meg az otthonlét.

Így nem. Vagy a telek.

Mondtam már annyiszor. Telket venni. Az kell.

Földet, meg ást. Fákat, meg hagymát. Én mondom.

Így beszélt Nagy úr.

És a dörmögései, nyugalma és a hétfégi telekről hétfőnként behozott gyümölcsei, a duzzadó eprek, a hosszúkás, vastag húsú lucillus-paradicsomok, a sárga-piros jonatánalmák, a leveses körték, a hamvas szilvák és a kétfenekű ringlók előbb fölébresztették Mlinarcsik úrbán a vágyakozást, majd az idő haladtával megérlelték az elhatározást. S mert, mint ezt talán már magad is megsejtetted, jó olvasó, hentesünk nem kedvelte a félmegoldásokat, Mlinarcsik úr a tépelődést megunva nem csupán egy hétfégi telek megvásárlása mellett döntött, hanem arra jutott, egész életét kell átültetnie, miként a gondos kertész is új földbe ágyazza a satnyulásnak indult fát, ha azt látja, hogy a régi helyen nem kaphatnak már táplálékot a gyökerek.

Hirdetési újságokat vásárolt, s maga is egy apróhirdetést adott fel: szorzott és számolt, hasonlítgatott és fontolgatott, míg végezetül kétszobás, második emeleti lakását egy távoli városka kétszobás, kertes házára cserélte. Elhatározásában, utólag ez bizonyosan tudható, nem csupán a tágas szemhatár, a szinte szűrőan éles, tiszta levegő, a fehérre vakolt falak és a fákkal ritkásan beültetett nagy kert játszottak szerepet.

A város neve Szentes, én pedig mi vagyok?, hentes!, magyarázta még a búcsúzáskor Nagy úrnak izgatottan és lelkesen.

Nos, jó olvasó, te próbáltál-e már új életet kezdeni?

Próbáltad-e már, milyen is az, ha hajnalonként ismeretlen hangokra ébredsz, s a szemed kinyitva még nem érted hol fekszel, hol áll az ágyad, mi volna az a fény az ablak felől?

Próbáltad-e már, hogy felrúgva a megszokottat, és nem félve a bizonytalant, ne találkozz mindazokkal, akiknek az arca és a beszéde mindaddig kitöltötték a napjaidat, de valójában önmagadat is elveszítsd: igen, így mondják, hiszen ott, ahol senki nem ismer, ott a múltad, az emlékek és a tapasztalatok özöne sem követ már, az és csak az lehetsz, akinek a jelenében mutatkozol. Próbáltad már?

Mert Mlinarcsik úr éppen ezt tette.

Szentesi lakos lett: munkát a vágóhídon talált, igaz, nem hentesként, hanem mint mészáros dolgozott, barátokat nem keresett, reggelente biciklivel hajtott keresztül a városon, néha-néha megállt a Delelő nevű, tárogatós zenekarral és kerthelyiséggel és kuglipályával is bíró kocsmánál, hogy egy hosszúlépést felhajtson. Délutánonként a kertben ült, vagy a házban, hátradőlt a virágmintás fotelban, behunyt szemhéján figyelte a piros és fekete foltok játékát. Hetente egyszer borotválkozott. Esténként nem gyújtott lámpát, megvárta, míg összeér a falakon a szobasarkokból kinövő sötétség. Telieresztette a kádat forró vízzel, elnyújtózott, néha el is aludt, s félálomban botorkált az ágyig. Hajnalonként mégis frissen ébredt, nézte, hogy kövéredett-e a fű tegnap óta, a virágok hajlását a kerítés tövéénél. A vágóhídon ráérősen, de tempósan hasítgatta a csontokat, nem viselt lánkesztyűt, pontos mozdulatokkal fejtette le a húst. Ha szóltak hozzá, megfontoltan, röviden válaszolt, s miközben mosolygott, a karjait összefonta a melle előtt.

Második rész, avagy: húsookban és húsok alatt

Engedd meg, jó olvasó, tudom, ha valaki, hát te sokat gondolkodtál már azon, miféle erők irányítják, vagy legalábbis befolyásolják az életünket, van-e véletlen és van-e szabad akarat, mi az, ami utat nyithat a történeteknek és mi az, ami hirtelen megváltoztat mindent, de mindent, ami körülvesz bennünket. Azt is pontosan tudom, mennyit tépelődtél, vajon igaza lehet-e Darwin professzornak, miszerint a világegyetemet irányító egységes törvény reánk még ma is a természetes kiválasztódás szigorú szabályát rója, avagy rég megcsúfolta már az ember a természet akaratát..., talán ezért sem kell elmondanom neked, miféle kétségek vertek tanyát Mlinarcsik úr szívében.

Történetek pedig a következők.

Tavaszi végén, egy vasárnapi reggelen Mlinarcsik úr, aki azideig igazán sohasem mutatta, hogy a bőrök, húsok és csontok mögött, a szív dobogásában keresni akarna valamit, Mlinarcsik úr, a hentesből lett mészáros kitérte a kettős szárnyú ruhásszekrényt, fehér inget, sötétkék nadrágot, sötétkék zakót húzott, vizes fésűvel simította hátra a haját, lesimította a bajuszát, bekulcsolta az ajtót, és elsétált az oszlopos hajdani megyeháza mellett magasodó református templomba. Leült a hátsó padsorba, félrehajtott fejjel nézte a fehér falakat, mozdulatlanul hallgatta a beszédet.

A rákövetkező héten hasonlóan cselekedett, csak hogy akkor a katolikus Szent Anna templom hátsó traktusába vette az útját, s el nem mozdult onnan, míg az utolsó hívő is magához nem vette az ostyát Mihály atya kezéből.

Szombaton pedig kis karimájú szürke kalapban húzódtott be a vedlett falú zsinagóga karzata alá, hogy aztán még azon a hétvégén fedetlen fővel hallgassa a Szent Miklós templom ikonosztáza mögül felzúgó éneket, a papi öltözködésről hírt adó hangokat.

De hogy mit talált és mit tapasztalt e hétvégi útjain, s mivégre tette titkos látogatásait május leforgása alatt, arról Mlinarcsik úr senkinek nem beszélt. Azaz: bizonyosan senkinek nem beszélt volna, ha elhatározása pusztán a sajátja maradhat, s ha a tárgyak és testetlen sejtelmek megint nem bizonyulnak erősebbnek az emberi akaratnál.

Csak hogy Szentes városában mindeközben különös események kezdődtek

Tudvalevő, hogy Mlinarcsik úr kertje, pontosabban a ház mögötti kertrész egy nem különösebben magas, ám meredek oldalú dombnak futott, úgy, hogy a kertvégi lécz- és drótkerítés deszkái már legalábbis a hentes házának kéményével egyvonalban süppedtek a földbe. Ez a kis hegy, mit a szentesiek hivatalosan Öreg-hegynek hívtak, de jobbára csak Szent-domb, vagy Csontos-szikla néven neveztek, furcsa módon Mlinarcsik úr ideköltözéséig alig-alig kapott említést a város történetét leíró krónikákban, de még a közeli Tisza-folyót, a gátrendszert, s az alföldi tájat bőséggel részletező földrajzi leírásokban sem. Inkább csak mint a táj természetének érthetetlenül ellentmondó különösséget emlegették, nemigen kutatva létrejötté titkát, s főleg nem firtatva a meglepő névadások okát sem.

Ám a május utáni első hét szombat reggelén Mlinarcsik úr különös hangra ébredt: a fekete-rigók füttyeit, a verebek csiripolását elnyomta egy megfjejtetetlen, surrogó, bugyborékoló hang.

Valami érthetetlen gluggy-gluggyolás.

Mínta csak az előző esti fürdőzésnél nyitva felejtette volna a csapot. Ám ez a szörcsögés és susmorgás kívülről, a kert felől hallatszott!

Mlinarcsik úr ablakot nyitott, s döbbenet látni, hogy a kert vége felől, az Öreg-hegy irányából megállíthatatlan erővel valóságos kis patak folyik el a háza mellett, olyannyira valóságos, hogy már kis medret is vájt magának, abban kanyarodott enyhe ívben az almafák és a kapubejárót díszítő színes üveggömbök között az utcáig, sőt a kerítés dróthálóján átbújva magára az úttestre is, hogy ott aztán vígan csörgedezzen lefelé, a Tisza felé. S az ablakban állva rögvést azt is konstatálhatta Mlinarcsik úr, hogy ez a hirtelen támadt patakocska rettentően szaglik is: valami kénes, erős illat áradt a vízből, mintha legalábbis a ház mögött ráérő patikusok zacskókat és dobozokat rázogattak volna a habok fölött, hogy így szabaduljanak meg a lejárt szavatosságú gyógyszereiktől.

Ne hidd, jó olvasó, hogy ne tudnám, mire gondolsz most. Kétkedsz, értetlenkedsz, talán észre sem veszed és fitorogsz. Nem akarnád, de egy kissé mégis kíváncsi vagy. Persze megint igazad van. Még hogy hirtelen támadt patak, és éppen a kerten keresztül! Hihetetlen dolgok, csak úgy, magyarázat nélkül!

Jó, én is azt mondom, nem szabad minden azt első szóra elhinni.

De hát ez a víz minden kétséget kizáróan ott volt, ott szaglott és ott csobogott, amint ezt a cipőt rántó és a kertbe rohanó Mlinarcsik úr is megtapasztalta!

A kerítésén túl, nagyjából az Öreg-hegy félmagasságánál tört a felszínre a forrás, és akárha valami vízesést játszana, apró zubogókon keresztül tört magának utat a Mlinarcsik úr lábaihoz, s tovább.

A hentesből lett mészáros, aki érthetően kevés tapasztalattal bírt a magyarázat nélküli jelenségek felől, tanácstalanul álldogált a telkét kettéosztó víz mellett. Homályosan gyanította ugyan, hogy talán a tiszaparti gátórséghez, esetleg a tűzoltósághoz kellene fordulnia, ám nemigen akaródzott elindulni, s főleg nem szeretne volna e rejtélyes patakot, s immár patakpartivá lett házát magára hagynia. Ezért aztán elkövette azt a hibát, hogy meglehetősen hosszú ideig csupán föl s alá téblábolt félbeszelt kertjében, bele-belenyúlt a vízbe, amit határozottan langyosnak, csaknem melegnek érzett. Szagolgatta a tenyerét, a kézfejét, de mi tagadás, nekieredni nem tudott. Mire végül is úgy döntött, hogy elsőként a rendőrsöt keresi fel, lévén az a hozzá legközelebbi hivatali szerv, még fel sem ülhetett a kerékpárjára, s már meghallotta az egyre erősödő szirénavijjogást, majd kevés idő elteltével már látta is a háza felé vágató tűzoltó rohamkocsit, ami porfelhőt vonszolva maga után, túlkölve és villogva fordult be az öreghegyi dűlőútra, s recsegve-ropogva fékezett a kapu előtt. Sokat magyarázni Mlinarcsik úr a piros autóról leugráló férfiakra persze nem is próbálhatott, hiszen amit ő értett, azt azok is láthatták, s amit ő nem látott, az most még előttük is rejtve maradt. Mindenestre a tűzoltóparancsnok, egy tömzsi, de erélyes férfiú, akinek Mlinarcsik úréhoz fogható konya bajusz díszítette az arcát, kinyitatta a hentes és mészáros kapuját, és színes szalagokból, csíkosra festett oszlopocskákból kordont húzatott a patak két partjára, az úttesttől egészen a hegy oldaláig. Ehhez, Mlinarcsik megkérdezése nélkül, előbb elvagdosták a kerítés dróthálóját, majd két tartócölöpöt is a földre döntöttek, hogy aztán csak félredobják, hanyag és nemtörődöm módon.

Mint bizonyára nagyon is jól sejtet, jó olvasó, ez csak a kezdete volt annak a sok gyötrelmeknek, háborgatásnak és szenvedésnek, ami, akár csak a patak vize az almafák alatti füvekre, e forrás felbukkanásával Mlinarcsik úrra zúdult. A tűzoltókat rendőrök követték, a rendőrökkel gátőrök jöttek, a gátőrökkel halászhajók érkeztek, akik azt kutatták, mi lehet az oka, hogy reggel óta a Tisza, mintha valaki alulról langyosítgatná, gőzölni kezdett. A halászhajók után vízügyi szakemberek telepedtek a konyhába, és szabásmintákhoz hasonlatos térképeket lobogtattak, s a vízügyiések még el sem takarodtak, már kamerával felszerelkezett televíziósok másztak a

háztetőre, hogy videoszalagra rögzítsék a víz felbukkanási helyét, miközben balneológusok és vegyészek parkoltak le pöfögve és szitkozódva nagy lakóautóikkal az út mentén, hogy aztán kémcsövekbe és edényekbe vizet merítsenek.

Ezek a hozzáértők hamarosan felfedezték azt is, hogy a forrás nem egyenletes erővel bugyog: hol gyengébben, mintha el akarna apadni, hol újból erőre kapva tör ki a hegy oldalából. Ráadásul minden kétséget kizárón bebizonyosodott, hogy a patakocska nem csupán hőforrás, de nagyon értékes ásványi sókat hordoz magával.

A legkülönösebb felfedezés azonban az volt, hogy a forráshely közvetlen közelében, a zubogók alatt, ahol már a kutatás második napján szögesdrót kerítéssel és rácsokkal zárták körül az aláhulló víz vájta kis medencét, a gőzölgő vízben különös tárgyak bukkantak fel.

Eleinte sokan Mlinarcsik úrra gyanakodtak, gondolván, hogy effajta szemeteléssel akar bosszút állni a sorson és a telkét benépesítő idegeneken. Csakhogy a tárgyak kiemelése alaposan megcáfolta ezeket a rágalmakat. Bármily hihetetlen volt ugyanis, kitűnt, hogy a furcsa tárgyak a leggondosabb őrzés ellenére is a vízben teremnek, még akkor is, ha a forrás környékét sem barát, sem idegen nem közelíthette meg. Nem lehetett mást gondolni, mint hogy akár a kénes felhőket bodorítgató víz, e titkos küldemények is magából a hegy gyomrából törnek a felszínre. Tovább bonyolította a helyzetet, hogy eleinte ugyan csak félredobták e frissen született tárgyakat, ám amikor egy fővárosi régészekből álló kis különítmény is meglátogatta az új forrást, ők lázas izgalommal csaptak le a fűbe szórt lapátokra, csontokra és kanalakra, edényekre és cserepekre, s rögvést nem átalatták azt is kijelenteni, hogy szerintük e holmik legfiatalabbika is több száz éves lehet, s nem kevesebbet követeltek, mint azt, hogy Mlinarcsik úr almafás kertjét az illetékes hatóságok nyilvánítsák régészeti ásatások színterévé, olyan védett területté, ahová az idegeneknek semmi keresnivalója nem lehet, beleértve ebbe természetesen a múlt kutatásához mit sem értő hentest és mészáros is.

Harmadik rész: avagy: húsokból a csontokba, csontokból a húsokba

Hogy a forrás felszínre törését, a különös, régi holmik felbukkanását mi okozhatta, azt sem Szentes városában, sem a messziről érkezett vizsgálódók közt senki nem tudta megmondani, következésképp, jó olvasó, én sem mesélhetem el neked.

Vagyis.

Eleinte, amikor jobbára ósdi lapátok, sőt, csákányok, lámpácskák heverték a kis medencében, a legtöbben azt az elméletet fogadták el, hogy valamikor, a tárgyakból ítélve három, három és fél száz évvel előttünk, még a híres szentesi aranybányászat idejében az Öreg-hegy gyomrában aranybánya működhetett. A bányászok vájta barlangot egy szerencsétlenség, talán éppen egy vízbetörés évszázadokra elzárta az utódok elől, mígnem a forrás most utat nyitott magának, a felszínre mosva természetesen nem csak a hajdani bányaeszközöket, de a halálukat lelt bányászok csontjait is. Csakhogy alig két hét múltán a hegy egy szépen faragott, míves intarziával díszített szekretert, s kisvártatva a hozzá illő széket köpte ki magából, olyan bútorokat, melyek nemhogy egy bányába illettek volna, de még a Szent Mihály templom plébániáján sem találhatta senki a párjukat. S hogy az eset még érthetlenebb legyen, ezek után zászlók, poharak, hímzett párnák, egy teljes öltözet papi ruha, egy latin nyelvű zsoltáros-könyv és Károli magyar bibliája, színes bőrberakással készült lószerszámok és egy tucatnyi elöltöltős párbajpisztoly jelentek meg a vízben. Ez utóbbiak döntötték meg egyébiránt véglegesen azt az elméletet, ami az érthetetlen események magyarázatául egy hajdani temető létét, s a három évszázaddal ezelőtti hideg teleket adta volna magyarázatul. Ezen elképzelés szerint valamikor az Öreg-hegy tetején álló kis kápolna egy kivételesen hideg télen a benne

foglalatoskodó pappal és a temetési szerszámokkal együtt egy hatalmas jégtömbbe záródhatt, oly hirtelen és véglegesen, hogy a fagy páncélja tökéletes állapotban őrizte meg valamennyiüket. Később pedig, amikor már megenyhült a tél, ez a jégtömb, lévén különlegesen keményre fagyott, nem engedett fel, hanem kápolnástól, kelyhestől, papostól lesüllyedt a hegy gyomrába, s csak most, hosszú évszázadok után olvadt meg annyira, hogy a felszínre törjön. Emiatt tenyésznek a vizet dúsító ásványi sók és illatok: bárki beláthatja, hogy a tömjénfüvek, s a jégbe zárt testek vegyülete ennyi érlelődés után legalábbis áthatóvá vált.

A forrás körüli teljes tanácstalanságra, és a meglepő jelenségek megmagyarázhatatlanságára mi sem volt jellemzőbb, hogy lassacskán egyre ismertebb, sőt, mind népszerűbb lett az az elképzelés is, hogy valójában a hegy gyomrában a vízen kívül semmi nincs, se tárgyak, se hajdani testek maradványai, semmi, csak maga a feltörő víz, és maga az áldott szentesi termőföld, ám e kettő, mint már annyiszor, e városka életében, most is csodát teremtett. A teória hívei szerint a hegy gyomrában, mint valami különleges méretű, s a természet kreálta alkimista lombikban a két elem, a föld és a víz, beteljesíti az elrendelést, feloldja az idő kötelékeit. Íme, megteremtette a város múltját, a titkos erő a föld és a víz molekuláiból gyúrta életre a hajdani tárgyakat, hogy áthatolva az időn és a halálon, így üzenjen az újabb korok gyermekeinek.

Mészárosunk, amellet, hogy semmiféle érdeklődést nem tanúsított a forrás rejtélye iránt, lévén mégiscsak városi ember, lassan megszokta a telkén tébláboló idegeneket, a port és a benzingőzt, a nyüzsgést és a zshivajt. Sőt, bármi furcsa is, de éppen a sok idegen arc növelte elviselhetetlenné magányossága kínjait. Olyannyira, hogy nyár végére, amikor már szalmaszínűre fakultak a zombékok a patakparton, és a hosszú, mozdulatlan délutánokon barna felhőcskében rajzoltak az almafákról lepotyogott gyümölcsök fölött a muslincák és a legyek, Mlinarcsik úr elhatározásra jutott.

Mert hiába is járta kiokosodásért a templomokat, s hiába várta a szentbeszédektől a segítséget, megértette, akárcsak a költözködésekor, most is a saját kezébe kell vennie a sorsát. Mlinarcsik úr úgy döntött, hogy lelkének békéjére, társtalanságának feloldására vallást választ magának, vallást, de a versenyt a saját módszerei szerint rendezzi meg.

Tette pedig a következőket.

Kicipelte a hosszú, kecskelábú konyhai asztalt a teraszra, fehér terítőt, tányérokat rakott föl. Húst hozott a vágóhídról, műanyag flakonokba bort méretett a Delelőben. Amikor aztán mindennel végzett, ünnepélyes tisztelettel ebédelni hívta magához a város istenértő embereit: a református és a katolikus papot, az ortodox pópát és a zsidó rabbit.

A megszólítottak, mivel természetesen maguk is sokat hallottak már a messziről érkezett mézárasmester telkén támadt csodaforrásról, ám mindez ideig közelebb nem férközhettek a titokhoz, habozás nélkül elfogadták az invitálást. Igaz, az agyafűrt Mlinarcsik egy szót sem szólt nekik arról, hogy mások is ülnek majd az ebédasztalnál, arról pedig főleg nem beszélt, mivére is hozza össze a ritka társaságot.

Így történt, jó olvasó, Szentes városában a nevezetes ökumenikus ebéd. S igazán sejtheted, mekkora volt a sorra érkező egyházi férfiak csodálkozása, amikor megpillantották egymást a fehér abrosz mellett. Nos, ha ezt el tudod képzelni, akkor talán nincsen is szükség arra, hogy én elmeséljem neked. Sőt, talán jobb, ha azt sem részletezem, miféle és mennyi ennivalóval, italokkal és ételekkel kínálta Mlinarcsik úr a vendégeit. A hiábavaló vágyat, elkeseredést, de még éhséget, nyálbuzgást, vagy a gyomrodat kínzó idegességet sem akarnám fölkelteni benned. Tudom, hát hogyne tudnám, van gondod neked is elég, nem is szólva a megalázóan uralkodó ösztönökről, hát legalább ott, ahol örömet keresel, ne érjen efféle arcucsapás.

Kérlek, képzelj magadnak olyan asztalt, olyan ételeket, ahogyan azt te jónak és hasznosnak látod, ültess köréjük az elhivatott férfiakat, etess és itass őket, így várd a történet fordulát.

Szentes város templomainak lakói ugyanis okos emberek voltak, s látván társaikat, megértették, hogy a csavaros eszű, ám vágyakozó lelkű mészáros nem csupán egy egyszerű ebédre hívta őket az asztalához, de valójában összeméretőzésre és versenyzésre is. Ezért aztán, illendően fogyasztva az ételekből, megfontolt és felettébb szellemes társalgásba kezdtek, rövid úton eljutva a legfőbb hittételek megvitatásához, s az üdvözlés szerintük egyedüli igaz útjának meghatározásához. S miközben tőlük alig néhány lépésnyire a tűzoltóság színes szalagjait lengette a későnyári szél, s mintha mindig is ezen almafás, füves telken folyt volna át, csendesen és nyugalmasan csoborászott a kénes vizű patak, a szentségeket kutató férfiak Mlinarcsik úr asztalánál az ember természetének kettősségéről beszéltek, a test és a lélek összekötéséről és elválásáról, evilágról és a másik oldalról, kockajátékról és elrendelésről, fekete lyukakról és felsőbb akaratról, megtért bárányról és az atyák bölcsességéről, az idő kezdetéről és a fényesség kapujáról.

Ám voltak bármily okosak e kiváló férfiak, nagyot tévedtek, amikor azt hitték, hogy Mlinarcsik úr azért hívta őket e furcsa ebédre, hogy az asztal mellett összevethesse a szavaikat, s majdan meggyőzve és meggyőződve maga is választhasson. Hentesünk és mészárosunk ugyanis csak abban bízott, aminek már ismerte a természetét. Hagyta, hogy a tisztas férfiak kedvükre beszéljenek, hagyta, hogy hosszú körmondatokban, szépen zengő szavakkal, dús bokrú jelzőkkel, finoman hajló utalásokkal, csipkelődő oldalvágásokkal, pontosan ülő szentenciákkal mondják, amit mondani akarnak, küzdjenek a lelke békéjéért, s a túlvilága teljessége végett.

Feltűnés nélkül, de semmit nem mulasztva azt tartotta szemmel, melyikük hogyan vágja a húst, hogyan áll a kezében a kés, a villa, hogyan emeli a szájához a falatot, miképpen rágja, s mennyi ideig, milyen mohón nyúl a következő ételért, s mikor érzi azt, hogy kortyolnia is kellene, mennyitől telik el, s vajon akkor tud-e mértéket tartani, ismeri-e a hús és a köretek közti helyénvaló arányokat, avagy ha téved, hát melyik irányban, szalvétával törli le a szaftot, vagy a nyelve hegyével kanyarítja vissza, van-e gondja a fogak közé rekedt hússzalacsákra, vagy csak a nyelésre ügyel.

Egészen a késő délutánig eltartott ez a különös ebéd.

A város felől néha kiabálás, traktorzúgás hangjait hozta a szél, s ahogy a nap egyre lejjebb szállt, szinte már égővörös fényben úszott a táj, a zombékos, nyugalmas síkság, és a ház mögött a hallgatag Öreg-hegy. Az út melletti villanyvezetéken fecskék gyülekeztek, mint a kottafejek egy kántortanító énekeskönyvében.

De hogy Mlinarcsik úr a szentségek embereinek ebédeléséből milyen következtetésekre jutott, azt, sajnos, jó olvasó, talán soha nem tudhatjuk meg.

Annyi bizonyos csupán, hogy már az ebéd vége felé, amikor a felhevült férfiak félretologatták a tányérokat, hogy az asztalra könyökölve közelebb hajolhassanak egymás szeméhez, a hentes és mészáros hirtelen fölemelte a kezét, hogy kinyújtott ujjal egy pillanatnyi csendet kérjen, majd a rabbizhoz fordult.

Az egészen biztos, hogy maguk nem esznek disznóhúst? Szalonnát, oldalast, combot, disznósajtot, kocsonyát, szalámit, kolbászt?

Az egészen biztos, bólintott a rabbi, és az abroszra fektette mind a két kezét.

Ilyen, igen, ilyen az én formám, mondta búsan Mlinarcsik úr, és felemelte a fejét, hogy valahová messze, egészen messze, az aranyfüstös felhők mögé próbáljon belesni.

Hát így történt, hogy alkonyat előtt, amikor a papi férfiak végre búcsút vettek Mlinarcsik úrtól, s a kénes illatú párákban csendesen társalkodva elindultak a patak partján a város felé, s a dűlőút aljánál megálltak, hogy visszanézzenek a szerencsétlen sorsú hentes és mészáros házára, egyszercsak azt látták, hogy a színes oszlopocskák és lengedező szalagok mentén, a hegyoldalon egy görnyedt hátú, erős férfialak kapaszkodik, mászik csak, egyre följebb és följebb, a szikla réseibe csúsztatja a lábát, gyökerekbe és szegletekbe fogódzik, vissza-visszacsúszik, de nem hátrál, megy, egyre magasabbra, míg végül hason csúszva, de feljut a tetőig, s ott előbb csak négykézlábra áll, de aztán fölemelkedik, teleszívja a tüdejét levegővel és kitarja a karjait, s lassan körbefordul, mintha magához akarná ölelni az egész síkságot, a felhőket és a házakat is, aztán szépen leereszti a karjait, és billegni kezd, az egyik lábát a földön csúsztatja, míg a másikkal ide-oda ugrál, majd hirtelen megcseréli a tartását, és most aprókat szökdecsel, miközben előre és hátra is hajolgat, nyújtogatja a karjait, s aztán már körbe-körbe is futkorászik, rázza a kezeit, és a fenekét kidugja, mintha valami hosszú farkat viselne hátul, s a fejét le-lesunyja, akárha szimatolni akarna valamit, majd néha négykézlábra ereszkedik, hogy így forogjon körbe-körbe, mint aki a saját árnyékába akarna harapni.

Mlinarcsik úr!, kiáltott fel meglepetten a pópa.

Igen ő, bólintott Mihály atya. Ő az. A rókatáncot járja.

S álltak még a négy férfiak, szótlanul, s nézték, ahogy a hegy fölött az aranyszínű felhők vörösre változnak, miközben a szikla tetején, nem fáradva egyre csak kering és ugrál, a rókatáncot járja Mlinarcsik úr, a hentes és mészáros mester.

Negyedik rész, a történet befejezése, vagyis a tanulság

Látod, látod jó olvasó, most már késő megfogadni a jótanácsot.

Eb gondolat.

Mert.

Megismerted ugyan valamelyest Mlinarcsik urat, megsejtettél egyet s mást a lelkében dúló viharokról, s a talán még a sors kiszámíthatatlanságán is elgondolkodtál rövid pillanatokig.

De, de de lám, megint csak erre kérlek, tedd újra a kezed a szívedre, oda, az inged alá, és dönts el: használt ez neked valamennyit is?

Jobban ismernéd magadat valóban?

Olcsóbban kaphatsz tejet a sarki kisboltban?

Kevesebb kenyérrel is jóllaksz majd ezután?

És az ágy?

A takarítás?

A szemét kivitele?

Ugye, ugye. Mit lehet tenni, azt kérded?

Rókatánc.

A forrás története egyébként hamar véget ért.

Novemberre, az első fagyok idejére elapadt a víz, de tárgyak akkor már legalább két hónapja nem is bukkantak fel a hegy gyomrából. A vizsgálóbizottságokat nem szüntették meg, de sorra elköltöztek Szentesről, s mindinkább elméleti kutatással próbáltak magyarázatot keresni a hajdani eseményekre.

Mlinarcsik úr felhagyott a templomlátogatásokkal. Feladta a vágóhídi állását, a telket és a házat a katolikus egyház vette meg tőle. Ez utóbbi ugyanis, mivel a forrás kimosta tárgyak között találtak egy női alakot, vélhetően a Madonnát megjelenítő szobrocskát, kis kápolnát szándékozott építeni a hegy oldalára.

Mlinarcsik úr visszaköltözött a szülővárosába. Ahogy mondani szokás, az életét a munkájának szentelte, s ennek meg is lett az eredménye. Mind híresebb és híresebb lett a Mlinarcsik-féle citromoskolbász, a Mlinarcsik recepttel készült debreceni, a húsvéti sonka Mlinarcsik-módra, sőt, még az olyan specialitások is, mint a „töltött borjúdió Mlinarcsik bácsi ízlése szerint”.

És Mlinarcsik úr tudta, hogy ez jó.

Képeslap

Ha délután van és kék az ég, kék, mint a víz, és a felhők, mint a szertehullott vattadarabok, nézem hátrahajtott fejjel, hol ezt, hol a barackfa ágait, a remegő leveleket, és még észre sem veszem, de már megint Apusra gondolok.

Apus!, Apus!, és a lábammal lenyúlva meglököm a hintaágyat, ringasson csak, ringasson, hintázzanak a felhők és az ágak, közben meg, mint a rozsdás, nyekergő rugók, ide-oda billegve tekergőznek az egyforma napok.

Apus!

Állva hajolt az asztal fölé, úgy kanalizta a levest, egyenesen a tálból, és én az állához tartottam a szalvétát, ne csöppenjen a zsíros lé a fehér köpenyre. Feltolta a homlokára a szemüvegét, nézett csak hosszan rám, nézett, míg mind nevetni kezdtünk.

Aztán ment is, kenyeret vett a kezébe. Az ajtóból még visszafordult: Csend és rend és fegyelem!, kiáltotta, a kenyérhéj, mint egy tanítói pálca, csillogott a szemüvege, akár a kihűlt leves karikái.

Csend és rend és fegyelem!, csak éppen rögtön kinyújtotta ránk a nyelvét, teljesen, mint egy nevetlen gyerek.

Apa, Apa, már megint, kiáltott fel Anya, de persze ő is nevetett.

Apus, siess haza, mondtam, és hallgattam, hogyan dobog a lépcső a léptei alatt.

Hosszú, szőke hajam volt, egy csat meg sem bírta tartani, Anya reggelente két copfba fonta.

Pillangók, mondta a szalagjaimra Apus.

Pillangók, ahogy szaladtam, röpdöstek a vállam körül.

Nincs itthon a doktor úr, kiáltottam a telefonba, kérem hívja később, vagy próbálja meg a kórházban. Fehér köpenyt gondoltam ilyenkor magamra, a kezembe tollat, s azt a fehér bóbitát a rövidre vágott hajamra.

Sajnálom uram, értse meg, válaszoltam kimért hangon, egy ilyen elfoglalt ember, mint a doktor úr, igen, igen, hívja nyugodtan később.

Apus! Egyszer egy fácánt hozott, a szatyorban újságpapír, és abban a madár, a konyhaasztalra terítette ki, a nyakán a tollak, mintha színes pikkelyek.

Nem is véres, simítottam végig. Nyitva van a szeme, néztem a sárgásbarna szemhéjat. Mint egy öregasszony, mondtam hangosan. A kis fekete gombocskában mozdulatlanul állt a konyhai csillár.

Adták, vonta fel a vállát Apus. Tudod, nézett Anyára, tudod hogy van ez.

Apus!

Emlékszem, még tél volt, hó is esett, amikor az az ember kezdett hozzánk telefonálgatni.

Nem, nem is olyan szükséges, hogy a doktor úrral beszéljen, zavarni pedig kíváltképpen nem akarna, de persze nagyon, nagyon fontosnak tartja, hogy kifejezze a háláját, nem, nem valami kivételezés, vagy eltúlzott köszönet, hiszen nyilvánvalóan a doktor úrnak ő csak egy a sok-sok betege közül, ám azt is beláthatjuk, hogy számára nem kevesebbet, mint az életét adta vissza a

műtét, igen, ezt ki meri jelenteni, s ha valaki, hát ő tudja, jogos tehát, hogy valamit ő is adhasson, és nem a pénz, éppen hogy nem.

Furcsa, komolyodott el Apus, hátradőlt a fotelban, a mennyezetre bámult.

Furcsa, ismételte el töprengve, de még a nevére sem emlékszem, nemhogy a műtetre. Azt mondta, hogy az életét?, nézett rám csodálkozva.

Igen, ezt többször is, bólogattam, a pillangók átrepültek a vállamon.

Tavaszra már nem is csodálkoztam, halló, igen, megint én, szóltam a kagylóba, de a doktor úr sajnos most sincsen, nem baj, nem baj, vágott közbe gyorsan, tudja kisasszony, ahogy mondtam már, én vidéki ember vagyok, itt persze kissé más az élet, azt hiszem, jobban kell becsülni, mi a fontos, és mi nem, ezt az emlékekre, a köszönetre is gondolom, ezért kérem, mondaná el a doktor úrnak, hogy egy kis kirándulásról lenne szó, már úgy értem, ez lehetne az én köszönetem, egy nap, nem több, tudja, ahol én élek, minden megvan, és ráadásul úgy, hogy nem változik, néhány kilométer ide a Duna, az ártéri erdő, mintha csak befelé jöhetne az ember, minden út idevezet, ha érti a kisasszony, hogy mire gondolok, és ilyen ez a vadászház is, ahol lakom, és én itt egy cserepet sem mozdítok el, mert ugyanígy élt itt az apám, de még az ő apja is.

Vadászház?, csodálkozott Apus, ugyan, mit csinálhatnánk mi egy vadászházban. Micsoda ötlet!, rázta meg a fejét. Még este, a vacsoraasztalnál ülve is felnevetett. Vadászház! Talán még vadlesre is menjünk? Szép lenne, mondhatom, közösen durrogtatnánk a bokrok mögül.

Ó, nem, nem, mondta aztán az az ember a telefonba, semmiféle vadászat, csak hogy milyen szép, arra gondoltam, ha elmondaná a doktor úrnak, belombosodtak már a fák, de a nap még könnyen átsüt a levelek között, és ettől olyan foltos a föld, mintha valami állat bundája volna, és amikor az ember lesétál a patakpartra, azt is hallhatja, hogyan csobog ez a víz a Dunáig, és onnan tovább, és még valami, kisasszony, ha azt is megmondaná, nem a tolakodás, de beszéltem a doktor úr öccsével is, a Károly úrral, ő szívesen itt töltene egy hétvégi napot, legalábbis még most, hogy itthon van, igen, a Károly úr szívesen jönne, kisasszony, ha ezt elmondaná.

Károly bácsi, segítettem le Apusról a zakót.

Károly?, kérdezett vissza halkán, és én láttam, hogy hirtelen megöregedett az arca, mintha még a szemüvegét is valami ködszerű pára lepné. A fotelba is úgy ült le, mint akinek már vigyáznia kell minden mozdulatára.

Károly, ismételte el, de ez már nem is kérdés volt, inkább csak maga elé mondta.

A tenyerébe támasztotta az állát, Károly, mormolta alig hallhatóan, és tudtam, hogy rám néz ugyan, de nem engem lát, hiába a szőke copfjaim, hiába a vállamon pihenő szalaglepkék, mert Apusnak a teste elfáradt és megöregedett, de mintha csak azért, hogy annál könnyebben emlékezhessen arra a szemüveges kisfiúra, aki ő volt, és arra a kopaszra nyírt másikra, aki az ő kinőtt nadrágjait hordta, és esténként némán, mozdulatlanul bámulta az ablaknál az utcai lámpák fényeit, Károly, aki csomagolás és búcsú nélkül ment el, mert csak így mehetett, és valahogy éppen attól lett csak felnőt, a távollététől, ami átmenet nélkül süllyesztette el a gyerekkorát, és a képeslapjaitól, a girbe-gurba soroktól: „Jól vagyok, csak az időm kevés, ezért keveset írok”.

Mert Károly elment, és a tengerig meg sem állt. Hajókon kapott munkát.

„Ez után az út után beiratkozom az iskolába”, adta hírül egy képeslap, az egyik oldalán sziklás tengerpart, egymáshoz tapadó fehér házak, a másikon a színes bélyegek és a lefelé csúszó sorok.

Károly valóban tengerész lett, egyenruha és díszkardocska, mutatta a kékes borítékban jött fénykép, váll-lapok, bajusz, és simára borotvált áll, a sapka ellenzője árnyékot vetett a szemére.

Apus fehér köpenyt hordott, és reggelente Anyával az ablakból integettünk utána, és ő a tarkójára tolta a szemüvegét, mintha nem is a kórház felé tartana, de egy csupaször arcú, rongylábú ember téblábolna a kerítés előtt, Apus, Apus, már megint!

Ha déltájban megállt a kapu előtt a levelespostás, néha-néha sziklákat és tengerpartokat ábrázoló színes képeslapokat hozott.

Ott lehet ám csak jó az élet, doktorné asszony!, mondta, de a képeslapot az én kezembe adta.

Gondolja?, nézett rá tűnődve Anya.

Tudtam, hogy Károly bácsi van valahol, van, mint annyi mások, akiket még elképzelni sem lehet, hiszen őket sem láttam még soha, van, de nem jön már vissza, mert úgy hiszi, ebben a házban akármit tehet, csupán egy kopaszra nyírt, kopott nadrágos fiúcska marad.

Vékonycsontú, hallgatag kisfiú, aki hiába tért haza fehér zubbonyban és fehér sapkában, csillogó fekete cipőben, rézcsatos kofferral, mert az a díszegyenruhába bújt idegen férfi senkit nem érdekelt. Károlykának hívták és vasárnapra madártejét ígérték neki, és a bátyjáról beszéltek, aki orvos lesz, és ebben a városban fog letelepedni, ebben a házban fog lakni, felesége lesz és gyerekei, ahogyan kell. Két nap múltán Károly bácsi becsattintotta a rézcsatokat, és újra elment.

Talán valahol délen, a határ mellett, a Duna-parton vesz majd egy házat, mondta.

Egy kis házat, ahová két hajóút között mégis hazatérhet az ember.

Elment, hogy aztán már csak a képeslapok adjanak róla hírt, színes képeslapok, amik ide-oda hányódtak a konyhakredencben, vagy az előszobai szekrény fiókjából kerültek elő, pálmafák és vitorlás hajók a gombóccá sodort zoknik között.

És amikor újra telefonált az az ember, hogy csak egy nap, egy igazi, kellemes kirándulás, mondta újra, igen, adtam át Apus üzenetét, jól van, a doktor úr megkért, hogy mondjam el, miért is ne, szívesen meglátogatjuk önt, megnézzük a házat, az erdőt, és persze találkozunk majd Károly bácsival is, igen, a doktor úr ezt nagyon várja, és megkért, hogy adjam át a köszönetét.

Azon a szombaton, amikor délelőtt kiszálltunk a hajóból, sütött a nap, alig-alig mozdult a levegő, és a parton egy zöld nadrágba, zöld zubbonyba, csizmába öltözött férfi várt bennünket. Még a fején is zöld volt a kalap. Rögtön hozzánk sietett, a doktor úr, kiáltotta, és megrázta Apus kezét. A doktorné asszony, mondta, és meghajolt. És ön, ha nem tévedek, a kisasszony, az én telefonos kisasszonyom, nézett rám, és a két tenyere közé simította a kezemet.

Te, Anya, én ezt az embert még soha nem láttam, súgta Apus.

De az a férfi, mintha csak meghallotta volna, felkiáltott, még az is az eszembe jutott, hogy talán már meg sem ismer a doktor úr, de nem baj, van ez így, én tudom, hogy mit köszönhetek önnek.

Ó, dehogy, dehogy, rázta meg a fejét Apus, emlékszem én, emlékszem, ha nem is pontosan.

Akkor jó, nem is hinné, mennyire örülök, mosolygott a férfi, jöjjenek csak, kérem jöjjenek, ott vár az autó!

Olajzöld, nyitott terepjáróhoz vezetett bennünket, talán a doktor úr ide előre, mellém, és a két hölgy, ha szabad lesz, a hátsó ülésen foglaljon helyet.

Indított is, megcsikordultak a kavicsok a kipördülő kerekek alatt.

Elhagytuk a hajóállomást, az aszfaltról egy földes útra fordultunk. Visszanéztem, és láttam, hogy a lombok úgy csapódnak össze mögöttünk, mintha egy nehéz, sötétzöld bársonyfűggöny szárnyai ereszkednének alá, hátradőltem és Anyához simultam, hogy a behunyt szememmel, az arcommal érezhessem a nap játékát, a terepjáró dübörgését és a kerekek ringatását, Anya, Anya, mintha nem is erdőben mennénk, de valami hullámzó vízen!

Anya könnyedén megszorította a karom, Nézd!, súgta, és előre mutatott, nézd, ott a ház!

Aztán csak bámultunk szó nélkül, mert az a ház igazán olyan volt, mintha egy képeslapon. A földút végén, a lombok és a fű gyűrűjébe fogva, néztük a barna cseréptetőt és a faragott korlátos tornácot, ami végigfutott az egész ház előtt, a hatalmas szarvasagancsot a bejárat fölött, a sötét ablakok párkányáról leömlő piros virágfüzérek, a gerendákat és persze a falakhoz simuló ezüstös fenyőket,

ó, mondta Anya halkán, ó, és előrehajolva megsimogatta Apus tarkóját.

Amikor már a nagy faasztalnál ültünk, ebéd után, és a tányérok helyén szürkés karikák sötétlettek csupán a terítőn, és az ablakon beömlő fény csillogott a poharakon, Apus csak akkor kérdezte meg: Károly?, hol van, késik talán?, persze, ez aztán éppen órá vall, ennyi év után is.

A zöld ruhás férfi felállt, az ajtóig ment, s a félfának támaszkodva válaszolt: nem, még nem mondtam, de közbejött valami, valóban nem is tudom, csupán egy üzenet, hogy nem jön, mégsem tud eljönni.

S aztán csak állt a barna ajtókeretben, nézett ránk és hallgatott, a fejét oldalra billentette és elmosolyodott, éppen úgy, mint a hajóállomáson.

Nem értem, mondta Apus, és a tenyerével összesöpörgette az abroszra hullott kenyérmorzsákat.

Üzenet?, emelte föl aztán a fejét, üzenet? És hogyan üzent? És mit?

Hagyjuk, kérem hagyjuk ezt, válaszolta a zöld ruhás, mosolygott, és nézte Apust mozdulatlanul.

És én láttam, hogy Apus előtt már kis kupackába gyűltek a kenyérmorzsák, és hogy Apus arcán, a bőrén piros foltok ütköznek ki, mintha a hátát valami forró kályhának döntené, és már alig-alig viselhetné az izzasztó meleget.

Szóval ő most nem is jön ide?, préselte ki nehezen a kérdést.

Sajnos ő most nem, doktor úr, válaszolta lassan, a szavakat elnyújtva a férfi, ma egészen biztosan nem jöhet.

És amikor kiléptünk a tornácra, hogy az ebéd után sétálni induljunk, azért mégsem volna ez egy elveszett nap, és nem is csak a mozgás, a kirándulás, mondta a férfi, de az ember szinte érzi, beszívhatja ezeknek a fáknak a leheletét, kimentünk hát, az árnyékból a fényre érve ránkzuhant a meleg, nemsokára megjön a nyár, karolta át a vállamat Anya.

Igen, Anya, mosolyogtam rá, még szinte nem is volt tavasz, és máris milyen meleg van, furcsa, furcsa, hogy ilyen hirtelen történik minden.

Nincsen semmi baj, kislányom, mondta Anya.

Megálltunk a patak partján, néztük a vizet, a hosszú fűcsomók szétterülve lebegtek a kövek felett.

Hiszen csak egy kirándulás, éppen te mondtad, nem?, fogtam meg Apus kezét.

Délután, amikor a vörös napfény apró, sötétbarna tűhegyeket rajzolt a fák kérgére, a ház oldalára, és a homlokzaton a hatalmas szarvasagancs hegyei úgy fénylettek, mint a gyertyák, és a fű, a föld, mintha hűvösebb szél mozdulna, nyirkot, esőszagú párát lehelt, megálltunk a lépcsőfeljáró előtt a gyöngykavicson, hogy elbúcsúzzunk attól az embertől, aki idehívott bennünket.

Jó, fordult vissza Apus a ház felé, értem én. Károly nem tudott eljönni. Jó, most már megmondom azt is: hát nem emlékszem, őszintén sajnálom, de kérem, mondja meg, miféle műtétről volt szó, és mikor, mert bárhogya is próbálom, de semmiféle emlék, se ön, sem a neve, miféle életmentés és köszönet.

Hagyjuk, kérem hagyjuk ezt, felelte az a zöld ruhás férfi.

Az arca, mintha az is fakéreg lett volna.

Nem is mondott többet, fogta a lépcsőkorlátot, elfehéredtek az ujjai.

Hogyan?, meredt rá Apus értetlenül.

Igen, válaszolta a férfi.

Nézze, mondta Apus, és a hangja hirtelen rekedtessé vált. Nézze, mi azért utaztunk hajóval órákon át, és a telefonok, és hogy azt mondta, majd Károllyal, igen, hogy még őt is idekeverte!

De akkor már kiabált Apus, kiabált, pedig soha nem szokott, fogta Anya kezét és szorította a kezemet, lépkedett hátrafelé, és szinte vonszolt bennünket is magával, és közben egyre hangosabban kiabált, és a fejét úgy rángatta, mintha egy darazsat akarna elhessegetni, doktor!, szívtség!, szórkozás!, csakhogya már alig-alig lehetett érteni, mert elharapta a szavakat, hogya mberrel!, rzéskel!, miért!, mrt!, mnk!

Aztán hirtelen elhallgatott, megállt és a tornáclépcsőn álló férfire meredt, és én is megértettem, hogy mit néz, mert én is láttam, hogy annak a zöld ruhás férfinak olyan az arca, mint a fakéreg, de ez a fakéreg mosolyog, győztesen és elégedetten, igen, sárgák és nedvesek a fogai, és nedvesek az ajkai, úgy mosolyog, mint aki diadalt aratott, és ezt a mosolyt bámulja Apus, hogy még mozdulni sem tud.

Hát akkor menjünk, rázta meg a fejét Apus és sarkon fordult, a viszontlátásra, lökte hátra, a lépcső felé, nem is várt tovább, elindult, gyertek, kiáltotta maga elé nézve, gyertek, sietnünk kell, ha el akarjuk érni az esti hajót, innen a Duna gyalogosan legalább egy óra.

És ahogya utána szaladtunk, és már csaknem a földútnál jártunk, középütt Apus, fogta a kezem és szorította Anya kezét, amikor hallottuk, hogy kiált az a férfi, várjanak, kérem, doktor úr, várjanak.

Doktor úr!, mondta még egyszer, de akkor már utol is ért bennünket.

Kérem!, suttogta halkan.

Nagyon kérem, még mutatnék valamit, ha megteszik, hogya visszajönnek.

A hajó, a hajó, szorítottam Apus kezét, éreztem, nyirkos, hideg a tenyere.

És ahogy felmentünk a lépcsőn, át a verandán, az a férfi most beljebb, a sötét folyosó végénél nyíló ajtóhoz vezetett bennünket, kérem!, ismételte el halk, rekedtes hangon, kinyitotta az ajtót, és félreállt.

Mi pedig, Apus, Anya és én, sorra beléptünk abba a szobába, hogy lássuk, hogy a beömlő vörös fényben a gerendákból rakott falakon mintha színes tollak, vagy pikkelyek százai fénylenének, olyan volt az a szoba, de még a középütt álló kerek asztalka is, mintha valami hatalmas kígyó, valami óriásira nőtt pikkelyes hulló bőre fedte volna, mert ablaktól a bejáratig gombostűkkel feltűzködött színes, fényes lapocskák lebbentek meg a légmozgásban.

Képeslapok!, kiáltottam, mennyi, mennyi képeslap!

Igen, hallottuk a férfi kongó hangját a bejárat felől.

A szoba közepén álltunk, Apus, Anyu és én, és csak néztük a megfakult, de még most is színes képeket, a tornyokat és várkastélyokat, a templomokat és a szobrokat, a hegycsúcsokat és a vitorlás hajókat, városokat és házakat, embereket és fákat, a tengert és a sziklákat, autókat és vonatokat, hatalmas óceánjárókat és a színes virágokat, néztük azt a sok-sok képet, és a képeken keresztülfutó sok-sok idegen feliratot, a francia, angol, portugál, német, spanyol és még ki tudja, miféle nyelvű üdvözlő szavakat, a cirkalmas betűket és a círádás díszítéseket.

Micsoda gyűjtemény, súgtam Apusnak, de ő nem válaszolt, csak a kezét tárta széjjel, és úgy fordult körbe, mint aki nem tud betelni a látvánnyal.

Ez, ez mind a magáé?, kérdeztem akkor a férfit, de ő sem válaszolt, csak a vállát húzta fel, mintha valami ütéstől félne, és a hátával az ajtófélfához dőlt.

Még soha nem láttam ennyi képeslapot, szólalt meg akkor Anya is, kinyújtotta a kezét, és az ujjai hegyével, óvatosan végigsimított a falon, a gombostűk között a képeken.

Szerettem volna megmutatni. De most már nem sokára indul a hajó, mondta a férfi, s a hangja fátyolos és gyenge volt.

Szívesen elvinném önöket az állomásig, azt hiszem, indulnunk kell.

És amikor újra a Duna-parton álltunk, néztük, hogyan szállnak be az utasok, Apus megkérdezte: azok a fényképek, ott a szoba falán?

Igen, az én fényképeim, doktor úr, mondta a férfi. Felemelte a kezét, és maga elé tartotta, mintha valami láthatatlan ajtót zárna be.

Köszönöm doktor úr. Nagyon örülök, hogy meglátogattak. Ugye, milyen szép lehet egy ilyen tavaszi nap. Viszontlátásra, kisasszonyka!, mondta és hátrább lépett. A viszontlátásra.

Lassan, a barnás vízen sárga habot kavarva elindult a hajó. Álltunk a korlátnál.

A viszontlátásra!, kiáltott utánunk, zöld kalapját levette és a mellére szorította.

Na, hát maguk meg az erdésznél voltak?, hajolt Apus felé egy asszony, sötétszürke kendő feszült a fejére, fekete minták. Ajjaj!, intett mutatóujjával a homloka felé.

Parancsol?, nézett hátra Apus.

Hát nem úgy, vont a vállát az asszony, miközben a bőrröndjére ereszkedve leült. Csak mondják.

Értem, bólintott Apus. Beszélnek sok mindent az emberek.

Álltunk a hátsó korlátnál, néztük a part lépcsős domboldalát. Fújta a szél a hajam, pillangók, nevetett Apus, és utánuk kapott, mintha foglyul akarná ejteni.

Este, már a csíkos pizsamában ült a konyhaasztalnál, a szemüvege a kockás terítőn, amikor elmondta, mit hallott még attól a fejkendő asszonytól. Az erdészt, aki a gerendaházban él, asszony és gyerek nélkül, és a szobát a képeslapokkal. Hogy volt egy öccse, ő volt a városban a hentes, még az erdész hordta neki a vadat, a főtéri üzletben dolgozott, hatalmas, széles mellű ember, olyan hanggal, mint a harang. Miközben csontozott, a húsokat vágta, tekerte a darálót, folytonosan csak arról beszélt, milyen lesz, ha majd egyszer minden megváltozik, milyen lesz, ha majd mindent feladva útnak indul. Mert az a nagydarab, virslüjjű, vörös körmű ember esténként otthon képeskönyveket nézegetett, útikalauzokat olvasott és arról gondolkodott, miképpen utazhatná körbe a földgolyót. Persze senki nem vette komolyan, jobb, mintha a kocsmába járna, legyintettek, ugyan!, a könyvtáros kisasszony!, ingatták a fejüket az okosabbak. Egy reggel a hentes szürke öltönyben ment be a boltba, összehajtogatta a foltos, fehér köpenyt, lesimította a kések mellé, a vágópultra, eladta addigra már a patakparti kis házat, a könyveket, olyan bőröndöt vett, amin arany minták díszeltek, aranyszínű madárlábacsok a lakkos barna bőrön. Megölelte az erdészt és a délelőtti hajóval elutazott. Elment a pénzével és a bőröndjével, hogy körbejárja a Földet, ott álljon meg és arra menjen, ahogyan a kedve tartja, képeslapokat küldjön csak vissza a Duna mellé, francia és spanyol, portugál és angol, német és ki tudja még milyen nyelvű feliratokkal, sötétkék tintaírással, hogy jól van, de amit lát, azt úgysem tudja leírni, és utazni fog, ameddig tart a pénz, majd a kis tartalékból elmegy haza, persze minél később, ha lehet, igaz, a posta, a bélyeg sem olcsó, mostantól talán ritkábban üzen. De aztán a képeslapok mégiscsak érkeztek. Mintha nem is hírt akarna adni, hanem az időt számolná, mondta egyszer a postás.

Meglehet, válaszolta az erdész, a lapot a nagy fa konyhaasztalra dobta, és hátat fordított.

Megyek, most már megyek vissza, hozták a szavakat a képeslapok, itt vagyok az olasz tengeren.

Amikor elfogytak a híradások, az erdész néha kiautózott a reggeli hajóhoz, nem kerülő, mondta a postásnak, úgymint erre mennék haza.

De nem jött több képeslap.

A holttest nem azonosítható biztonsággal, írta a hivatalos értesítés.

Triestnél, a triesti öbölben. Különös, váratlan, nem is vihar, inkább csak széllelés, éppen a partraszállás előtt. A tengerbe nem eshetett, állította a kapitány, és nem is tűnt el senki más, csak ő.

A triesti öböl?, kérdezte a postás.

Igen, felelte az erdész. Persze ilyenkor mindig ez van, a felelősség senkinek nem kell, és aztán biztosat meg nem tud senki mondani.

De haza akart jönni, ugye?, fordult vissza a postás.

Igen, válaszolta az erdész, azt hiszem igen.

És?, fogtam meg Apus csíkos pizsamáját. És aztán mi lett?

Aztán semmi nem lett, mondta ő. Honnan tudjam én azt. Nem lett semmi. Minden lett. Csak a képeslapok maradtak.

És a történet is, ugye Apus?

Tudod, kicsikém, mindig vannak ilyen történetek.

De Apus, azért ez egy szép nap volt, nem?, kérdeztem.

Szép, azt hiszem, felelte Apus, és behunyta a szemét, mintha zavarná a fény.

Csend és rend és fegyelem, mondta halkán, és elmosolyodott.

Szép nap volt, mondta Anya, jön a nyár, annyi minden történik majd velünk, higgyétek el, annyi minden, csak győzzük élvezni!

Győzni, azt fogunk!, mosolyodott el Apus. Ugye, kicsikém?

Apus, Apus!, nyúltam át az asztalon, Apus, ne hagyd itt a szemüvedet, éjjel, ha felébredsz, megint nem fogod megtalálni, ha itt marad.

Jó, mondta Apus, jó. Megígérem, hogy most majd figyelni fogok.

Aranyka néni messze van

Megjön a hajnal és elindulok, mellettem a hátizsák, lefeküdni nincsen már kedvem, elég az, hogy itt ülök az ágy szélén.

Kinyújtott karral elérhetném a párnát, az ablak néhány lépésre.

Összepakoltam mindent, ami kell, a cserenadrág, a csíkos sapka, egy darab madzag, és az ennivaló a külön zacskóban. A csatra kötve a zseblámpa, az oldalzsebben a svájci kés, gyufa. Minden itt van, csak a hajnal késik, és elindulok már. Aludni úgysem tudnék, igaz, így viszont folytonosan gondolkodnom kell. Nézem a sötétséget, a párna derengését, és még ha nem akarom is, közben szavak és képek kergetik bennem egymást. Milyen jó is volna egyszer, ha ébren lehetnék, mindent látnék és hallanék, de úgy, hogy közben semmit, igazán semmit nem gondolok! Milyen jó! Hiszen most is: tudom, hogy valahol, messze, a folyosóvégi szobában Aranyka néni vár, ül és nem mozdul, az ablakot nézi, a gang felé fülel, és biztos, hogy mosolyog, csillognak a fogai.

És közben azt is tudom, hogy fent, magasan a falon ketyeg az óra, az ágydeszka nyomja a combomat.

Sötét van, ha kinyújtom a kezem, az ujjaim végét már nem is látom.

És miközben nem felejtetem el, hogy a hátizsák szíját még meg kell húznom, eszembe jut az is, hogy Apa és Anya lélegzését nem hallom, de tudom, hogy alszanak, mint ahogyan azt is tudom, hogyan horkol valahol Nagyapa, vagy hogy Vera néha a fogát csikorgatja álmában, és hogy messzebb, sokkal messzebb, a konyhában, a mosogató mellett biztosan most is úgy rázkódik a hűtőszekrény, mintha valaki az egyensúlyát veszítve ide-oda ütődne benne, és hogy a bejárati ajtó alatt huzat tör a folyosóra. Szóval tudom, igazán tudom ezt az egészet, ami itt történt és ami most is körülvesz, és mégis, akár le se hunyjam a szemem, folytonosan képek tolatkodnak előm és szavakat kell gondolnom, minden, amit valaha is láttam, hallottam, szagoltam és tapintottam, újra és újra átömlik rajtam, miközben én is olyan vagyok, akár egy csordultig telt edény, amiből újra és újra kiloccsan a piszkosszürke víz, hogy rögvest fel is gyűljön megint.

Nem baj, megjön a hajnal, és elindulok, csak a fényt kell megvárnom, a világosságot. Most még könnyen eltévedhetnék, nem is szólva arról, hogy a többieket sem látnám meg, bármennyire is közel járnék hozzájuk. Türelem, ez most a legfontosabb, és aztán a kitartás, a kitartás! Ezt éppen Apa szokta mondogatni.

Emlékszem, amikor hazajött, először mindig a cipőjét vetette le, aztán a nadrágját. Nem fogok a saját székeimre ülni abban a nadrágban, amit odabent koszoltam össze, magyarázta. Kabátban, nadrág nélkül állt a folyosón, az alsója csaknem a térdéig ért. A fogashoz tette a táskáját, és aztán már a zöld köpenyében jött ki a hálóból.

Jött levél?, nézett ilyenkor rám, mert nekem kellett az újságokat és a leveleket elérakni, és ha képeslap érkezett Aranyka nénitől, azt külön rakta, utolsóként vette elő, elolvasta a szöveget, a görbén futó sorokat, s aztán sokáig nézegette a fotót.

Majd!, majd...!, emelte fel néha a kezét.

Tudtuk, mire gondol, tudtuk, anélkül, hogy elismételte volna. Annyiszor hallottunk tőle, milyen lesz, ha majd Aranyka néni hazajön, milyen lesz, ha majd nem csak a levelek, de ő is igazán megszeret bennünket, mert akkor igazán megváltozik az egész életünk. Mi vagyunk az

ő családja, akik szeretettel fizetnek az ő szeretetéért, és nemcsak a pénz és az örökség, egyáltalán nem, de persze kinek adjon az élete végén az ember, ha nem azoknak, akik vérek a véréből, és szeretni tudják őt.

Az lesz a világ!, sóhajtotta Apa, és a többi képeslaphoz rakta a legutolsót.

Hátradőlt a széken, és elhallgatott, és amíg a vacsorát várta, a konyhai lámpa villanykörtéjébe bámult. Néha lehunyta a szemét, mint aki már-már elalszik.

És én tudtam, hogy ilyenkor Apa is olyan, mint egy csiszolt pohár, olyan, mint egy talpas kehely, amibe ugyan csak cseppenként hullt a víz, de most már csordulásig megtelt, és nem mozdulhat és nem fogadhat be többet, mert akkor már megállítani sem tudná a zubogást, úgy ömölne ki, hát ülnie kell és a fénybe bámulni, nem mozdulni, és aztán a szemét behunyva tartani egy pillanatig, hogy ne az irodában összekoszolt nadrágját lássa, hogy ne a konyhai lámpa sárga fénykörébe kúszó repedéseket figyelje a falon, hanem Aranyka nénire gondoljon, Nagyapa unokatestvérére, aki most messze él a tengerparton, két bérháza van és egy csempeüzeme, de valamikor itt énekelt a Gyöngyvirágban, ezüstszerű flitteres inget vett fel, és kiállt az erkély korlátjához, hogy a színes villanykörték fénye mellett az ő ruhája is tükröződjön a tó vizében. Így énekelt minden este, pedig nem is énekesnő volt, csak felszolgáló, akinek a zenekar egy dal idejére kölcsönadta a mikrofont. Ám amíg énekelt, Aranyka tudta, hogy az a mikrofon sokkal inkább tartozik őhöz, mint a kopaszodó és kövér orgonistához, s hogy az ő ezüstszerű blúza a tenger vizében csillog, szőke haját sós szagú szél fújja.

Aranyka minden este egy dalt énekelt, s aztán tovább dolgozott. De amikor letette az ezüstszerű blúzt és az ezüstszerű tálcát, akkor is még pénzt gyűjtött, keményen dolgozott, ahogy ő mondta akkor, hogy egyszer elmehessen. Hajnalonta járt haza és délutánig aludt, és az arcára jeget és húsdarabokat rakott, hogy a bőre szép maradjon, és még több pénz gyűjthessen az utazásához és az új, az igazi életéhez.

Végül az egyik lány, aki a késő délutántól éjszakáig az állomási restinél posztolt, hírül hozta, hogy minden csütörtök este egy hosszú tehervonat jár be a második vágányra. Tehervonat, amin Trieste feliratú tábláskák sorakoznak a nagy, szürke konténereken. Egy péntek hajnalon Aranyka és négy másik lány már a fémdoboz belsejéből hallgatta a kerekek kattogását, ami olyan volt, mintha újra és újra a hosszúszerű kilincs csattanna az ajtóra. Összebújtak egyre álmosabban és beburkolódtak a magukkal hozott pokrócokba. Csak néhány óra múltán kezdtek megérteni, hogy az az ajtó nem csupán az addigi életüket zárta el tőlük, de a levegőt is, hiszen ez egy tengeri szállításra készített fémtartály volt, ami légmentesen csukódott. Amikor másnap a kikötőben a tehervonat kocsijait szétkapcsolták a sárga sisakos munkások, és a konténereket egyenként emelte a daru a raktárajtóhoz, a plombát felszakítva öt mozdulatlan lányt találtak a fémpadlón a pokrócok alatt. Öt mozdulatlan testet, akik közül a mentők már csak az ezüstszerű ingbe öltözött szőke lányt szállíthatták a kórházba, hogy felébresszék az álomból, amit a kerekek kattogása és a sínek hullámozása hozott rá.

A triesti öböl.

A kattogás!

Ahogy az óraütések visszhangoznak a szobában!

De most csend van: kint, messze, az ablakon túl is, és csend van itt is. Csak a lélegzésem hallom. Ha a kezem végigsimít a lepedőn, olyan a hangja, mintha régi újságpapírok zörögnének.

Megvárom a hajnalt, és elindulok. Ismerem az utat, tudom, hogy merre kell mennem. Innen az ágytól keresztül a szobán, a bejárat felé, az ajtóig, ki a folyosóra, az lesz csak hosszú!, s a végén a konyha, onnan pedig a gangra néző cselédszoba. Nem is gondolok rá, meddig tart vajon: egy nap?, kettő?, talán több is, de nem ez a fontos.

Amikor először jött képeslap a tengerparti városból, hát valóban a tenger kéklgett rajta, lilásan sötét folt fehér maszatokkal, s felette egy fényesen fehér, szinte ezüsttel ragyogó karéj.

Arrafelé ilyenek még a sziklák is, mondta Apa, és kinyújtott kézzel tartotta maga előtt a képet. Messziről nézte, összehúzott szemmel, mintha valami ablakon lesne át.

De a válaszokat mindig Anya írta meg, mindjárt másnap. A konyhaasztalnál ült félrehajtott fejjel, lassan haladt, és a betűi is visszafelé dőltek, mintha szél fújná őket. Apa átolvasta, és aztán aláírta a nevét, alatta Nagyapa, Vera és én.

Ahogy az üveges konyhaszekrényben egyre gyűltek a képeslapok, már tudtuk azt is, hogy Aranykának nem csak ezüstszín inge van, de arany is és fehér is, és bármi más szín, ha kell. Mert Aranyka eleinte csupán énekelt a tenger partján, egy kőkorláttal szegett teraszon, ami a víz fölé nyúlt, hogy a színes lampionok és fényes villanykörték mellett Aranyka láthassa a hullámokon a saját csillogását is, de aztán már véglegesen visszaadta a mikrofont a flitteres zakóban üldögélő orgonistának, aki hátrasímtva fésűlte meg minden este fellépés előtt a sűrű szálú fekete haját, és a homlokára színes szalagokat festettek a fények. Visszaadta Aranyka a mikrofont, és levetette az ezüstszín inget is, mert fehér fátylat illesztett a fejére, hogy elköltözzön a tengerpartról, a főváros kupolás templomában igent mondjon a fiatal pap kérdésére, és fölvegye Vital bácsi nevét, s ezzel a névvel a két bérházat és a déli városrészben működő csempegyárat is.

Persze egyáltalán nem azért, egyáltalán nem, írta Aranyka, hiszen annyi minden fontosabb lehet, mint a pénz.

Ilyen egyszerűen nincs! Én ezt el sem hiszem!, kiabálta Apa.

Alsónadrágban állt a folyosón és rázta a képeslapot.

Aranyka pedig rendes lány, emelte fel a kezét Nagyapa. Rendes, és engem mindig is nagyon szeretett.

Maga csak fogja be a száját, kiabálta Apa, menne vissza a kolbászaihoz, a hurkáihoz és a sonkáihoz, addig legalább elfoglalta magát, és nem csak itthon ült, és nem beszélt bele mindenbe.

A hentesség igenis komoly szakma, nézett le rá Nagyapa. Annál legalábbis komolyabb, mintha valaki egy ócska asztalnál üldögél, és a ceruzáját rágja, hogy elmenjen valahogy az idő.

De amikor aztán a fehér selyemruha után Aranyka a fekete fátylat is fölvette, s kevés idő múltán először írt arról, hogy neki már nem is olyan érdekes a sok pálmafa, a tenger és a sziklák, mert az ember az emlékeit is fel kell, hogy építse, mintha visszafelé az időben is meg akarná élni még egyszer az életét, igen, hiszen a gyökereket is öntözni kell, mert máskülönben a legerősebb fa is elpusztul, kidől, ha nincsen, ami tartsa, ezért ő talán a későtavasszal, vagy a nyáron, ha a bérházakkal sem lesz gond, hiszen ott mindig van mire figyelni, kevés az olyan, aki pontosan fizet, nem is szólva arról, hogy előre kérni a pénzt ugyan lehet, de szinte reménytelen, és akkor persze kinyílik a szájuk, hogy a lépcsőház, a takarítás, de ha lesz idő, most, hogy egyedül maradt, talán hazautazna egy-két hétre, ki tudja, esetleg többre is, bár

éppen nem jó az, ha az ember mindent pontosan kitalál, hiszen még a mai este is olyan beláthatatlanul messze van.

Apa és Nagyapa kipakolta a gangra néző cselédszobát, festőt hívtak, aki korongecsettel kente fehérre a falakat, hogy ebbe a friss szagba hurcolhassák vissza a kissekreényt, az ágyat és a két farkas fotelt.

Itt kényelmesen megalhat, ameddig csak akar, mondta elégedetten Apa, és Nagyapa rábólintott, mintha egyetértene. De közben mindketten olyan arccal néztek körül, hogy én tudtam, most már nem csupán a szobát és nem csupán a lakást, de Anyát, Verát és engem, és önmagukat is úgy figyelik, mintha Aranyka pálmafákhoz és aranyszegélyes csempékhez szokott szemével látnának. Igen, úgy mérték meg önmagukat és minket is, mintha repülőgéppel érkeztek volna a tengerpartról, és fintorogniuk kellene a kamrából áradó dohszag miatt, és mi is éppen úgy néztünk rájuk, mintha három sötétbarna bőröndbe hajtogatva is alig férne el a sok ruha, amit az itt töltendő néhány hétre hoztunk, hogy a vedlett lépcsőházban háromszor kelljen fordulni, és a nagyszobai szekrény sor előtt néma kétségbeeséssel üljünk a foltos karosszékbe, nem nyúlva a diólikórhöz.

De amikor aztán Aranyka néni megérkezett, és megállt a bejárati ajtónál, majd lassan lépkedve végigsétált a folyosón, be a nagyszobába, s felkiáltott: milyen szép nagy ez a lakás, hiszen ezt nem is gondoltam volna!

Apa és Nagyapa letették a bőröndöket, nem olyan nagy az, tudhatod jól te is, válaszolta Apa. Még nyolcvan négyzetméter sincsen, és itt lakunk öten.

Az lehetetlen, rázta meg a fejét Aranyka néni, az lehetetlen, hiszen csak ez a folyosó is legalább húsz méter, és az a hatalmas szoba is, hiszen ez a kettő már együtt is több annál, nekem elhíhetitek, hiszen ebből élek, s ha valaki, hát én értek hozzá.

Jól van, jól, bólogatott Apa, és a konyhán át befordult a cselédszobába. Ám ott már neki is meg kellett állnia, mert akármilyen hatalmasak voltak is azok a barna bőröndök, amiket olyan aranyminták díszítettek, mintha aranyfestékes lábú verebek ugráltak volna keresztül-kasul rajtuk, igen, bármennyire is nagyok voltak azok a bőröndök, most könnyedén befértek az ajtón.

Sőt, még ha egymás mellé fektette is őket a földre, könnyedén el lehetett sétálni mellettük, meg lehetett kerülni őket, körbejárni abban a kicsi szobában, ahol máskor éppen csak felállni tudott az ember.

Nézte ezt Apa, de nem tudott mondani semmit. Kijött, és hagyta, hogy Aranyka néni kipakoljon, Anya segített a szekrénybe akasztgatni a ruhákat.

És akkor történt, hogy másnap és azután is, nem lehetett már nem észre venni, hogy miközben mi Aranyka néni szemével láttuk magunkat, és az ő tekintetével néztük a falakat, a koszcásos tapétát és a repedezett padlószegélyt, mindeközben mintha hirtelen növekedni és tágulni kezdett volna minden szoba, a folyosó, a vécé, a fürdőszoba, de még a kamra is, igen, bármennyire is hihetetlen volt, napról-napra csak nőtt az egész lakás, lefeküdtem este, és karnyújtásra derengett tőlem az ablak, felébredtem, és már két lépéssel sem érhettem el.

Talán mi megyünk össze, próbált tréfálni Nagyapa.

Csak Vera vihogott ezen, Apa nézte a konyhai lámpa fénykörét.

Rövidültek a napok, és vége lett a nyárnak. Aranyka néni fehér papírlapokat simított a nagyszobai asztalra, hogy a kérvények és bejelentőlapok kitöltésével írásba adja, miszerint elköltözik a bérházak és a csempegyár mellől.

Az emlékeihez tér vissza, éppúgy, mondta a tükörbe nézve, éppúgy, mint ahogyan a fűszálakból és kutyatejvirágokból font koszorút köti egybe az ember, hogy egész és kerek legyen. S hogy így a fűszálak és a sárga kutyatejvirágok is valami késznek és egésznek a részei lehessenek.

Apa és Anya rábólintottak, mosolyogtak és igent mondtak arra, hogy Aranyka néni a papírok szerint is a cselédszobába költözzön. Nem csak néhány hétre, de akár évekre.

Így hát Aranyka néni elutazott, de most már csak azért, hogy pénzre váltsa mindazt, ami Vital bácsiból rámaradt, évjáradék, magyarázta Nagyapának, havonta a biztos összeg, évjáradék, ameddig csak élek.

Csak világosodna már!

Mintha nem is tudna véget érni ez az éjjel! Nem látom a falakat sem, az ajtó ismeretlen távoli kapu.

A sötét, mintha valami hatalmas gép fűjné egyre csak felém.

Nem, nem félek mozdulni, nem félek, a hátizsák úgy simul a lábamhoz, mint egy kutya. Ha lecsatolnám a zseblámpát és fölkapcsolnám, legalább addig, hogy a villanykapcsolóhoz érjek, csakhogy vissza tudnék-e jönni még, ez a kérdés, s valami azt súgja: jobb, ha megvárom a hajnalt, megvárom a fényt. Pedig úgy ülök itt, mint akit redőnyök közé zártak, hogy többé ne lásson már semmit.

Mire Aranyka néni visszatért, Nagyapa átvitte a cselédszobába a folyosói ruhásszekrényt. Kipakolta a földre a régi ruhákat, aztán csak állt, nem is mozdult el onnan egész délután. Végül Anya unta meg, a lábával húzta össze a halmot.

Mit akar már ezekkel, Apuka, mondta. Rég a szemétben volna a helyük.

Aranyka néni pedig megállt az ajtóban,

pompás szoba!, valóságos terem!, kiáltott föl elégedetten.

Kisvártatva azonban már elégedetlenül méregette a méterrúddal az ablakot, s másnapra egy új, hosszú karnist szereltetett fel. Sűrű szövésű, hófehér függönyt akasztatott rá, amitől egyszeriben szinte világítani, derengeni kezdtek a fehér falak, mintha nem is a gang felől, de a téglákból, a vakolatból, a még most is friss szagú meszelésből áradna a fény. Ezüstszerűen úszott az egész szoba. Aranyka néni egy hatalmas fotelt is hozatott, afféle bőrből és fából egybeszerkesztett kényelmes fotelt, amit éppen a szoba közepére, félútra az ágy és a szekrény közé állíttatott, hogy mint aki a trónusról vigyáz körbe a birodalmán, onnan nézhessen az ablak, vagy ha kell, hát az ajtó felé. A fal mellé pedig virágokat, nem csak a szépség, mondta, mert persze az is elengedhetetlen, de a jó levegő, az oxigén, amit ezek nekem adnak.

Akkor már reggelente Anya fél órával korábbra húzta fel az órát, mert ahogy egyre nőtt a folyosó hossza, mint valami barlang, árnyékos és beláthatatlan lett a nagyszoba, a visszhangos, hatalmas véce, és a zegzugos mosdó, egyre több idő kellett ahhoz is, hogy az ágyaktól a konyháig, a konyhától a fürdőszobáig érjünk. Egyre több idő és fáradtság is, mintha már nem is itthon maradna az ember, az egyik szobából megy a másikba, de akárha ismeretlen utcákon járna, vagy valami régen látott városban a házak között. És nem csak az út volt hosszú, hogy a bejárati ajtóig érjünk, de a fáradtság is egyre nehezebben múlt már el, mintha idegen földön járva az ismeretlenség zavarna, és ebben a kínban szinte már csak azt tudtuk bizonyosan, hogy az ezüstös fényű szobában, a zöld levelek, a húsos száruk, a fehér cserepek között ott ül Aranyka néni, a fotel fakorlátjára támasztja a könyökét, az arcát a tenyerébe hajtja és mosolyog. S ez a mosoly mindannyiunknak azt jelentette, hogy nem csupán Aranyka

néni találta meg itthon az emlékeit, de mi is megtalálhatjuk őbenne mindazt, amit alig néhány hete még észre sem vettünk, a bátorságot, amivel az életet viseltük. Ezért aztán én is már kora reggel felkeltem, hogy Aranyka néni szobájában lássam Anyát és Apát, találkozhasam Nagyapával és Verával, leüljek Aranyka néni fotelja mellé, beszívjam a virágokból áradó oxigént, és az ezüst derengésben hallgassam a gangról beszűrődő zajokat, a nevetéseket és lábsossozánásokat, a cipősarkok kopogását. Itt üldögélt csendben Apa és Anya is, mert nem kellett beszélnünk, anélkül is tudtunk mindent. Nem kellett a nyugdíjra, Aranyka néni pénzére sem gondolnunk, mert, ahogy Apa mondta egy reggel az ajtónál állva, az a nyugalom és az a szótlan üldögélés többet ér a dollároknál, a belga frankoknál.

És amikor havonta egyszer, reggel becsengetett a pénzt hozó postás, hogy elhozza Aranka néninek a járadékáról szóló értesítést, ő is csak megállt a bejáratnál, és nézett minket, hogy milyen boldogan és elégedetten üldögélünk a növények sűrűjében, milyen nyugalmasan mosolygunk az ezüstös derengésben, és az aláírásra váró papírt ő is szótlanul nyújtotta előre, hogy ne törje meg a csendet, ne háborítsa ezt a nyugalmat. Aranyka néni mosolygott, és a szemével intett valamelyikünknek, hogy menjünk, neki nem volna kedve felkelni, menjünk, és írjuk alá a nevét, szignáljatok, ahogy ő nevezte.

Egy reggel, ahogy fáradtan, de elégedetten Aranyka néni hatalmas, teremnyi szobájába értem, és a növények sűrű bozótját félrehajtva a fotelhoz közelítettem, láttam, hogy Apa és Nagyapa már megérkeztek előttem, de most nem ülnek és nem mosolyognak, hanem szomorú az arcuk és görnyedt a válluk, mintha a szobájuktól megtett mindennapi sok-sok méterek annyi nehézsége és gyötrelme egyszerre nyomná őket. Keresztül törtem az indák és a levelek között, de már nem is kellett kérdeznem semmit, mert láttam az ezüst derengésben, hogy Aranyka néni mosolyog, fényes és sima a bőre, és a hajában nincsen egyetlen ősz hajsza sem, de a szeme nem nyílik fel, a tekintete rejtve marad. Nagyapa a zsebtükrét illesztette Aranyka néni mosolygó szája elé, de azon a tükrön nem támadt egyetlen kis folt, nem párasodott egyetlen felhőcske sem. Ám Nagyapa nem eresztette le a kezét, tartotta csak a tükröt, mintha valamilyen képpen a fényt akarná Aranyka néni mosolyához tapasztani, mintha a behunyt szemhéjak mögé tudhatná küldeni azt az ezüstös sugárzást, és rögtön megértettem, hogy Aranyka néni most már nem csak az emlékeit találta meg, és nem csak a fűszálakat, a pityangvirágokat fűzte koszorúba, a tóparti terasz színes lampionjait látja újra, az elektromos orgona zsigibó futamait hallja, de visszatalált a Trieste feliratú kis táblácskához, a hosszúszerű kilinccsel záródó hatalmas konténerhez, a kerekek csattogásához is, csak hogy most nem állt meg vele a vonat, nem következett semmiféle kikötő, és nem nyitották fel sárga sisakos munkások az ajtót, nem jött senki és nem is jöhetett, hiszen Aranyka néni mellől már elfogyott a levegő, hiába lehettek rá a húsos levelű bokrok.

És most, itt az ágyon, ahogy a deszka nyomja a combomat, és hallom valahonnan a távolból az óra ketyegését, és a lábam a hátizsákomhoz szorítom, itt az ágyon ülve tudom, hogy néhány óra csak, és megjön a hajnal. Megvilágosodik az ablak, és én elindulok. Mert a szobaajtón, a folyosón túl, a konyha után, abban az ezüst derengésű teremben ott ül Aranyka néni, mosolyog és vár.

Nem is mozdulhat, hiszen ahogy ott álltunk mind az öten körülötte, néztük a nem homályosuló kis tükröt, Apa előbb csak megrázkódott, mint akit hirtelen jeges szél fúj meg, aztán kihúzta magát és felemelte a kezét, és a táskáját kinyújtott karral pottyantotta a földre. Majd le sem hajolva, az egyik cipője orrával a másik sarkára lépve zoknira vetkőzött, s mindjárt lehúzta, letaposta a nadrágját is, ott állt az alsónadrágban, ami csaknem a térdéig ért. Mint aki szimatol, magasra emelte a fejét, s így, szinte fölülről nézett körbe rajtunk, majd felnyújtotta a mutatóujját, és ennyit suttogott: a kitartás!, a kitartás...!

Ránk mosolygott, és mi láttuk, hogy Apa mennyire hasonlít most Aranyka nénire, mert az a mosoly mind a kettejüké volt. Megfogadtuk a szavát, és munkához láttunk, és azt tettük pontosan, amit Nagyapa mondott. Figyeltünk a parancsaira, mintha csak az inasai lennénk, hiszen azok is voltunk. Óvatosan lehúztuk a ruhákat Aranyka néniről, Anya addig egy vállfára akasztgatta őket, s mindjárt edényeket és szerszámokat is hozott, hogy munkához láthassunk, segédkezhessünk Nagyapának, aki hajdanában nemcsak a hentességet tanulta ki, de értett az elhullott állatok kitöméséhez is, ahhoz, hogyan kell felmetszeni a lágyéktól a tokáig a testet, hogy a nemes, de romlandó szerveket és a beleket eltávolítsa, hogyan kell az orrlyukakon át az agyig nyúlni, hogy a koponyát megtisztíthassa, milyen óvatosan és körültekintően szabad csak elcsorgatni a vért, s miképpen lehet a fűszereket válogatni, hogy kívül és belül is megmossa a testet, hogy az idő, amit Aranyka néni a szempillái mögé zárt, most már mindörökké ott is maradjon.

És amikor végre Nagyapa is azt mondta: készen vagyunk, akkor tudtuk, hogy nemhiába volt Nagyapa a város legjobb hentesmestere, és nemhiába járt el hajdan minden ebédidőben két saroknyit gyalogolva a preparátor műhelyébe, mert hiszen most, annyi év után is mestermunkát végzett, mint ahogy mi, a segédei sem vallottunk szégyent, sorban visszaadtuk Aranyka nénire a ruhákat, a legkedvesebb ezüstsínű blúzá, visszaültettük a székébe, abba a bőrből és fából összeszerkesztett öblös fotelbe, és úgy fordítottuk, hogy ha akar, az ajtóra is figyelhessen, de ha úgy tartja a kedve, hát az ablakot is lássa. Megfésültük szépen a haját, és végül Nagyapa a szemét is felnyitotta, a kék üveggolyókat, amik úgy ragyogtak, ahogyan talán a tenger vize csilloghat a reggeli napsütésben. Vera citromos vízzel megtisztította a fogsorát is, hogy így már ne csak mi nézzük örömmel Aranyka nénit, de ő is visszanézhesen ránk, a szeretteire, a családjára, akik vérek a véreből, húsok a húsából, akikhez visszatért annyi év után, hogy megtalálja az emlékeit, a gyökereit.

És két, vagy talán három napra rá, reggel, ahogyan éppen megérkeztünk Aranyka néni termébe, és leültünk a fotelja köré, meghallottuk, hogy megjött a pénzes postás, az ajtónál áll és csenget. Egymásra néztünk, majd Aranyka nénire, és láttuk, hogy ő mosolyog, és Apa felé int a szemével, hogy menjen, ne várassa tovább azt az embert. Nyisson neki ajtót, és írja csak alá bátran az ő nevét. Mosolygott akkor is, amikor a postán a bejárat ajtónál állva megemelte a sapkáját, és hangosan, hogy Aranyka néni is tisztán hallja, beköszönt, s közben a nyugtát Apa elé tartotta.

Nagyságos asszony, magán soha, de soha nem fog az idő!, kiáltotta, és becsattintotta a táskáját.

Nevettünk, mert nagyon is tudtuk, hogy igaza van.

Reggelente, amíg Anya Aranyka néni haját fésülgette, és az arcát törölgette át egy puha kendővel, Vera és Nagyapa megöntözték a virágokat. Aztán csak ültünk, míg indulnunk nem kellett. Este is, amikor hazaértünk, a folyosónak nekivágva soha nem mulasztottuk el, hogy belessünk abba az ezüsthénnel derengő terembe, mert tudtuk, hogy nem csupán Aranyka néni vár ott ránk türelmesen, de mindaz, ami belőlünk a szépséghez és a csendes boldogsághoz tartozik.

A jobbik énünk lakik itt, mondta Apa nemegyszer, az, ami belőlünk egy jobb világhoz tartozik, hát vigyáznunk kell rá nagyon.

Esténként, amikor keresztüljutottam a folyosón, elértem a szobám ajtaját, és nem is oly sok idő múltán már az ágyamnál álltam, nem a fáradtság tette, hogy nem eresztettem le a redőnyt, s nem a lustaság, hogy nem gyújtottam villanyt. Felmásztam a lepedőre, a paplan és a párna mellé, hanyatt feküdtem és a sötétséget bámultam, mert tudtam, hogy csupán néhány óra, és

megjön a hajnal újra, néhány óra, és elindulok. Összegömbölyödtem, hogy egészen kicsi legyek, úgy, ahogyan azt Nagyapa mondta. Aprócska itt az ágyban és ebben a beláthatatlan szobában, és aprócska a végeérhetetlen folyosón, a hatalmas konyhában, a növények sűrűjében.

Kicsi lehessek ebben a lakásban, olyan, mint az én legjobbjaim, s hogy egyre távolodjak a falaktól.

Most is, ahogy itt ülök, most is a hajnalt várom, csak éppen lefeküdni sincsen már kedvem. Tudom, megjön a hajnal, és elindulok, ezért van itt a hátizsák, amibe az útra összepakoltam mindent, a cserenadrágot, a csíkos sapkát, egy darab madzagot, és a magammal hozott ennivalót a külön zacskóban, a zseblámpát, a kést és a gyufát. Nem érhet hát semmi meglepetés, bármennyit nőtt a folyosó ezen az éjszakán, bármily messze volna az ajtó, a konyha, Aranka néni terme.

Nézem a sötétséget, a párna derengését, és még ha nem akarom is, közben szavak és képek kergetik bennem egymást, igen, akár le se hunyjam a szemem, folytonosan képek tolnak elém és szavakat kell gondolnom, mintha nem csupán én lennék én, mert lehet bármilyen sötét, lehet ragyogó fény, minden, de minden, amit valaha is láttam, hallottam, szagoltam és tapintottam, igen minden újra és újra átömlik rajtam, miközben én is olyan vagyok, mint egy csordultig telt edény, mint egy csiszolt pohár, egy talpas kehely, amiből újra és újra kilocsanhat a piszkosszürke víz, hogy rögvest fel is gyűljön megint.

A Balázs-ügy, avagy a Pavlovics-jelentés

Azt mondják, vannak napok, amikor úgy összegubancolódik az idő, mintha egyik szál húzná a másikat, minden mindennel összefügg, s az ember, mit tehet mást, elhagyja magát és figyel, tudja, jobb is, ha nem gondolkodik. És hogy vannak megtörtént és elmulaszthatatlan dolgok, melyekben mégis minden szétesik, akár a bottal piszkált száraz levélhalom, semminek nem lehet köze már semmihez, s az ember, mit tehet mást, elhagyja magát és figyel, tudja, jobb is, ha nem gondolkodik.

Azt, hogy a Balázs-ügy tulajdonképpen mikor kezdődött, utólag nem is akad, aki megmondhatná.

Balázs Attila hentesmester eltűnését, helyesebben a napok óta moccanatlan vasredőnyt, a rozsdás vasfüleken bántatlanul fityegő lakatokat, azaz a bolt zárva maradását a kispiac rendszeres látogatói, a környékbeli lakók, s a hentesbolttal szomszédos Rudi-kocsma főtt kolbászt, virslit, uborkát és mustáros kenyeret fogyasztó törzsvendégei jelentették be. Az is tudható, hogy a helyszínre érkező rendőrök a lakatok eltávolítása, s a pikkelyesre vedlett redőny felhúzása után sem jutottak sokkal többre.

Sőt, a rejtélyeket csak fokozta, hogy a hentesüzletben, mely a homlokzatán a régi „42. sz. Hatósági húsbolt” felirat fölött immár évek óta büszkén viselte az új nevet: „Balázs Attila hentesmester boltja”, nos, az ámuló hatósági emberek a várt dögletes bűz és visszataszító látvány helyett csillogó tisztaságúra dörzsölt csempéket, katonás rendbe sorolt késeket és szerszámokat, illatos törülközőket és sorba aggatott köpenyeket találtak, húst és csontokat viszont még keresve sem. A jegyzetfüzetek nem is rögzíthettek mást, mint hogy a hentesmesterrel együtt nyoma veszett a bolt árukészletének is, annak ellenére, hogy a legkitartóbb kérdés sem tudta megtalálni a pedig minden bizonnyal feltűnő rakodás és szállítás időpontját.

Karácsony előtt volt, hideg, a szél is fűjt, de a hó nem akart megjönni. Alattomosan múlt az idő, koszos, barnásszürke felhők torlódtak egymásra odafenn. Reggelente nehezen oszlott el a köd, néha kibukkant a Nap, de már délután besötétedett, s a lámpák fénykörében folytonosan úgy tetszett, mintha esne valami; apró szemű eső, vagy csak a füst, a hideg, hogy nyálkás legyen az arc, ragadós, akárha a ráhűlt verejtéktől fénylene.

A villogó kék fényekkel távozó rendőrautók után olyan csend maradt a kispiacon, mintha a hatóságok a redőnyt leeresztve, s a kör alakú pecsétet felrakva máris lezárták volna az ügyet, de legalábbis átadták volna a felejtésnek, hogy ha már a megfejtésre nincs remény, hát legalább szó se essék, és a történet se folytatódjon. Másnap, reggeltájt azonban egy feltűrt gallérú, bő kabátos, sovány férfi jelent meg a piacon.

Pavlovics hatósági biztos, így mutatkozott be mindenkinek, akivel csak szóba állt. A kezét zsebre dugta, mint aki szorongat odabenn valamit. A jövevény a szemtanúk szerint nemigen lehetett rendőr, hiszen nemhogy egyenruhája nem volt, de autója sem, villamossal zötykölődött föl a hegyre. Látták már ott is, a hátsó ablaknál ült le, kibámult az utcára, a neonokkal világított kirakatokra, a villogó lámpácskákra és a színes üvegfüggőkre, az ezüst és arany papírokra és a fenyőfák dróthálókkal körbefogott halmaira. A homloka oda-odaütődött a hideg üvegnek, apró zsírfoltocskát rajzolt a leheletekből és gőzökből lecsapódott párába. Bár az is igaz, hogy ha kellett, ez a magát Pavlovicsnak nevező férfi valamifajta pecsétes és fényképes, piros műbőrrel bevont, kihajtható igazolványt mutogatott. Soha nem sietett, türelemmel hallgatta a beszédeket, úgy, hogy olyankor keveset kérdezett.

Talán ezért, talán mert oly ártalmatlannak tűnhetett az a nagykabátba burkolt törékenynek sejthető test, a jócskán megmagasodott, s egy szálnalmas igyekezettel előre-fésült hajtinccsel takargatott homlok, a borostásnak ható, beesett arc, vagy csak mert már oly mindegy volt, kihez is jutnak el a szavak, mindenesetre a kispiacnál nemigen volt, aki visszautasította volna a különös férfiúval való beszélgetést. Pavlovics pedig a legkézenfekvőbb megoldást választotta: a Rudi-kocsmá sarokasztalához ült le, az ablakhoz. Tollat, ceruzát és radírt, s egy keményfedelű, „Összesítő” címet viselő füzetet dobott a terítőre. Hátradőlt a széken, kibámult az utcára. Ujjait hátrafeszítve az üvegre nyomta a kezét, tenyerével apró zsírfoltocskát rajzolt a leheletekből és gőzőkből lecsapódott párába.

Arra hamar fény derült, hogy a Balázs Attila hentesmester eltűnését megelőző napokban meglehetősen furcsa események történtek a hentesboltban.

Pavlovics szerint a környék lakói egy ismeretlen nevű, fekete bőrkabátos, fekete bőrcsizmás, fekete hajú férfi felbukkanásáról beszéltek. A nagytestű, gyérszakállú, felnyírt tarkójú hentesmester ugyanis nagyjából az idegen megjelenésétől fogva merőben új tulajdonságokat mutatott a meglepett vevőknek. Ő, aki azideig szinte a boltba lépő vendég gondolatát is kitalálta, és nemegyszer kérdés nélkül nyúlt a megfelelő húshoz, mire a vevő köszönt s a kívánságairól szólalhatott volna, a zsírpapírra készítette a megfelelő porciót, nos, ez a hentesmester egyik napról a másikra nemhogy szórakozott és kelletlen lett, de egyenesen nemtörődöm és hanyag. Sőt még az is előfordult, hogy szó és bocsánatkérés nélkül sorállásra kényszerítette a boltba betérőket, miközben a raktárbejáratot takaró függöny mögött a fekete bőrkabátos férfiúval fojtott hangon pusmogott. Ráadásul az az idegen nem is elegyedett szóba mással, szembetűnően csak a hentes társaságát kereste. A legváratlanabb időpontokban bukkant fel, hogy autóval, gyalog, vagy a villamossal, erre nem is akadt szemtanú. Igazán, mintha csak a bokrok közül lépett volna elő, s már benn is volt az üzletben a virágos függöny mögött.

A hatósági biztos nemigen árult el semmiféle izgalmat a hírek hallatán, egykedvűen pöckölgette a Rudi-kocsmá viaszkosvászonnal leterített asztalán a zsebéből előhalászott gyufásdobozt. A feljegyzések szerint viszont a különös idegen s Balázs Attila hentesmester közt szövődött gyanús kapcsolat kibogozásakor, mintha csak férgek tekergőznének valami romlott húsból, újabb és újabb történetek bukkantak elő.

A kutatás második napján történt, hogy betért a Rudi-kocsmába egy kerek arcú, kecskeszakállas férfiember, aki habozás nélkül Pavlovics asztalához lépett.

Tarr doktorként mutatta be magát, s nem titkolta az örömét, hogy a sokadszori bejelentések nyomán most végre személyesen is felhívhatja a figyelmet arra a titokra, ami itt lappang. Pontosabban, és stílszerűen rögtön a témára is térve, arra a titokra, ami itt sugárzik, úgy is mondhatnánk, benne van a levegőben, s emiatt, akár tetszik, akár nem, szembe kell nézni vele. Még ha nem is látható, mi több, éppen láthatatlan, de a következményei is, ezt túlzás nélkül állíthatjuk, beláthatatlanok. És miközben Tarr doktor úr ezeket mondta, rögtön átkarolta Pavlovics vállát, a betegekkel foglalkozó szakember rutinos és erőteljes mozdulatával, s a hatósági biztost az ablak felé fordította, hogy így mutathasson fel a kispiac fölötti hegyre, ott is az új adótoronyra, amit alig egy éve állítottak fel a szakemberek, jobb vételt ígérve a tévénezőknek és a rádióhallgatóknak.

Az adótorony, bökött az ablakra Tarr doktor úr, újabb zsírpacát rajzolva a leheletektől és páráktól foltos üvegre. Hát erről kell végre beszélni. Az adótorony!

Igazán nem csak magáról akarna most szólni, persze megtehetné, hiszen most is, miközben beszél, mintha nem is egy ember volna ő ott belül, mert most is csak hallja, mert az ő fejében folytonosan szól a rádió, sőt nem csak a rádió, de a televízió is, és ráadásul mindkettőnek az összes csatornája, ugyanis az amalgám a bűnös, legalábbis látszólag, mert neki a fogaiban annyi a tömés, nem a fogmosási hanyagság okán, inkább alkati hajlam volna ez, annyi a tömés, hogy az már rádiókészülékként működik, átveszi az adásokat és maga is sugároz. Így aztán ha ő erre jár, hát folyamatosan élvezi egyszerre az összes műsort, ami azért, mondani sem kell, mégiscsak sok a jóból. Beszélhetne erről, csakhogy volna itt egy fontosabb is, s ezt ő nem úgy, mint aki szenvedne az ügytől, sokkal inkább a hivatásának élő orvos. Mert speciel megél ő máshonnan is, nagy ez a város, de mégiscsak furcsállható, hogy mióta ez az adótorony működik, itt a környéken nemhogy betegség, de akár egy nátha sem. Makkegészséges mindenki, akár egy üdülőhelyen. Bármilyen hihetetlen is, nemhogy halál vagy effélék, de igazán még egy megfázás sem. Márpedig a tökéletesség, mint nem is szorul bizonyításra, a tökéletesség maga lehet a pokol, az áttörhetetlen kapu, a lerázhatatlan bilincs, hát nem csoda, ha ő úgy gondolja, ez az utolsó pillanat, hogy a minden részletre kiterjedő vizsgálat meginduljon, mi több, épp az elmaradása volna merőben érthetetlen.

Pavlovics türelemmel hallgatta meg a bejelentést, ám semmi jelét nem adta, hogy cselekedni óhajtana.

A második váratlanul felbukkanó titkot viszont maga a Rudi-kocsmá pultok mögött megőszült tulajdonosa tárta Pavlovics elé. Elmondása szerint ugyanis évente egyszer, a fővárostól nem messze megrendezett nagy autós versenyek előtt, rendre megjelent a kocsmában egy bizonyos férfi, egy olyan ember, akit a képernyőkről ismer az egész világ, s aki ugyan a brazil színek alatt utasította maga mögé a versenytársait, de itt, a Rudi-kocsmában elmondta, hogy magyar, hiszen nagyapja a néhai Széna Antal, aki e környéken, és épp e kocsmában még sokat üldögélt. Valójában ez az ő neve is, Széna Antal, csak éppen brazilosan. Azért issza még itt a futam előtt ezt a sört, s persze nem is véletlenül kőbányait, esetleg néha-néha nagykanizsait, mert nincsen erősebb kötél, mint a szülőföldre tapadó gyökér, és nincsen megtartóbb erő, mint a hazavezető út. És nem telt el sok idő, kiviláglott, hogy ez az ember igazat mondott, nem csak a hazáról, a szülőföldről, de önnönmagáról is, mert másnap a kocsmá közönsége a televízióban láthatta őt, tisztán, hiszen jó a vétel, azért is állították fel ide a hegytetőre ezt az új tornyot, szóval látták őt, igaz, hogy sisakban és az arcvédő üveg mögött, de nem lehetett kétség, még integetett is. Csakhogy amikor aztán az újságok hírül adták, hogy baleset történt a világverő brazillal, meghalt, alig telt el két nap, nyílt az ajtó, és Széna Antal belépett a kocsmába.

Megrendezett volt az egész, mondta a pultra könyökölve. Unott volt az arca, a szemét félig lehunyta. Az embereknek, ezt éppen ő tudja a legjobban, szükségük van a hősökre, még akkor is, ha a hősök csak a halálukkal lehetnek halhatatlanok, hát megrendezték azt az esetet, hogy végre ő, Széna Antal is önnönmaga lehessen, nem csak a folytonos hajsza és a csillogás. A pénz az igazán nem minden, de néha sétálni, üldögélni is, hagyni, hogy hiábavalóan múljon az idő. Az ember, ahogy sokat tapasztal, óhatatlanul megérti, mi a fontosabb.

Ezeket mondta, megitta a sörét és távozott.

Széna Antalnak is joga van a saját életéhez, hajolt közel Pavlocsicshoz a kocsmatulajdonos, de talán mégsem szabadna egy ilyen értéket elveszejteni. Nem is csak a haza, a nemzet híre, de talán egy Széna Antal is tévedhetett, elvégre ki tudná bizonyosan, mire is van szüksége az embereknek, főleg ha önnönmagáról volna szó, hogy álmokról ne is beszéljünk, elég, ha a mindennapokra gondolunk.

E második történet elhangzása után Pavlovics már kiterjesztette gyanúját. A hentesmester szokásai és szavai után kérdezősködve, s a virágos függöny mögül olykor-olykor kihallatszott beszédfoszlányokat mind több hajdani vásárlóval visszaidéztette kitűnt ugyanis, hogy Balázs Attila, ez a látszatra romlatlan erejű ember már hosszú ideje remény nélkül szenvedett. Mint az életük delére jutott férfiak közül annyian, az elmúláson és a test pusztulásán, a lélek és a porhüvely kettősségén gondolkodva mind nagyobb szükségét érezte egy fiúgyermeknek, egy kicsinyített Balázs Attilának, aki, a hentesmester elgondolása szerint nem pusztán az ő testének és lelkének újjászületése, de a benne lakozó jó és rossz elegyének egy mindenképpen üdvösebb keveréke lehetne. Arról nem is szólva, hogy a fiúgyermek éppen a kiválósága okán méltán örökölhette meg a kispiai boltot. A különös azonban az volt, hogy a kézenfekvő megoldást, miszerint asszonyt vehetne maga mellé, a hentesmester már az első gondolattal elvetette. Ám, s ezzel Pavlovics vizsgáló is számot vetett, e tartózkodás talán mégsem volt olyan meglepő, ha arra a számtalan kalandra gondolunk, melyeket Balázs Attila hentes a zárórai időkben a félig leeresztett redőny mögött, a homályos raktárban ejtett meg a különleges húsadagokra és ínycsalatokra vágyó környékbeli asszonyok tevékeny közreműködésével. Éppen e bőség, s a hentesmesternek az asszonyi állhatatosságról alkotott lesújtó véleménye miatt Balázs Attila már gondolni sem tudott a minduntalan felkínálkozó testekre. Különösen akkor, ha dédelgetett vágya járt az eszében. Pavlovics szerint csakis ez lehetett az a pont, ahol a különös fekete ember a hentesmester bizalmába férközött, bár hogy mit ígérhetett, s hogy valójában milyen céllal is tette azt, erről többet akkor még a hatósági biztos sem tudhatott.

A vizsgálat harmadik napján Pavlovics, talán kissé önhitt is, már-már egy teljes elgondolást dolgozott ki, miszerint a fekete ember, Balázs hentes, Tarr doktor és a közlések óta feltűnően visszahúzódó kocsmáros titkos együttműködését tételezte fel. E fordulóponton azonban váratlan oldalról érte támadás a hivatal emberét.

Reggel, amikor a nagykabátját fázósan összehúzó, sovány kis ember a villamosmegálló felől bandukolt a kispiac irányába, elgondolkodva lépegetett, s csak azért állt meg egy-egy pillanatra, hogy borongós tekintetével felmérje a házfalak mögül hol előbukkanó, hol újra elrejtőző, piros-fehérre mázolt adótoronyot, tenyerével előresimítsa homloka felé a haját, éppen egy ilyen megállást kihasználva előtte termett egy asszony. Pavlovics meghökkenve nézte a hidegnek fittyet hányó öltözetet, az ismeretlen nő MN feliratú kék melegítő-felsőjét, pirosas árnyalatú cicanadrágját. Legfőképpen a váratlan látogató hajzatán csodálkozott el. Míg ugyanis jobb felől már az elkészült és szépen felfésült tincsek bodorodtak, addig a bal oldalon bántatlanul terpeszkedtek a hajcsavarók, mindennél beszédesebben mutatva meg a vizsgáló-biztos elé toppanó asszony sietségét. A cicanadrágos nő alighogy elállta Pavlovics útját, köszönés és bevezetés nélkül, mint aki a már jóval előbb megkezdett előadását folytatja, két kézzel kapaszkodott a sovány férfiember testét védő kabátba, indulatokkal küzdve megmegrázta a vastag szövetet, és egy bizonyos Futárnéról kezdett beszélni. Arról az asszonyról, aki a közhit szerint ártalmatlan ugyan, s kevesen gyanítják, hogy köze volna a piac körül lappangó titkokhoz, ahhoz a bizonyos húsügyhöz, hogy így mondja. Ám azt sem ismerik, micsoda változások történtek vele, azóta, hogy itt, a hegytetőn a gépek és az emberek befejezték a munkát, s működésbe kapcsolták az új adótoronyot. Emiatt szaladt le ilyen sietve ő a lakásából, s azt sem szégyelli bevallani, két napja leste már a hatósági embert, hiszen amit mondania kell, az bizonyosan őrá tartozik. Anélkül is állíthatja ezt, hogy a következtetéseket ő akarná levonni, bűnügyekhez és sötét praktikákhoz nem értő, egyedülálló asszony, aki ugyan már nem tizenéves, de figyelni azt tud.

Nos, ez a Futárné, aki pedig régebben maga volt a megtestesült jólneveltség, szerénység és szorgalom, persze szüksége is volt rá, hiszen férfi nélkül él, reggel óvodába vitte a gyereket, este jött haza, fürdetett, vacsoráztatott, és aztán hamar villanyt oltott, hát ez az asszony a torony felállítása után esténként üvöltetni kezdte a rádióját, hiába volt minden kopogás, de később még a kiabálások is. Ez a Futárné ugyanis azt állította, hogy beszél hozzá a rádió, mi több, ő is beszél a rádióval. Filctollal karikázza be az újságban a neki való műsorokat, este fürdet és lefekteti a gyereket, s amikor elcsendesedett a ház és eljön az idő, új lepedőt hűz, füstölőt gyújt és hangulatlámpát. Sőt, immár az sem ritka, hogy hazafelé szeszes italt, vermutot vagy pezsgőt vásárol, s már a gyerek elalvása előtt odakészíti az éjjeliszekrényre csak úgy pohár nélkül az üveget. Bekapcsolja a rádiót, és az ágyra fekszik, mert ahogy őt át-meg átjárják a szobát betöltő hangok, egyre izgatottabb lesz, a készülékből kibúvó szavakkal szeretkezik, ezáltal lesz, ahogy ő mondta, egy interaktív médium, aki befogadja a sugárzást, hogy ő maga is sugározhasson, láthatatlanul, de tapasztalható erővel, napról napra megújulva és megtisztulva az esti szertartásokon.

Pavlovics e váratlan közléseket hallva roppant izgalomba jött. A cicanadrágos asszony lakossági bejelentése ugyanis nem kevesebbet jelentett, mint hogy az addig meglehetősen foghíjas ügy két nagyon fontos adalékkal gyarapodott. Felbukkant a történetben a hiányzó nő s ez bőséges fejleményeket ígért nem csupán a hentesmester lelkének megértésében, de a kispiaç titkos világát uraló hierarchikus viszonyok feltárásában is. Másrészt a gyerek említése sem kerülhette el az éber hatósági biztos figyelmét, olyannyira nem, hogy újra csak az eltűnt hentes társtalanságán és gyerek utáni vágyán kezdett morfondírozni.

Ez sem magyarázta meg viszont a különös fekete ember szerepét. Pavlovics ugyan hajlott már afelé, hogy a titokzatos figurát egyszerű közvetítőnek tekintse a magányos asszony és a még magányosabb hentesmester között, ám számos jel utalt arra, hogy még mindig névtelenségbe burkolódzó férfiút ennyire lebecsülni nem szabad. Mindenekelőtt nem volt, aki magyarázatot találhatott volna a váratlan felbukkanásokra, s a nem kevésbé meglepő eltűnésekre. S az sem hagyta nyugodni Pavlovicsot, hogy a szóra bírt tanúk egybehangzóan a fekete ember különös szagáról is beszéltek, arról az egész hentesüzletet belengő, nehezen meghatározható szagról, ami az egyik bejelentő szerint leginkább a közeli gyógyszergyár kéményfüstjét idézte fel. Bizonyos tévovázások után a legtöbben azt is megemlítették, miszerint az idegen közelében nem pusztán e furcsa szag hatott rájuk, de valami különös erőt is éreztek, hogy másként ne hívjuk, sugárzást, ahogy az egyikük mondta, persze nem kell mindjárt a legrosszabbra gondolni.

A nyomozás ötödik estéjére még mindig úgy tűnt, nemhogy megoldódnának a titkok, de egyre-másra újabbak sorjáznak elő. Az „Összesítő” becsukva hevert, s Pavlovics behunyt szemmel gondolkodott. A Rudi-kocsmá leheletektől és gőzöktől párás ablakához döntötte a fejét, homloka elmosódott zsírfoltot rajzolt az üvegre, amikor odakintről egy határozott kopogás riasztotta fel.

Egy piros-fekete kezeslábasba bújt, a kezében összehajtható alumínium létrát szorongató ember jelent meg a hatósági biztos hunyorgó tekintete előtt, s szabad karjának izgatott lengésével rögvést arra is készítse, bújjon ki a sarokasztal biztos fedezékéből. Mire Pavlovics átgázolt az összetolt székek között, s kilépett a hósagú levegőre, a létrás ember már a járdaszélnél állt, egy kombi Wartburg hátsó ajtaját nyitotta fel, s látszólag a pakolásba merülten mit sem foglalkozott a külvilággal.

Mielőtt a közelebb lépő hatósági ember még kérdezni tudott volna, egy határozott kézmozdulattal egészen közel intette magához, a nyitott csomagtartóajtó fedezékébe, s így, félig még a külvilágban, felsőtestével azonban a Wartburg biztonságába hajolva tudósította

Pavlovicsot arról, hogy hivatala szerint félig-meddig hatósági ember volna ő is, a kábeltévé-társaság embere, ezt mutatja a kezeslábas, a hátán virító felirat, na meg ez a létra is. Azé a kábeltévé-társaságé, ami most, hogy működik itt ez az új adótorony, új hálózatot épít ki a környéken. E célból ő, a társaság embere für és szögez, kisebb átalakításokat végez a lakásokban, jelentéktelen módosításokat. Egyébként erről, az átalakításokról is tudna mesélni. Az egyik ilyen lakásban él itt például egy volt válogatott sportoló, távolugró volt, aki mindent megtett a sikerért, edzésekre járt és tablettákat szedett, míg kisebb átalakítások kezdődtek a testében, és egyre kevesebbet kellett borotválkoznia, viszont szép, gömbölyű melle nőtt, nagy, hosszú mellbimbókkal. Vagy említhetné példának a kábeltársaságtól azt az embert, aki a munka közben, oda sem figyelve elkapart a nyakán egy pattanást, de néhány hét múlva már egy diónyi púp nőtt a helyén, s nem is maradt annyiban, mert az a púp csak dagadt tovább, hogy a végén már úgy látszott, mintha annak az embernek két feje volna, persze szépen elrendezve egymás mellett. Vagy itt van például az ő bátyja, aki, nem azért mondja, de rendőr volt, s különösen büszke az egyenruhájára, amihez, ezt gyakran emlegette, hozzátartozott a fényesre pucolt cipő, és hát éppen ez volt a nagy bánata, ugyanis széles és rövid lába volt, közismerten afféle fasírtforma, ami azonnal szétnyomja és elrútítja a cipőt, hát az ő bátyja addig-addig nézte magát, míg elhatározásra jutott, hogy csak a kisujjaitól megszabadulva lehet a cipője karcsú és elegáns, és aztán nem is tétovázott, elvégezte a műtétet önmaga, mert a szépségért tudni kell meghozni az áldozatot.

Szóval csak annyit, hogy mi a jelentéktelen és mi lehet fontos, még utólag is olyan nehéz eldönteni.

Ezért is mondaná el, amit a hentesüzletben hallott, munkavégzés közben, a létra tetején, amikor az ember, egyébként is felülemelkedik a dolgok többségén, azon, ami odalenn történik. Azért is beszél ő az átalakításról, mert éppen efféle sustorgott a létra alatt, a függöny mögött Balázs Attila hentesmester valakivel. Fiúgyermeket, hatalmat és tudást ígért a hentesnek az ismeretlen hang tulajdonosa, akit ő ugyan akkor nem látott, de kisvártatva, még amikor a Wartburnnál ügködött, kilépett a boltból az a bizonyos fekete bőrkabátos ember, akit, sejti ezt jól, Pavlovicsnak már nem kell bemutatni.

Ez volt az a döntő pillanat, amikor Pavlovics hatósági biztos előtt a maga teljességében megvilágosodott az egész bűnügy.

A megfajtás szerint Balázs Attilában, a lét értelmén gondolkodó nagytestű hentesben már hosszú ideje kízó vágy élt egy fiúgyermek után. Céljai elérésére több kísérletet is tett. Tarr doktor közvetítését felhasználva például megkörnyékezte az egyedül élő Futárnét, hogy rábírra, egyszem gyermekét megfelelő ellenszolgáltatásért adja át. Futárné azonban elzárkózott az ajánlattól, elsáncolta magát a lakásában, sőt, a szomszédaival is megszakított minden érintkezést. Balázs ezután kettős játszmába kezdett: miközben a helyi kábeltévé társaság egyik alkalmazottját felbérelte, hogy helyszíni információkat szerezzen a környék lakásairól, s főként az ott lakó fiúgyerekekről, ő maga egy álöltözékben mint Széna Antal, a világhírű autóversenyző járta a kocsákat, hogy aztán az emberek bizalmába férkőzve a kellő pillanatban lecsaphasson. Tervei már-már megrekedni látszottak, amikor bekapcsolódott a bűnszövetkezetbe a fekete bőrkabátos férfi. Ez az idegen jártas lehetett a természetgyógyászatban, de még bizonyos okkult tudományokban is, s e tudásával rábírta a kétségbeesett Balázs Attilát, hogy a hentesüzletben felhalmozott nagy mennyiségű hús és csont felhasználásával, bizonyos fekete mágiával is gyanúsítható folyamatok révén a meglévő készletekből állítsanak elő egy fiúgyermeket. Balázs Attila belement az ajánlatba, annál is inkább, mert az idegen a művelet elvégzése fejében meghosszabbodott életkort és gazdagságot ígért neki. A kísérletet elvégezték, de hiába pazarolták el a hentesüzlet teljes raktárkészletét, az áhított életnagyságú

fiúgyermeket ugyan összerakták, de nem tudták életre kelteni. A nyomokat ezután eltüntették, s maguk is kereket oldottak, mindmáig bujkálva az igazságszolgáltatás elől.

Igen, írta az „Összesítőbe” Pavlovics. Vannak napok, amikor úgy összegubancolódik az idő, mintha egyik szál húzná a másikat, minden mindennel összefügg, s az ember, mit tehet mást, elhagyja magát és figyel, tudja, jobb is, ha nem gondolkodik. És vannak megtörtént és elmulaszthatatlan dolgok, melyekben mégis minden szétesik, semminek nem lehet már köze semmihez, az ember elhagyja magát és figyel, tudja, jobb is ha nem gondolkodik.

A hatodik nap hajnala volt, két nappal Karácsony előtt. Amikor Pavlovics hatósági biztos kilépett a Rudi-kocsmá ajtaján, s a keményfedelű füzetet a nagy kabátja zsebébe süllyesztette, a város keleti oldalán, a hegyek fölött már szürkésen derengtek a felhők. Nagy, puha, szinte gyerekfej nagyságú pelyhekkal hullni kezdett a hó. Pavlovics feltúrta a kabátgallérját, előre-fésülte a haját, s az egyre sűrűbb hóesésben a villamosmegállóhoz sietett. Éppen elérte a bedöcögő első szerelvényt, a hátsó ablaknál ült le, homlokával oda-oda biccentve zsírfoltocskát rajzolt az üvegre, nézte a szállongó pihéket.

A Balázs-ügy folytatása nem kapott nyilvánosságot.

Az adótoronnyal kapcsolatban műszaki felülvizsgálatot folytattak le az illetékes hatóságok. Az erről készült jelentés megemlített bizonyos technikai hiányosságokat, melyek átmeneti zavaró mellékhatásokat ugyan okozhattak, ám lényegileg nem akadályozták a feladat ellátását.

Az úgynevezett kispiacon történt sötét üzelmekkel kapcsolatban annyi vált ismertté, hogy a később már csak „kispiai húsmaffia” néven emlegetett bünszövetkezet állt az ügy mögött. Ezek a becsstelen gazemberek az alföldi gazdaságokból felvásárolt, hullott állatokból nyert húsokat értékesítették a régi 42. számú húsboltban, persze tetemes hasznot szerezve a csaláson.

A térdig érő hóban menekülő hentesmestert a nyomokat követve Karácsony után három nappal katonák, határőrök fogták meg a délnyugati határnál. A hírek szerint akkor még Balázs hentes volt egy fekete bőrkabátos, fekete szakállas ismeretlen nevezetű férfi, és egy tízéves forma kisfiú is. Nekik azonban már ott, a határvidéken érthetetlen módon nyomuk veszett.

A GYOMOR

Budapest, Budapest, kisreál

Mert bizony, van az úgy, hogy csak egy kicsi mozdulat kell, egy másoknak talán nem is észrevehető villanás, egy rossz szó, vagy egy fejrándítás, és mégis, az addigi legjobb barátok halálos ellenségekké válnak. De úgy, hogy hiába áll mögöttük tíz, vagy húsz, vagy akár harminc esztendő is, egy szempillantás alatt semmivé lesz az. Vagy éppen a sok elmúlt év miatt volna? Hogy éppen az való az idő természete szerint, hogy múlik csak észrevétlen, míg nem gyűlölségre változik? És az ember, ha már egyáltalán visszanéz, hát ne is tudjon egyebet?

Meglehet.

És hogy talán valami effajta történt egy bizonyos Kovács József és egy bizonyos Toldi Antal között 1997. október első napján.

Meglehet.

Az ötvenes évek közepén a magyar fővárosban egyidőben két szép lakótelep épült, az egyik a Kerepesi út mentén, a másik a Rákos patak partján, egy mintából mind a kettő: színes vakolatokkal ragyogó téglás szalagházak, nagy, világos ablakok, homokkőből faragott domborművek a kapubejárók fölött, parkok, szökőkutak, játszóterek, boltocskák, éttermek és aszfaltozott, kanyargós utak, hogy mindenki lássa, hogyan kell az új embernek élni. S ezekben a friss szagú házakban az is szép volt, hogy egyszerre költözött be minden lakó, háznyi sok ember, csupa olyan, aki arra érdemes volt.

Borzas hajú ifjú házások, s köztük Kovácsék, akik az első emeletre, s Toldiék, akik a harmadikra kaptak kiutalást. Beutalást. A Kovács tanítani járt át egy Váci úti technikumba, a Toldi pedig a négyes buszjárat kormányát tekerte egész nap. És bár éppen nem hasonlítottak egymásra szinte semmiben, hiszen Kovács József vékony csontú, keskeny vállú ember volt, akinek mintha mindig valami olaj, vagy zsír fényesítette volna a haját, hulldogáló korpa, míg Toldi Antal, ahogyan az egy ilyen névhez dukál, kövérre hízott, öblös hangú, nagydarab férfi, hajnalonta kelt, vastag, fekete bakancsban dübörgött le a lépcsőn, amikor Kovács József vékony talpú félcipői még az előszobai fogas alatt várakoztak, a tanár felesége keskeny arcú, kontyos, nejlonharisnyás zongoratanárnő, Toldi asszonya viszont éppen olyan drótszál hajú, mint az ura, s a Duna Cipőgyárban ült a szalag mellett, szóval ez a két férfi nem hogy nem hasonlított, de ránézésre és természet szerint is mindenben különböztek egymástól.

Csak ha már fel s alá járkál az ember egy lépcsőházban, és akaratlan múlik vele az idő, s ő köszönget a szembejövőknak, hát könnyen lehet, hogy egyszerre azt veszi észre, nem csupán a szobákat, a falakat, a rácsos kaput, a kulcsok fordulását szokta meg, de mindazokat az arcokat is, amiket nap mint nap lát. Főleg, ha ott is éppen akkortájt születik a gyerek, éppen úgy jár bölcsődébe, óvodába, iskolába. Mert persze így volt az Kovács Józseffel és Toldi Antallal is. Toldi tudott záratat szerelni, értette, miért folyik a vécében a falra szerelt tartály, s ha látta vasárnaponként a Népköztársaság úton sétáló Kovács családot, lelassított a busszal, dudált és kihajolt az ablakon. Kovács olykor megnézte a leckét, számtanpéldákat írt a nagyobbik Toldi gyereknek, a kisebbik pedig majdnem három évig járt zongorára Kovácsnéhoz.

Toldi néha munkásór egyenruhában, sapkában masírozott el otthonról, Kovács a TIT-be járt előadásokat tartani, és mindegy volt, hogy a gyerekekre melyik asszony vigyáz.

Amikor az utcafordulóban, a szemközti szalagház aljában bezárták az éttermet, mert a rendőrök egy hajnalon a patak partján, arcával az iszapnak fordulva, s a hátában egy fanyelű konyhakéssel egy darugyári embert találtak, s ezen felbuzdulva egy hét alatt az étterem előtti aszfaltról eltűntették nem csak a zenekart, de a bádogasztalokat és a farácsos székeket is, Kovács és Toldi még sokáig lementek a járdára. Pedig azelőtt igazán nem sokszor voltak odabent, nem csupán az idő és a pénz miatt, hanem mert másféle emberek jártak oda, ám most valahogy jól esett álldogálni a sötét, lezárt kirakatüvegek előtt, és arról beszélgetni, hogy kár ezért a jó kis helyért, még akkor is, ha azóta kétségkívül nagyobb a csend.

Persze nem barátság volt ez, hiszen ki tudhatná azt, mi az a barátság, nevetséges ügyek: csak éppen nem múlt el nap, hogy ne találkoztak volna, megálltak a lépcsőfordulóban, vagy a postaládák előtt, időjárás, futballbajnokság, ugyanazok a szavak, egyre-másra ugyanazok a mondatok.

Barátságról senki nem beszélt.

Kovács például otthon úgy emlegette a Toldit: az a nagy marha patás, a vastag talpú bakancsa miatt.

Toldi pedig, ott fent, a harmadik emeleten mindig azt mondta a Kovácsra: a művészke, a zongorájukkal, a halk beszédével, a hosszú hajával.

Meglehet, meglehet.

Szilveszter, április négy, húsvét, május 1., augusztus húsz, november hetedike, karácsony. Nem lehet abba belegondolni, miképpen rakódik egymásra a sok-sok idő. Vagy ha másképpen nézi, hát nem lehet azt megérteni, hogy csak egy idő van, s az az idő a megszokásból is barátságot csinál? S hogy akkor talán a barátság sem szándék, pusztán az ember tehetetlensége?

Mert ahogy az évek teltek, a ház sarkánál is ránőttek már a bokrok a szökőkútra, feltöredezett a csempe, és, hogy egymás utáni két évben a kutat sem engedték meg, valaki ellopta a csapokat, ha akarták volna, se folyhatott már a víz. A park fái az ablakokig értek, s a bejáratok előtti virágágyásokat már nemigen kapálgatta senki. Hetvenkettőben, nyáron a tanács a lakásokban a szenes kályhák helyett vasbordás fűtőtesteket szereltetett fel.

A nagyobbik Toldi gyerek az autóiipari szakközépiskolába ment a külső Váci útra, a kisebbik, a lány, fodrásznak. A Kovácsék lánya már az akadémián tanult zongorázni, hosszú, vörösesbarna haja a derekáig ért, nem vágták le az óvoda óta.

Toldi a telkéről, a főtí domboldalról hozott bort fröccsként szerette, náluk a konyhában ültek le, igaz, Kovács ritkán ivott két-három pohárnál többet. A tanár néha az iskolában is, és még gyakrabban a TIT-ben kapott különféle palackos borokat: a nagyszobában, a zongora melletti kerek asztalkánál öntött Toldinak.

Kovács évente kétszer-háromszor a Vasas-pályára is elment a buszsofőrrel, nem mintha szerette volna a meccseket, csak hát gyakorta könnyebb a dolgokat folyni hagyni, semmint minduntalan nemet mondani.

Toldi segített a tapétázásban Kovácséknál: hallgatták, hogy a régi kéményjáratokban nem csupán a huzat fűtül, de ott, mintha megkéstek volna a hangok, különös, hajdani beszélgetések, sírások és kiabálások keringenek a téglafal mögött.

Aztán Kovács az esti egyetemen pszichológiát tanult, mi több, akkor már erről is tartott előadásokat. Toldi pedig járt még a munkásörséghez, de közben olyan kövérre hízott, hogy új egyenruhát kellett vételeznie. Vasárnap délutánonként néha együtt szerelték a Kovácsék sárga

Zsiguliját a ház előtt, tömitéseket cseréltek. Kovács, hallgatva Toldi tanácsára, késő ősszel éjszakára felvitte a konyhába az autó akkumulátorát.

Amikor egy őszi hajnalon, az október végi esők után a ház északi oldaláról, éppen a Kovácsék ablaka alól levált a vakolat, s nagyot puffanva a járdán tört porrá, apró darabokra, furcsa kis képeket festve a nedves aszfaltra, Toldi tudta elintézni, hogy átszóljanak az ingatlankezelőhöz, és soron kívül, még azon a héten újramalterozzák az elővásott téglákat.

Aztán a Váci út alatt elkészült metrón is együtt utaztak először: Toldi a négyes busszal hozta haza Kovácsot, s mert aznap nyitották meg az új szakaszt, haza sem mentek, rögtön átutaztak egészen Újpestre, a piacig, ahol a pinceborozó mellett piros fénnel ragyogott a kínai vendéglő bejárata.

Akkortól, hogy a Duna Cipőgyárban létszámot csökkentettek, a Toldi felesége is otthon maradt. Délelőttönként főzött, vettek egy barna tascókutyát, csupabőr kis kölyök, azt sétáltatta a patakparton. A nagyobbik gyereknek is még a munkásörségen át a szomszéd házban szereztek lakást. Kovácsné zongoraórákat adott, néha kisietett a konyhába, mert a csészék mögött, a felső konyhaszekrényben lapult a Lánchíd feliratú üveg.

A Toldi lány esküvőjét a Béke téri házasságkötés után a templomban is megtartották, s ahogyan azt előre megbeszélték, az orgonánál a Kovácsék lánya ült.

Kovács akkor már nem tanított iskolában: parapszichológiával foglalkozott, és néha, a lépcsőfordulóban arról beszélt Toldinak, hogy igenis, vannak világok mindazon túl, amit a szemünkkel látunk, s amit a kezünkkel tapintani tudunk. És ha lekapcsolt a villanyautomata, azt is mondta, hagyja csak, nem kell a fény, az ember így is megláthatja, bizony ám, a szeme nélkül is megtudhatja, amit igazán akar.

Amikor a munkásörség megszűnt, Toldi leadta az egyenruháját, bakancsot viszont szerzett, annyira, hogy egyet, az autószereléshez, még Kovácsnak is hozhatott.

A házba akkortájt kezdtek új lakók költözni: mindenféle fiatalabb, nemigen köszönő emberek. Ez van rántotta meg a vállát Toldi, meg ezek legalább bírják fizetni a távfűtést, meg a lakbért.

Toldi egyébként a nyugdíjon túl is maradhatott a buszon, talán azért, mert Kovács tanácsa szerint, vékony láncocskára függesztett apró követ hordott a csuklóján, hiszen akkor nem fájnak az elkoptatott csontok. Néha persze a pénzről is beszélgettek, a pénzről, rohadt dolog, meg valami olyanról, hogy az ember körül milyen hirtelen fordul érthetlenné a világ. Vagy talán nem is fordul, csak éppen magának az embernek kell beérnie, mint valami gyümölcsnek, igen, akár odakinn, Fóton, a kertben, megérni és megrothadni, ahhoz, hogy láthassa, semmit, de semmit nem ért.

De hogy végül is mi történhetett aztán azon az első októberi napon a két férfi között, azt valójában még a rendőrségi vizsgálat sem tudta kideríteni.

Annyi bizonyos, hogy a mentőket, s rögtön ezt követően a rendőrséget a Kovács József vezetésű parapszichológus hívta ki. Állítása szerint ugyanis az emeleti lépcsőfordulóból ő lökte le a korláton óvatlanul áthajoló Toldi Antalt.

De hogy miért is tette, arra csak annyit válaszolt, hogy a lépcsőházban, a szeméttároló mellett már évek óta rohad a vakolat, és nincsen, aki megjavítsa. És hogy ez a Toldi a vastag talpú bakancsával minden áldott nap kétszer, kora reggel is és késő este is úgy dübörög le a lépcsőn, hogy remeg az egész ház. Ráadásul a cigarettacsikkét állandóan a lépcsőfordulóban dobja el, napokig ott bűzölög, gyűlnek egymásra a darabok, különösen, mióta Müllerné, a korábbi házmester sem lakik már itt.

Toldi Antal, aki a mintegy négy méternyi zuhanás következtében kulcsont-törést, bordarepedéseket, agyrázkódást és nyolc napon túl gyógyuló zúzódásokat szenvedett, a vizsgálat során mindvégig azt állította, hogy személy szerint teljességgel kizártnak tartja, miszerint őt az első emeleten lakó Kovács József lökhette volna át a korláton. Kovács József testi ereje nem is volna elegendő ehhez, ráadásul amikor ő, valószínűleg egy rossz mozdulat, vagy valami megcsúszás miatt, ezt igazán nem tudja megmondani, a pincék bejáratához zuhant, Kovács József nemhogy letaszíthatta volna őt, de éppenséggel a földszinten, a lépcső aljánál állt, hiszen, mint oly gyakran, ezúttal is így beszélgettek az időjárásról, s más hétköznapi dolgokról. Vagyis Kovács József semmiképpen nem érhetett volna el őhöz, hacsak nem hiszünk a testből kilépő akarat erejében, amiről ugyan éppen Kovács József neki sokat beszélt, ám, engedtessek meg, azért ezt vizsgálati adatként aligha veheti bárki is komolyan.

Az ügy így aztán balesetként vonult be a statisztikákba.

Meglehet, bizony, minden meglehet.

Kovácséktól aztán az egész család bement Toldihoz a kórházba, sőt, vitték a zongorista lány férjét is.

A Toldi Antal a felépülése után már nem ülhetett buszra.

Délelőttönként és délutánonként is ő viszi sétálni a kis barna tascót.

Kovács József a TIT szervezésében menedzserképző tanfolyamokon tart előadást az önépítés és a csoportmunka pszichológiai vonatkozásairól.

Ha a lépcsőfordulóban találkoznak, most is éppen úgy beszélgetnek el, mint negyven év óta szinte minden nap.

De néha, ha egymásra néznek, az a zsíros, megkopott hajú, vékonycsontú, hajlott hátú Kovács onnan alulról, az első emeletről, és az a nagy, kövér, kék zubbonyos, kefefrizurás Toldi onnan felülről, a harmadik emeletre tartva, ilyenkor, ha a lépcsőházban egymásra néznek, csak egy-egy pillanatig, de valami olyan olthatatlan gyűlölet lobban föl bennük, olyan érzés, a gyűlölet, ami talán jobban összetart, mint akármilyen más.

Resztelt máj

Azzal kezdődött minden, hogy elveszett a táska.

A táskámat a boltban hagytam.

Érthetetlen, de csak a lépcsőház előtt vettem észre, milyen üres a kezem.

Visszarohantam, s bár a bejáratnál láttam, megvan, nem vitte el senki, de mintha a pult másik végén árválkodott volna. A kosarak mellett pakoltam, most pedig a táska egészen az ajtónál hevert, ráadásul becsatolatlanul, ahogy én soha nem hagytam volna. Ebbe belenyúlt valaki!, döbbentem rá, hányingerem támadt, és nem is az izgalom.

De mit vihettek el?, túrtam bele. A kulcs, az igazolvány. A legfurcsább, hogy hiánytalanul megvolt minden. Álltam csak értetlenül, micsoda tolvaj volna az ilyen? Semmi nem kellett neki. Semmi, gondoltam magamban.

Otthon vizes szivaccsal töröltem végig a fekete bőrt. Főként a fogóját és a csat körül. Meg az alját is, ahol valaki hozzáérhetett.

Semmi, mondtam ki a fürdőszobai tükörnek hangosan.

Másnap, amikor arra ébredtem, hogy nem csörög az óra, átsütött a függönyön a nap, és ahogy a polcra néztem, fél nyolc!, hiszen máskor ilyentájt már úton vagyok!, hát az az óra csak vidáman ketyegett, mintha igazán nem is lett volna semmi dolga. Mintha nem húznám fel minden este, a rugót és a csörgőt is, hét előtt öt percre, éppen, ahogy most is áll a mutató, azt el nem mozdítottam évek óta már. Felhajtani a takarót, kisimítani a párnát, átkapcsolni a csörgő gombját, és aztán a feszülésig tekerni a rugókat, kislámpa fel, a nagylámpa le, így készülök én az alváshoz mindig, és ebben nem is tévedhetek, hiszen közben nem gondolkodom, nem, az későbbre marad, a kislámpa melletti bóbiskolásra, s főként a villanyoltás utáni sötétre, a hirtelen támadó éberségre.

Most pedig már fél nyolc.

Mintha nem is ez a reggel, de valahogy folytatódva még a tegnapi nap.

A táska elhagyása és a hazajövetel. S persze az este, az elalvás előtti szokott rémület. A szívemre szorítottam a tenyerem, és figyeltem magam, a ketyegés, a ketyegés.

És akkor már elmúlt fél nyolc is, én pedig csak feküdtem tehetetlenül, bámultam, hogyan távolodik tőlem ez a nap, s vele a buszozás, a hivatal, az ebéd.

Kattogott és csattogott körülöttem minden, lábdobogások, vízcsobogások, ajtócsapkodások és kiáltozások szűrődtek át a falakon. Felkelnek és mosakodnak, vizelnek és öblítenek, esznek és beszélnek, csapkodnak és dobognak, folytonosan ott vannak a falak mögött, és nekem mindezt hallgatnom kell, nekem mindezt muszáj tudnom, muszáj, hogy ők ott vannak alattam és fölöttem, körülöttem élnek, mert nem csukhatom be a szememet és nem zárkozhatom el a hangok elől, nem, nem, bárhogyn szeretném is.

S lassan nőni kezdett bennem a félelem is, igen, mert akárha valami szuszogást, valakinek a lélegzetét hallanám.

De nem ám a falakon túlról, hanem nagyon is közről! Igen, éreztem, hogy míg én tehetetlenül hevegek, addig valaki van még a lakásomban, kint áll a folyosón, vagy meglehet, a fürdőszobában, nem mozdul, mert engem figyel, titokban les rám!

Ha, ha, csakhogy a lélegzete, a szuszogása elárulja.

Ott van!, biztos, hogy ott van!, izzadt meg a tenyerem.

Lassan, egészen lassan ültem fel hát, félrehajtottam a takarót, és mezítláb az ablakhoz léptem.

Lássuk!, rántottam félre a függönyt, hát ömöljön be most már igazán a fény. Körbefogott a napsütés, hát azt is észre kellettennem, milyen kék a levegő a felhőfoslányok között, és láttam, színes gombocskák, milyen ráérősen sétálnak odalent az emberek, hallottam az autók dübörgését, mert a kereszteződésnél a türelmetlen sofőrök mint mindig, most is a gázpedálon hintáztatták a lábukat, alig várhatták már, hogy a lámpa zöldre váltson,

csak képzelődés!, fújtam egy nagyot, mert kint ugyan nem mozdult egy levél sem a fákon, de bennem mégis valami langyos szél söpört át.

Akkor már nem is tétozáztam tovább, a bejárat ajtóhoz szaladtam, hát persze, nyugodtam meg teljesen, ép és mozdulatlan a lánc, ugyan, mi más lehetne, s ott fityegett belülről a kulcs is, képzelődés, pöcköltem meg a körmömmel a kis fémkarikát, vagy talán csak most ért véget az éjszaka, a fő, hogy véget ért, s íme, előttem a nap.

És miközben sorra magamra vettem a ruháimat, kitaláltam, jó, legyen így, akkor már legyen elveszve egészen. Nemcsak nem megyek be, de még egy telefont se! Találgassák, mi történhetett velem! A délelőtt és a délután is! Ettől hangosan fel is nevettem. Azt csinálók, amit akarok.

Azt, löktem a fogas alá a táskát.

Indulás, irány a bolt, kenyér, felvágott, egész napra ami kell. És még a lépcsőházban is ennek örültem, lengedezett a kezemben a fehér nejlonszatyor, amikor Póth, a házmaster kiáltott rám, Póth, aki a padlásfeljárónál lakik, abban a szükségalakásban, ami valamikor mosókonyha volt.

Jó napot!, jó napot!, hiszen meg is esküdtem volna, hogy maga már ma reggel egyszer elment!, mondta, és a korláton áthajolva fölülről nézett le rám.

Na, akkor jócskán tévedett, feleltem, mert nem mentem el, sőt most is itt vagyok.

Az nem lehet, hajolt még előrébb, hiszen láttam, sőt még köszöntem is, maga meg visszaintett, csak éppen nem válaszolt.

Részeg, gondoltam magamban, részeg ez már megint, de hangosan csak ennyit mondtam: tegnap volt az, Póth úr, ingattam meg a fejem, tegnap, vagy tegnapelőtt, persze nem csodálom, ha téved, higgye el, magam sem tudom már néha, összefolynak a napok.

És amikor kiléptem a dohos lépcsőházból, újra körbefogott a fény, és a meleg, mintha langyos vízbe csobbantam volna.

Lépkedtem a bolt felé, lassan, mint aki combig érő vízben halad előre, és a kezeimen, a kinyújtott ujjaimon csillogtak a cseppek. Éreztem, milyen jó, hogy ez a meleg levegő átáztatja a ruhámat, milyen jó, hogy a fák árnyéka olyan, mintha hűvös gödrök nyílnának a sötétbarna törzsek körül, mert nemcsak láttam a napsütést és nemcsak éreztem a meleget, de szagoltam is, szagoltam az árnyékok nedveit és az aszfalt porszagát, a levelek kesernyés felhőit és a bőröm izzadságát, és ezek az illatok engem is megrészesítettek, hogy szédüljek és magamban beszéljek, mint a lépcsőházban sepregető Póth, aki már összekeveri a napokat is, mert az éjszakai álomból folytonosan egy másik álomba zuhan.

Amikor befordultam a sarkon, rögtön láttam, hogy a bolt előtt valami baleset történhetett, mert emberek álltak a kirakat előtt, és kiabálás hallatszott. A bejáratnál egy mentőautó várakozott, hogy elvigye a sebesültet. Mégsem álltam meg, mert azt is tudtam, hogy ebben a napsütésben

rajtam nem foghat semmi szörnyűség. Bátran mentem hát közelebb, bátran és közönyösen, hallgattam, hogy két nő visítozik, aztán beleszólt egy férfihang, de rögtön el is hallgatott, és akkor már láttam is, mi történt, láttam, hogy a pénztárgép előtt áll a kosarával Müller bácsi, és behúzott nyakkal hallgatja a felesége kiabálását, mert Müller néni, aki soha nem szokott a boltba járni, nem tűrhette tovább, hogy a bevásárlások olyan hosszú órákig tartanak, nem tűrhette, hogy Müller bácsi nap mint nap órákig beszélget az egyik eladóval, a nyugdíjas Magdikával, aki közben a húospulthoz támaszkodik, hogy pihenjen, és hogy ne legyen annyira feltűnő a sántasága, és hogy ezek a beszélgetések már odáig mentek, hogy Müller bácsi a zöld üveges asztali bort, amit titokban a hétvégére vásárolhatott, már itt a boltban bontotta fel, hogy egy kis műanyag pohárba töltve, csak egy kortynyival megkínálja a Magdikát, ezért aztán Müller néni összegombolta a pongyoláját, papucsot húzott, és lecsoszogott a földszintre, hogy a pénztárgéphez szorítsa Magdikát,

két emelet és egy bevásárlás nem tarthat órákig!, kiabálta, az arcán izzadság fénylett, levegőért kapkodott, megmondtam, megmondtam hogy bort pedig nem vehet!,

és közben az egyre kisebbre töpörödő Müller bácsi karját rángatta,

hagyjon engem, hagyjon békén, nekem ő csak egy vevő!, sipította hangosan Magdika, és igyekezett kibújni a szorításból,

ismerem az ilyen csakokat!, kiabált tovább Müller néni, de valahogy így: iszmejem asz ilyen csakokat!, mert a sietségben elfelejtette berakni a műfogsorát,

elcábítja a féljemet!, dugta közel az arcát Magdikához, aszt akalja!, elcábítani!, miközben szorosán összemarkolta Müller bácsi hátán az inget,

meg ne tudjam mégedcer, hod itt etepetélnek, mejt nem állok jót magaméj!, indult kifelé, és a rémülten összekucorodó Müller bácsit is magával vonszolta,

nem igaz, akkor sem igaz!, kiabálta utána Magdika, aki végre az ép lábára is ráállhatott,

nem igaz!, kiabálta, s elfehéredett, vékony ujjaival a pénztárgépbe kapaszkodott.

Hallgattam ezt a kiabálást, láttam ezt a három öreg embert,

Müller bácsit, aki a fonott kosarát a karjára fűzve büntudatosan lohol a felesége mellett,

Müller nénit, aki még a lépcsőházban is folytatta a szörnyűségek ígéretését,

és Magdikát, akinek soványka, ráncosra töpörödött arcát elsápasztotta a szégyen és a rémület,

miközben a hűtőpulton még most is ott a kis műanyag pohár, a kitöltött borral, és észrevettem, hogy szó sincsen itt semmiféle balesetről, csak éppen a mentőautó sofőrje, az ápoló és a mentőorvos is vásárolni tértek be a boltba, s most a röhögéstől fuldokolva kutatnak a konzervek között, hogy ne kelljen a bejárat felé nézniük, és hogy őket se lássa senki, pedig a sok ember, aki megállt a boltban is és a bolt előtt, mindegyik úgy mosolyog és úgy nevet, mintha valami kedves hírt hallott volna, hát visszaléptem az ajtóból, vissza az utcára, mert nem akartam én már vásárolni, de még oda bemenni sem.

És ahogy elsétáltam a mentőautó mellett, hallottam, hogyan kezd kattogni a hátam mögött a pénztárgép, megakadt a szemem a szemközti házfalon, Kövesdi Gábor lakatosmester, zárak-kulcsok-lakatok, ez állt egy táblán virító piros betűkkel, és én rögtön tudtam, ez nem lehet véletlen, hiszen éppen ez kell nekem, hogyan is nem jöhettem rá korábban, egy lakatosmester, aki kicseréli az ajtómon a zárat, aki olyan kulcsot ad hozzá, amiben bízhatok, ami csakis az enyém.

Megnéztem hát a címet, és elindultam, hogy most már nem csak jól, de igazán hasznosan is töltssem el a délelőttömet, megkeressem a lakatosmestert, aki visszaadja a biztonságomat és visszaadja az elvesztett időmet is.

Csak hogy hiába akartam benyitni, mert zárva találtam a pinceműhely kis vasajtáját, sőt, az üvegablakocska túloldalán egy felirat lógott: Rögtön jövök, ez állt rajta göcsörtös kézírással, álltam hát tanácstalanul, mozdulni sem tudtam, éppúgy, ahogy néhány órája még fel sem kelhettem a fektemből, álltam csak, és néztem az árnyékomat a vasajton, a falon, amikor a fejem fölül megszólalt egy hang:

Ha a lakatost keresi, odaát könnyen megtalálja!

Öreg néni keze ült az ablakban, a kezében valami kötés, de olyan apró, hogy alig is látszik, szinte eltűnik az ujjai között, és a néni az utca vége felé mutatott, Oda menjen, a piacra, a Rudinál megtalálja!, mondta, és legyintett is a szavaihoz, én pedig megköszöntem szépen, és elindultam, ahogyan tanácsolta, az utca végénél terpeszkedő piachoz, ott is a sarokra, a bódésor végéhez tapadó kis házikóhoz, aminek a homlokán piros-kék tábla hirdette, hogy Rudi bácsi étkezdéje, a virágokat formázó alacsony ráccsal elkerített teraszon pirosak és kékek voltak a székek, hogy senkinek le lehessen kétsége afelől, hogy Rudi bácsi a Vasas nevű futballcsapat elkötelezett szurkolója.

Belestem a kocsmáján, láttam, hogy odabent a félhomályban munkásruhába, kék kezeslábasokba és vastag talpú, bunkós orrú fekete bakancsokba bújt emberek üldögélnek a kis, kerek asztaloknál, előttük poharak és sörösüvegek csillognak, mint valami halovány fényű lámpák, éreztem az áporodott cigarettabűzt, az égett zsír szagát, hát megálltam csak a kis teraszon és onnan szólaltam meg, hogy a Kövesdi lakatosmestert keresem, de mintha a csapospult oldalára ragasztott falinaptáraknak, a körös-körül lógó zászlócskáknak és bekeretezett fényképeknek, újságkivágatoknak beszéltem volna, mert odabentről senki nem figyelt rám, senki nem hagyta abba a kiabálást és senki nem fordult felém, be kellett, hogy lépjek, be a füst, a bűz és a kiabálás örvényébe, hogy még egyszer mondjam, de most már hangosabban: Kövesdi lakatost keresem, mire a pultnak támaszkodó férfi, aki a bádoglapnak feszítette hatalmas, körte alakú hasát, végre felém fordította a fejét, végigmért, végignézett tetőtől talpig, szó nélkül a sarokba mutatott, ahol az egyik munkásruhás egy tányér fölé hajolt, szinte belebújt, úgy evett.

Jó napot, mondtam annak a tarkónak, jó napot, én Kövesdi lakatos mester urat keresem, egy zárról lenne szó, és közben figyeltem, a nyakszirtjén micsoda hurkákba gyűrődik a bőr, egy zárról, illetve egy kulcsról, ami elveszett, azaz hogy megvan, csak egy ideig talán elveszett, s emiatt most azt gondolom, kicserélhetnék a zárat is.

A férfi lassan leeresztette a kanálát, rám nézett,

resztelt máj, mondta,

és én láttam, hogy milyen barna, szinte fekete a szeme, és hogy a szája körül vöröses karikát rajzolt a zsír,

resztelt máj, ismételte el,

én ezt szeretem a legjobban, nekem ünnep, ha ezt eszem, és kiírtam a műhelyre is, hogy mindjárt jövök, mondta,

és közben a tányér széléhez koccintotta a kanálát.

Igen, tudom, válaszoltam gyorsan, tudom, és nem is akarom én zavarni, csak reggel, tudja reggel az történt, ahogy felébredtem, hirtelen megéreztem, van még valaki a lakásban, mert a kulcsot, azt tegnap veszítettem el, illetve a táskát, és gondoltam, jobb, ha szólok mielőbb.

Ja, legyintett a lakatos a kanálával, vörössárga zsírcseppet röpítve a terítő kockáira, ja, hallottam én már ilyet, ha ráérnék, még el is mesélném, de láthatja, most éppen eszem.

Egyen csak, egyen, én igazán nem akarom zavarni, bólogattam, és figyeltem, hogyan tördeli apródarabokra a tányérja mellett heverő kenyérszeletet, hogy a vörösesbarna szaftba szórja, mint valami kis, fehér sziklácskákat a felkavarodott tengerbe, a hatalmas, fényes hátú májdarabok közé, és figyeltem, hogyan igazít a kanálára egy ilyen hosszúkásra vágott májat és egy zsírral és szafttal átitatott kenyérbelet, hogy szaft is jusson jócskán mindemellé, a remegő alumíniumkanál hogyan szállítja mindezt a szájához, hogy ott aztán végképp összeolvadva és egybedarálva egyesülhessen a máj, a kenyérbél és a szaft, miközben a kanál minden egyes rezdülése vörösbarna cseppecskéket küld vissza a terítő, a tányér felé, akárha valami végítéletet bejelentő alumíniumfelhő volna,

egyen, mondtam, egyen csak, zavarni én a világért sem akarom.

Mondom, volt már ilyen, nyelte le a falatot a lakatosmester, persze én is csak hallomásból tudom, hogy megtörtént, valaki, egy férfi elhagyta a kulcsát, és az iratait, és ugyan megtalálta, de még nem is sejthette, micsoda furcsa dolgok kezdődnek, mert eleinte csak azt vette észre, miért is nem köszönnek rá az ismerősei reggelente, és miért nem üdvözlök, amikor hazaér, aztán már a lakásban is különös események zúdultak rá, vándorolni, eltűnni és felbukkanni kezdtek a tárgyak, rendes szokásukká vált, hogy máshol tanyáztak, mint ahol a ház gazdája hagyta őket, és ez a férfi rájött, hogy most már egyáltalán nem érti, mi is történik vele, csak azt tudja, hogy ezek a tárgyak erősebbek nála, és gondolkodni kezdett, bezárkózott, és sehova nem ment, addig, hogy kiderítse a titkok okát, és éppen így, a csukott ajtó mögött, a behúzott függönyök adta sötétben találta meg a megoldást, csak hogy már késő volt,

mesélte a lakatosmester, és megintcsak kenyérdarabkákat törögetett, beleszórta őket a máj szaftjába, hogy onnan kanalazhassa ki, és ahogy beszélt, hát közben folyamatosan rágott is, és a nyelvével apró májgolyócskákat lövöldözött szerteszét, és az állán, a szája körül a vöröses zsírkarika úgy fénylett, mint valami győzelmes ágyúcső izzásig hevült torkolata.

Jól van, üljön le, ha már itt van, nézett rám, üljön le, megeszem ezt a májat, aztán majd meglátjuk, hogy mit tehetünk,

Kihúztam az asztal mellől az egyik cirádás hátú széket, hogy most már ülve várjam ki az ebédidőt, leültem a lakatosmesterrel szemben, de rögtön el is fordultam, mert láttam, hogy miközben rág, a szája akkor is nyitva marad, és láttam, hogy ennek a lakatosmesternek éppen olyan sárgásbarnák a fogai, mint a közjük ragadó májmorzsácskák, mint a szafttal átitatott kenyérfoszlányok, elfordultam hát, és az ablak melletti asztalnál üldögélő férfiakat bámultam, előbb csak feléjük néztem, de aztán már nem is tudtam nem figyelni őket, mert láttam az arcukat, és hallottam is, amit egymással beszéltek.

Ettek és ittak, de közben folyamatosan dolgoztak, egy lila színű rádiótelefont adogattak kézről-kézre, és akinél éppen volt, az gyorsan, pattogó hangon, sürgetően beszélt, míg a többiek láthatóan alig várták, hogy ők is kézbe kaphassák, és őket elmondhassák az üzenetüket,

és láttam, hogy négyen vannak, de közülük bizonyosan az éppen velem szemben ülő férfi a legfontosabb, hozzá fordulnak a többiek minden telefonbeszélgetés után, az ő bólintását, helyeslését és intését várták, fülelnem se kellett, mert ezek a férfiak kiabáltak a telefonba és olyan hangosan beszéltek egymással is, mintha nem bíznának a láthatatlan hullámokban, hogy elér a szomszédjukhoz a szavuk,

nekem van egy zuglói másfélszobás komfortosom, kiabálta az egyik, kell-e valakinek, jól van, add ide nekem, felelt rögtön a mellette ülő,

újjalota, háromszobás, lakótelepi, szólt közbe a harmadik, csak tartsd meg, böffentett a főnök, és a többiek nevettek,

Robi, Robi, kiabálta már a lila telefonba a zugló lakásos, van nekem valamid, ne szórakozz, tette rögtön hozzá, szóljál nekik, hogy még ma kimegyek.

Bámultam a főnököt, aki éppen velem szemben ült, hátradőlt a széken és megmutatta, hogy elől hiányoznak a fogai, mert egy fogpiszkálóval kutatott a szájában, nem győztem betelni a látványával, ősz volt a haja, egészen rövidre, tűskésre nyírva, a teste szinte szétfolyt a széken, lukacsos, ujjatlan atlétatrikót húzott magára, és a mellén a lyukakon átütöttek a szürkés szőröcsimbók, vaskos kezét az asztalra fektette, annyira izzadt, hogy a verejtékcseppek a hónaljától egyenesen az asztalterítőig szánkáztak, és apró patakok folydogáltak az arcán is, a szeme alatt táskák, mintha az a szemcsés, fekete pontocskákkal telehintett bőr már-már összenőne a kékes szemhéjakkal, láttam azt is, hogy az a férfi egy térdig érő, csíkos rövidnadrágot visel, és a lábán csak egy kékpántos standpapucs van, hogy látszanak a lábkörmei is, mint a korhadó fatörzsről leszáradó kéregdarabok,

van egy belvárosi szobakonyha, kiabálta akkor az egyik férfi,

add nekem, és kapsz érte egy másfélszobás óbudát, hajolt felé a másik, és láttam, hogy ők is úgy öltöztek fel, mintha éppen valami úszómedencéhez tartanának, rövidnadrág és edzőcipő, selyemfényű tréningruha,

egy plusz kétfélszoba, vett elő egy gyűrött papírt a harmadik, és a sörtésre nyírt, kövér atlétatrikós elé tolta,

figyel maga?, figyel egyáltalán?, rázta meg a karomat a lakatosmester, ne oda bámuljon, hanem engem hallgasson.

Persze, hogyan figyelnék, válaszoltam.

Na és akkor, folytatta a lakatos, addigra az a férfi tudta, hogy nem egyszerűen elveszítette a kulcsát, de azt meg is találta valaki, megtalálta, és miközben ő mit sem sejtett, az a másik ki-be járkált a lakásába, addig, hogy már élni kezdte az ő életét, és a szomszédok csodálkoztak, hogyan lehet, hogy annyiszor látják, hiszen még csak az imént indult el, hogyan lehet, hogy most jön haza, hiszen még csak az imént érkezett meg, és az a férfi megértette, hogy nem egyedül él, mert valaki úgy követi nyomon őt, hogy közben lemásolja a cselekedeteit, eltulajdonítja a szokásait, és kilesi a gondolatait, és figyelni kezdte ezt a titokzatos behatolót, de figyelni kezdte önmagát is, mert nem sejtette, hogy ezzel teljesíti be a végzetét, ugyanis éppen e figyelemmel ő is lassan átalakult, semmit nem csinálhatott már úgy, mint annakelőtte, kicserélődött, de nem is vehette észre, másik ember lett, anélkül, hogy tudott volna róla, érti, érti ezt maga?, hadarta a lakatosmester, és miközben beszélt, egyre izgatottabb lett és már szinte kiabált, de persze az evést sem hagyta abba, ezért aztán minden egyes szavával újabb és újabb kenyérdarabkák és nyállal kevert, szafftól csillogó májgolyóbisokat lődözött felém, de hiába beszélt, hiába emelte mind feljebb a hangját, mert a szomszéd asztalnál ülők még nála is hangosabbak voltak,

kend a hajadra azt a komfortnélkülit, ordította a lila telefonba a tűskés hajú, kend a hajadra!, és mintha a kardját lökné vissza a hüvelyébe, úgy csattintotta be a telefon peckesen meredező antennáját,

hülyének néz ez engem?, kérdezte a többiektől, de azok meg sem kísérelték, hogy választ adjanak.

És amikor ez az ember megértette, hogy nem és nem tud lenni már a régi önmaga, akkor azt is felismerte, csak egyet tehet, most már igazán kicseréli az életét a titokzatos ismeretlennel, folytatta a lakatosmester, és közben, mert elfogytak már a májak, hát a maradék szaftot kezdte kitörölgetni a tányérból, csak persze nem tudhatta, mettől meddig tartana az ő élete, és honnan kezdődne a másiké, és miközben ezen gondolkodott, hát egyre jobban belegabalyodott a kérdésekbe, úgy járt, mint az a mesebeli hosszúszakállú ember, aki húsz évig növesztette az arcán a szőrt, naponta fésülgette és hétvégén illatos samponnal mosta, míg aztán egyszer, hogy az iskolakerítésnél sétált, egy kisgyerek megkérdezte tőle, a bácsi éjszaka, ha alszik, a takaró alatt, vagy a takaró fölött tartja ezt a szép hosszú szakállt, és este, amikor ez a hosszú szőrű ember lefeküdt, eszébe jutottak a kisgyerek szavai, és a szakállát a paplan fölé simította, de sehogysem tudott elaludni, behúzta hát azt a szakállt a paplan alá, és a mellére simította, csakhogy így sem tudott megnyugodni, mert folytonosan arra gondolt, vajon hogyan is csinálta azelőtt, amikor még nem akarta eldönteni, hogy kívül, vagy belül aludjon az az álláról lefolyó hosszú szőr, és attól az éjszakától fogva már soha nem pihenhetett, mert egyre csak figyelni akarta önmagát, figyelni, de persze úgy, mintha közben öntudatlan és természetes maradna, s nem karikás szemmel próbálná kilesni a saját teste titkait.

Ezeket mondta a lakatosmester, és miközben beszélt, a tányérja egyre fehérebb és egyre csillogóbb lett, mert a kis kenyérdarabkák az utolsó szaft-tócsákat is lelkiismeretesen feltörölte, s a lucskos kenyereket a szájába hajigálta, hogy aztán onnan köpködjön kifelé, mintha ezek a májlelével és zsírral átitatott galacsinok maguk a kenyérré vált szavak volnának.

Igen, igen értem, szólaltam meg, kissé félrehajtva a fejem, csak tudja, a zár, amit mondtam, a zár az ajtómon, szóval, hogy indulhatnánk-e végre, hogy megnézzék és kicserélje.

Látom, maga nem tanul semmit, magának hiába beszélek, csóválta meg a fejét a lakatos.

Na jó, menjünk, bólintott végül, nézzük meg azt az ajtót.

Kiléptünk a homályból, a cigarettafüstből és a sörök keserű szagából, a fojtó zsírfelhőkkel és az áporodott ételszagból, ki a fénybe, de még akkor is hallottam, hogy odabent, az ablak melletti asztalnál milyen izgatottan kiabál valaki a lila telefonba, legalább két szoba, érted, legalább két szoba, ordította, miközben talán még az asztalt is csapkodhatta, mert mint valami üvegharangocskák, újra és újra összecsördültek a poharak, és én éreztem, hogy miként még az előbb a lakatosmester története, most úgy fog körül engem a fény, és miként az ő fenyegetése, olyan szurokfekete a fák alatt minden árnyék, és éreztem, hogy a ruhámból, mint a falevelekből, láthatatlan, keserű felhőcskék párálnak, miközben oda sem figyelve lépkedek egy ismeretlen ember oldalán, hogy megmutassam neki a lakásom ajtaját, azt a zárat, amitől szabadulni akarok,

és akkor már a műhelyhez értünk, várjon csak itt, szólt a lakatosmester, hozom a szerszámokat, és eltűnt a vasajtó mögött, én pedig megálltam a falnál,

ott volt, ugye, mosolygott le rám az ablakból a nénike, és tudtam, hogy a kötés a kezében éppen akkora, mint az imént, és arra gondoltam, ilyen lehetett már évekkel ezelőtt is.

Igen, ott volt, köszönöm, feleltem.

A bolt fölött, a második emeleten nyitva az ablak, és Müller bácsi hajolt ki rajta, és a kezében ruhaszárító kötél lógott, hogy azzal ereszthesse le lassan és óvatosan a bevásárlókosarat Magdikához, a sánta eladóhoz, aki már várta lent, egy üveg borral a kezében, és úgy nézte azt a lassan ereszkedő kosarat, mintha egy fogságba ejtett várkisasszony volna, aki hátraszegett

fejjel a szabadulását hozó léghajó érkezését figyel, és láttam, hogy úgy fekteti a kosárba azt az üveg bort, mintha kisgyermeket rakna vissza a bölcsőjébe, óvatosan, nehogy megüsse magát, és amikor végzett, mosolyog és integet, és Müller bácsi is mosolyog, de persze visszainteni nem tud, hiszen a kezében a kötél, hát csak a fogai hiányát mutathatja le, hogy így fejezze ki az örömét, miközben Magdika még mindig úgy áll, mintha csak pihenne, mintha csak játszana, holott a megsüllyedt járdaszegély éppen akkora, hogy kipótolja a sánta lába rövidségét.

Tudtam már, mit kell tennem.

Hagyja csak, hagyja, Kövesdi úr, kiabáltam a vasajtó mögötti homályba, hagyja, nem kell az a zárcsere, meggondoltam magam.

És választ nem is várva elindultam hazafelé.

Lépkedtem a napsütésben, a dohos lépcsőházig, ahol Póth, a házmester állt a szeméttároló mögött.

Na, jónapot!, hát itt van megint, kiáltotta.

Itt bólintottam, itt, amint látja.

Nem mondom, igen sok dolga van magának ma, ha állandóan csak ki-be jár!, ordította. Sok, dolgom az sok, feleltem neki.

Mifélénk, mondja, milyen dolgok?

Minden, amit csinálni kell. Tudja, hogy van ez. Mindenféle történik, vagyis, mintha semmi nem volna, miközben észre sem veszi az ember, és már el is telt a nap.

Hanzli

Ahogy a nyitva hagyott, kétszárnyú nagy vaskapun kiömlenek a fűrészpor könnyű, sárgás felhői, rögtön fel is bomlanak, szétszóródnak, mintha nem is csak a szél hordaná el őket, de a már meleg napsütés, miközben bentről, a félhomályos csarnokból újabb és újabb gomolygokat fúj a csattogás és sivítás, újabb és újabb felhőket löknek ki az egymáshoz csapódó hosszú farostlemezek és a fel-le szánkázó acélfűrők, amik úgy vájnak a szalagon csúszó forgácsos barna lapokba, mint valami karmok, sivítva csapnak le, hogy aztán rögtön el is engedjék a zsákmányt és sivítva emelkedjenek föl, még mindig forogva és fűrészport hintve a szétnyíló és újra összecusukódó acélpofákra és a zökkenve odébbcsúszó barna falapokra.

Árnyékok és fényhasábok: négy ember dolgozik a gépnél; ketten a kapu felőli oldalon széles platójú kizsákmányról emelgetik a lemezeket, egy ütemre nyúlnak le, s a másik kézzel már a szalagra igazítják, várnak, hogy a fa a fűrők alá érjen, és hajolhatnak is a következőért; a másik kettő pedig a gép túloldalán áll, ott, ahol felbukkannak a forgáccsal telehintett lapok, nyitott tenyérrel fékezik le a szalag lendületét, s ugyanezen erővel rögtön emelik is a kilyuggatott lemezt a lassan növekvő halomra, a gép végéhez tolt kiskocsira. Megy az idő, a bejárat fölött nagy, kerek óra. Nem beszélgetnek: ketten-ketten egyszerre nyúlnak a falapokért, és egyszerre is engedik el; az orruk tövében és az állukon a fűrészpor, mint könnyű hab.

Az első csattanás: ahogy a nagy farostlap a szalagra zöttyen.

A második: ahogy a szalag megindul.

A harmadik: ahogy a fűrők felemelkedő karjai megállnak, s rögtön süllyedni is kezdenek a satupofák közé szorított fadarab felé.

A negyedik: ahogyan szétnyílnak az acélfogók.

Az ötödik: amikor megindul újra a szalag.

A hatodik: ahogy a kifűrt lapot a többire ejtik.

A rácsos ablakokon be-besüt a nap, de égnek a lámpák is, a sárga por sugarakat rajzol a levegőbe, remegő aranyrudakat, amik aztán úgy tűnnek el, mintha nem is lettek volna.

És éppen, amikor a kapu felőli két ember az utolsó lapot is a szalagra ejti, hogy aztán kutatva nézzenek körül, várják a kacska kerekű kiskocsit, amin az újabb szállítmány megérkezik, s a csarnok felőli két ember is utoljára nyúl a nehéz lemez alá, hogy sárga porfelhőt robbantva a magasra tornyozott halomra dobják, s már ők is befelé lessenek, az árnyékos csarnokmély felé, mert egy olajfoltos kezeslábasba bújt férfi indul a gép felé, a kezében lobogó papírlappal és nagy, fekete vaskulcsokkal, s már messziről kiabál:

átállítom!, tíz perc szünet!,

s ezt hallva a négy ember még nem is mozdul, görbe a hátuk, mintha újra csak hajolni készülnének, s lassan egyenesednek fel, kinéznek az udvarra, s meg is indulnak, mint akik összebeszéltek, kísértálnak a rücskös betonra, s a hátukat a szürke kapuszárnynak vetik, az arcukat pedig fölemelik, csukott szemmel fordulnak a nap felé, s mert itt valahogy halkabb a gépek sivítása és tompábbak a csattogások, hát hallani, ahogy a főbejárat mellett a kis vasajtó nyílik, s a négy ember látja is, ahogy egymás kezét fogva egy öregasszony és egy öregember botladozik befelé, azaz csak az öregasszony lépked nehezen, hiszen a férfi járása erős és magabiztos, mintha nem is évekkel, de évtizedekkel volna fiatalabb, ám mégis ő az, akit vezetni kell, sima, gömbölyű arcán fénylik a bőr, a szájából nyálcsík hintázik egyre

lejjebb, s világoskék szeme, mint egy üveggolyó, ragyog, az öregasszony viszont mindenre figyel, a betonra is és a szélre is, a szürke kapunak támaszkodó négy emberre is, és az arca szép, mert a szemüvege felnagyítja a ráncait, de felnagyítja a barna szemét is,

menjél csak, menjél!,

mondja néha halkán a férfinak, mintha valami kutyát akarna megnyugtatni,

menjél,

és így szinte a kinyújtott kezük mutatja nekik az utat,

s a lépéseik ütemére csattog az öregember nagy, vasalt orrú cipője, és meg-megnyikordul a kezében a rekeszes fém ételhordó.

Már itt vannak, mondja az egyik ember, és a többiekre néz, akik nem válaszolnak, úgy tesznek, mintha a kerítés túloldalára ügyelnének, sőt, még messzebb is, a folyóparton dübörgő hatalmas kotrógépekre, a víztől csillogó kavicsthalmokra, amiknek tetején, mint két vadonatúj gomb, kékes ruhába bújt emberek állnak, vagy a szelet figyelnék, hogy mikor hoz megint alig érezhető vízpermetet,

az öregek, teszi hozzá, s a szemét árnyékoló tenyere alól az araszoló öregembert és az öregasszonyt figyeli, a csoszogást és csattogást, az öregembert és az öregasszonyt, akik mintha megosztották volna egymás között a megmaradt életet, az egyiküké lett a testi erő, a másiké a gondolkodni tudás.

Mint nagyapám, szólal meg most egy másik ember, vékony szinte kamaszos a hangja, nagy és erős ember volt, és egyszer vasárnap, ebéd előtt ment le sétálni, soha nem szokta meg az autókat, azok kellett, hogy kikerüljék őt, már az asztalnál ültünk, amikor letről, az utcáról meghallottuk a csattanást, olyan volt, mintha két száraz falapot dobtak volna egymásra, éppen a bejáratunk előtt, láttam fentről a testét is, és láttam azt is, hogy a teherautó hűtőrácsa egészen behorpadt az ütközéstől, mintha nem is egy hús-vér test, de legalábbis egy másik autó csapódott volna oda, nem halt meg azonnal, leszaladtunk, és én néztem, ahogy süllyed és emelkedik a melle, mint egy gép, mintha acéldugattyúk mozognának benne, s közben még egyre járt a teherautó motorja is, igen, csak járt, mintha ez a kettő most már véglegesen összetartozott volna.

Jó, hogy itt a tavasz, törli le az arcát a mellette álló ember. Asszony, a fején virágmintás, pirossárga kendő.

Jó, mert szeretem. A napsütés is meg a szél is.

A betonon apró kavicsok fénylenek.

Mindegy az, szólal meg a negyedik, teljesen mindegy. Cigaretta vesző a nadrágzsebéből, majd, anélkül, hogy bármi többet is mondana, az egész paklit visszagyűri.

Messzebb, a parton még most is ott a fényes kavicsthalmok tetején az egyik kékes gomb, a másik már lent, a futószalag aljánál áll, s ahogy beindítja a gépet, mintha föltámadna a szél, és arról fújna: csattog és zörög a folyó.

Az öreg emberek lassan elérnek az ebédlő ajtajáig; még négy lépcsőn kell felmenniük, kinyitni az ajtót, és már bent is lesznek. A lépcső előtt sárga keramitkockák csillognak, mint a fényesre lakkozott fa.

Igen, azért a nap az jó, mondja a kamaszos hangú, és előrenyújtja a kezét: durva és érdes a bőre, mint a nyers pozdorjalemezek.

Kész a gép!, hallatszik bentről a kiáltás, hé, kész a gép!

Ellökik magukat, a bakancsuk csattog a betonon.

A kapu felőli oldalon már ott áll a lemezes kézikocsi.

Egy ütemre nyúlnak le, s a másik kézzel már a szalagra igazítják, várnak, hogy a fa a fűrők alá érjen, és hajolnak is a következőért; a másik kettő a gép túloldalán, ahol felbukkannak a forgáccsal telehintett lapok, nyitott tenyérrel fékezik a szalag lendületét.

Az első csattanás, ahogy a farostlap a szalagra zötytyen,

a második, ahogy a szalag megindul,

a harmadik, a fűrők karjai megállnak,

a negyedik, szétnyílnak az acélfogók,

az ötödik, újra indul a szalag,

a hatodik, a nehéz lap a kocsira zuhan.

Négy furat van rajta, négy szabályos, egyforma kör.

A négy ember nem beszélget; ketten-ketten egyszerre nyúlnak a falapokért. Az arcukon, az orruk tövében, az állukon az izzadsággal keveredett fűrészpor, mint a korsó oldalára tapadt sárgásbarna, savanyú szagú sörhab. Fent, a bejárat fölött a kerek órán hangtalanul billeg a tömzsi, fekete mutató.

Üvegsör

Nem akarok én olyan sokat, ül az ember, nézi hogyan csúszik egyre följebb az árnyék, az előbb még csak a bokámat fogta, most már mintha ketté is metszene, én meg csak figyelem szótlanul, hiszen tudom, bennem úgyis gyorsabban múlik az idő.

Így voltam a kórházban is: fel a lépcsőn, és aztán lépkedtem a folyosó kövén, egy vörös egy szürke, a cipőm éppen elfért egy négyszögben, a szoknyám harangozott a lábam körül, s ahogy végigmentem a napsütötte ablakok alatt, dőlt be a fény, a nyitott ajtókból meg az orvosságsszag és az izzadtság, a mosdatlan testek párolgása. Lépkedtem és hallgattam, hogy mi minden zsúfolódott ide össze.

Néhol valami kisorádió szólt, az a fajta bakelitos, fekete készülék, aminek a hátuljára vastag, vajsín gumit raknak, hogy tartsa az elemeket.

Harákolások, elfojtott, ideges nevetések, sóhajtások és nyögések, az üveges ajtók összezsá-pódó szárnyai, a cipősarkak kopogása, vízcsobogás és a vécék zubogása. Minden úgy, mintha nem is szűrődhetne be a fason túlról az utcazaj, az autók hangja és a villamos csörömpölése.

Felhők a megszürcült, puffadt paplanok, a pecsétetes lepedők, eső és szél nélkül.

Az alacsony kis asztalokon kékszegélyes tányérvakákban száradtak a szalámikarikák és a sovány kenyérszeletek.

És mire megtaláltam a négyes termet, már nem tudtam a kövek rácsával játszani, mert hiába lestem befelé, ott volt a bot az ágyrak döntve, és ott volt ő is, de a testét mintha valami furcsa erő befelé szívta volna a matracba, szinte nem is emelte meg a paplant, a feje a párnába süppedt, a bajusza mint egy fűcsomó.

Feri, szóltam hozzá halkán, Feri!

Talán ha alszik, nem akartam volna, hogy felébredjen.

De nem aludt, csak lassan nyitotta fel a szemét, és még akkor is, a pupilláján mintha valami másik, átlátszható szemhéj feszült volna, rám nézett, s én mégis éreztem, nem engem lát.

Arra gondoltam, hogy a szigeten sétálok és közben cigarettázom, mondta csendesen. A kavicsúton, csak úgy, egyedül, ropogtak a cipőm alatt a kövek, lassan lépkedtem, a levegő meg sem mozdult, a bot nem volt nálam, és a cigaretta füstje egyenesen szállt felfelé, egészen a levelekig.

Tudod, hogy cigarettát nem szabad, hajoltam le hozzá, megmondta az orvos, cigarettát egyet sem.

Hülyeség!, rúgta le magáról a paplant, rohadt hülyeség!, miért éppen a cigaretta, kiabálta, miközben a botja után tapogatózott.

A sárga ujjai, mint a vizes földből feltekergerőzött vastag giliszták.

Hátrahőköltem, mert a testéből, a lepedőből, a csíkos pizsamából savanyú izzadtság, húgy és fertőtlenítő szaga áradt, és a hasán, ott, ahol már nem fogta a pizsamanadrág, és nem takarta a pizsamakabát, a hasán, mint valami szégyellnivaló, de szemérmetlen testrészt, kidudorodott a sérv, szinte kibuggyant, mint a belső egy meghasadt labdából, felhő eső előtt.

Tudod azt jól te is, Feri, néztem le rá magasból, elmondták elégszer neked is annyi év alatt.

Milyen idő van odakint?, nézett most rám, és nyugodt, tiszta volt a szeme, azt látom, hogy süt a nap, csak nem érzem, megjött-e már a meleg.

Jó idő van, válaszoltam, tényleg jó, egy hét alatt bezöldült minden, a fák és a bokrok. Süt a nap, csak délutánra mondott esőt a rádió. De azért ez már tavasz, igazi tavasz, amiben ereje van a napsütésnek.

Hallgatott, becsukta a szemét. Csak egy szál cigarettát, szólalt meg végül. Azt mondták, lent van a büfé a bejárat mellett, ott biztosan tudnál venni.

Feri, Feri, te sírsz?, hajoltam vissza hozzá. A fakó szempilláin, mint az esőcseppek, remegett a könny. Te sírsz, Feri, a rohadt cigarettáért?

Csak a szemem, válaszolta, nem én, csak a szemem.

Takarózz vissza, megfázol, igazítottam a hasára a paplant. Lemegyek, megnézem azt a büfét.

Jó, mosolyodott el gyengén, jó, és a mellére simította a kezét.

Mindjárt jövök, mondtam, és végighúztam a tenyerem a paplanon, de csak úgy, hogy nem értem az ujjaihoz. Aztán már nem is szóltam semmit, mert most nemcsak láttam, de éreztem is, mintha az üres ágyat érinteném. A feje is mintha egy magasból odazuhant kő lett volna, lesüppedt a párna gödreibe. Hátrébb léptem és elindultam visszafelé, ki az alacsony asztalka mellett a folyosóra, vörös, szürke, vörös, szürke, lépkedtem a köveken. Éreztem a nap melegét, végig az ajtók sora, mint a homályos, odvas kutak. Le a lépcsőn, a bejáratig, megtapogattam a zsebemben a pénzt. Ott volt a büfé, színes matricák és feliratok a koszos üvegen, csak éppen a pult mögött nem világított a lámpa, és az ablakot rács takarta, középujt pedig táblácska lógott: Zárva.

Arra hiába vár, jött közelebb a portás, az ma nem is nyit ki, május elseje van, azért.

Igen, bólintottam, május elseje, aztán a lépcső felé mutattam, még visszamegyek egy percre, ha lehet.

És újra végigmentem, egészen a négyes teremig.

Feri, mondtam halkan, de aztán nem is szóltam többet, láttam, még most is mosolyog, miközben alszik, a szája pedig aprókat mozdul, mintha valami cumit, vagy cukorkát szopogatna.

Sérv, suttogtam feléje, egyszerű sérv.

Kiléptem a főkapun, ki a fasorból a napsütésre, megcsapott a langyos aszfalt porszaga, hallgattam, hogyan zúg és lélegzik körülöttem a város, hogyan olvad össze az autók zaja és a lépések koppanásai, a buszok robaja és a villamosok csörgése egyetlen erősödő, halkuló morajjá.

Május elseje van, mondtam újra, de már csak magamnak. Kigomboltam a kabátomat. Ez a tavasz. Így mentem el a megállóig, hogy a villamos a Duna-partra, a hídig vigyen, s onnan már gyalog sétálhassak át egészen a Szigetig, kerülgessem a szembejövőket, vagy félreálljak, ha valaki nálam jobban siet. Lassan sodródtam a tömegben, és néztem a sok-sok embert, akik mind azért jöttek ide, hogy sütéssék magukat a nappal, virslit egyenek és sört igyanak, és nézzék, milyen hamar, alig egy hét alatt lombosodtak be a fák és a bokrok, nézzék a fényeket és hallgassák a zenét.

A sétálóút mellett, a futballpálya szélén hatalmas színpad állt, hangfalak ormótlan tornyai és csillogó reflektorok. Éppen akkor vonult fel a zenekar, négy cigány férfi és két cigány asszony. Az egyik férfi gitáron, a másik mandolinon játszott, a harmadiknál egy nagy vizeskannát hozott, hogy azon üsse ki a ritmust, a negyedik pedig egy rövid kis teknőt fektetett

keresztbe a térdén, hogy doboljon. És miközben lassan leereszkedtem a domboldalon, hogy a büfé előtt tekergőző sor végére állhassak, mert sört akartam inni én is, hiszen sárgán habzott a fűvön, az ingujjra vetkőzött férfiakon, a könnyű trikókon, a rövidnadrágos gyerekek haján a napfény, hát láttam már, hogy a színpad előtt is állnak cigányok, csillogó, kékesfekete hajú nők és színes mintás ingekben a férfiak, és amint megszólalt a zene, már megmozdult a testük, egy ritmusra ringott, mintha a hangszereknek, az éneknek válaszolna, valami láthatatlan húrokkal volna odakötözve a gitárhoz, a teknőhöz és a mandolinhoz, és miközben hallgattam, milyen gyönyörűségesen énekel ott fenn a színpadon az a két cigány asszony, arra gondoltam, holnap, vagy holnapután talán már nem kell bemennem, holnap, vagy holnapután talán már nem is lesz miért.

Sört kérek, egy üveg sört, mondtam a kiszolgálónak. Pohár nem kell, tettem hozzá, miközben fizettem, mert én is úgy akartam inni, mint a többiek, hátrahajtva a fejem, behunyt szemmel, üvegből.

Levettem a kabátomat, a szoknyámat a térdem alá gyűrtem, úgy ültem le a földre, hogy hallgassam a gitárt és a mandolint, a vizeskannát és a teknőt, nézzem azt a két cigány asszonyt, ahogy ők meg behunyt szemmel, hátrahajtott fejjel énekelnek, mintha sör volna, úgy kortyolják a levegőt. És láttam, hogy a színpad előtti tömegből kiválik egy férfi, egy magas, széles vállú cigány, mályvaszínű öltönyben, rikító ingben, sötét a bőre, a bajusza mint a frissen öntött szurok, de a feje búbján hófehér nyári kalap világít, s láttam, hogy ez a férfi már nem bírhatja az álldogálást, nem bírhatja azt, hogy alig-alig mozdulhasson, mert ahogy felgyorsul a ritmus, hát ő is egyre gyorsabban emelgeti a kezét, aztán a kalapját a tarkójára lökve ugrándozni kezd, körbe-körbefordul, a bokájához kap, majd újra kiegyenesedik, a cipője orrát a földnek szegezi, majd rögtön a sarkára huppan, és aztán már igazán nem állhatja tovább, ezért hirtelen a színpadra ugrik, hogy ott folytassa, ott táncoljon tovább, csak éppen a mozdulatai olyanok, mintha szégyen, vagy félelem bénítaná, mert le nem győzheti ugyan a zenét, de ellenállni sem tud, ezért aztán szépséges lassúsággal folytonosan el-elmarad a ritmustól, felemeli a kezét, de a mozdulat hirtelen abbamarad, megtörik az íve, mintha valami súly taszítaná vissza, felrúgja a lábát, de azt is úgy, akárha combig érő vízben állna, és mindeközben az arcán üdvözült mosoly ragyog, és én tudtam, hogy ez a cigány férfi már elfelejtette hol van, elsüllyedt mellőle a színpad és a bábázkodók tömege, és ő magára maradt a testével és a testét mozgató zenével, a ritmussal és az izmaival, és ahogy átjárja őt a gitár és a mandolin pengése, a vizeskanna és a kis fateknő csattogása, a férfiak mély hangja és a két cigányasszony éneke, az olyan, mintha sok-sok üveg sört inna meg egyszerre, mint ahogyan biztosan meg is ivott, hiszen láttam, ez a cigány férfi rettenetesen részeg, ráadásul az alkohol és a zene bódulata nemhogy kioltotta volna, de még erősítette is egymást, ezért aztán ez a férfi már nem csupán részeg volt, hanem átadta magát a zenének, átadta magát a teste öntudatlan boldogságának, annak, hogy egy gyűrhetetlen mályvaszínű öltöny van rajta, színes mintás ing, szurokfeketén ragyog a bajusza, és a haján, a feje búbján egy vadonatúj fehér nyári kalap táncol.

Megittam már az üveg sörömet, és újra a sor végére álltam a büfénél, mert attól a sörtől és a cigányok zenéjétől csak még szomjasabb lettem, láttam, hogy a színpadon az a férfi befejezte a táncot, de még szinte valami félálomban kóborol, sorra kezét szorít a zenészekkel, és megsimítja az egyik asszony vállát, és láttam, hogy milyen lassan és nehezen tud csak lemászni a színpadi lépcsőn, mert hirtelen elhagyta az ereje, nem csak a homlokán, az arcán folyik le a verejték, de a mályvaszín zakóját a hóna alatt sötétre festette az izzadság, és miközben araszoltam a pult felé, azt figyeltem, milyen büszkén húzza már ki magát, ahogy visszaér a széksorok közé, hogyan kapaszkodik két másik férfi nyakába, hogy dülöngélő léptekkel, gyorsan elinduljanak a büfé felé, ahol éppen én is álltam.

Besoroltak mögém, hogy ne kelljen rájuk nézmem, a felhőket figyeltem, azt, hogyan tűnik el a napkorong ott fenn azok mögött a puffadt, koszosszürke paplanok mögött. Arra gondoltam, íme, most megállt az idő körülöttem és bennem is.

Csakhogy azok a férfiak rettenetesen be voltak rúgva, és folytonosan kiabáltak, átkarolták és lökdösték egymást, de ha még nem is lökdösték volna, akkor sem állhattak meg egy helyben, hiszen dolgozott bennük a sok üveg sör és a cigányasszonyok éneke, ezért aztán mintha valami hánykolódó hajón egyensúlyoznának, berogyasztott térdekkel próbálták megfékezni a föld forgását, és amikor végre a pulthoz kerültem, hogy kikérhessem a második üveg söröm, hát az a mályvaszín öltönyös férfi úgy zuhant nekem, hogy rögtön a földre sodort, le a föbe, miközben a kezemben szorongatott pénz szerteszét szóródott, csillogott a fűszálak között, akár a frissen hullott esőcseppek.

Feküdtem az alatt a tehetetlen súly alatt, láttam, hogy a másik két cigány férfi mennyire megrémült, és aztán már láttam azt is, hogy az a mályvaszín öltönyös, fehér nyári kalapos is mennyire szégyelli magát, mert hiába táncolt az előbb a színpadon, hiába van benne a zene és a sok sör ereje, de most még megszólalni sem tud, ült mellettem a föben, és a szurokfekete szempillája alól tehetetlenségében az arcára csordult a könny, ezért aztán már nem arra gondoltam, hogy felgyűrődött a szoknyám, és nem az jutott az eszembe, hogy fáj a fenekem és a térdem, hanem azt mondtam nekik vidáman, nincsen semmi baj, tavasz van, május elseje, és láttam, az a mályvaszín öltönyös férfi hogyan érti meg lassan, nagyon lassan a szavaimat, hogyan emeli fel a tekintetét, hogy láthassa, mosolyogva nézek rá, s ettől ő is mosolyoghasson és nevetessen, és új erőre kapva föltápáskodhasson, sőt, fölhúzzon engem is, és kiabálva integessen a csaposnak, hogy a sörömet ő fizeti, ehhez ragaszkodik, mert ez a legkevesebb, azok után, ami történt, s rögtön át is karolta a vállamat, csak nehogy félreértsem, ordította a fülembe, hiszen neki családja van, és egyébként meg malacozik, becsületes ember ő és családapa, berúgni sem szokott, és nőknél soha nem jár az esze, igen, ne értsem félre, csak a nap, meg ez a változó idő bolondította meg, és főleg az, ahogy én mosolyogtam rá, és akkor már a többiek is ott tolongtak körülöttünk, és veregették a mályvaszín öltönyös vállát, mintha megint csak a színpadon mutatott volna be egy táncfigurát, jól van Feri!, ez az Feri!, mondogatták neki, és közben megsimogatták az én hajamat is, de én nem bántam, mert csak arra figyeltem, hogy ezt a szurokbajuszút is Ferinek hívják, éppen úgy, mint azt az embert, akit a négyes teremben hagytam a bűzös lepedőbe süppedve,

Feri, mondtam én is, Feri,

és erre a mályvaszín öltönyös bólogatni kezdett, igen, igen, ő a Jó Feri, így ismeri mindenki: a Jó Feri, aki malacozik, csak szóljak, ha nekem is esetleg szükségem lenne néhány malacra, vagy bárkinek az ismerőseim közül, még aznap elhozza nekem, és persze baráti áron, ismerősök között ez legalábbis természetes.

Én pedig megfogtam a sörösüvegem nyakát, és hátrébb léptem, hogy elbúcsúzzam azoktól a férfiaktól, visszamenjek a domboldalra, hogy ott igyam meg a sört, mielőtt még nekiered az eső, megköszöntem hát, és elindultam, aztán mégis megálltam, mert valami az eszembe jutott, s visszafordultam, vissza ahhoz a fehér nyári kalapos férfihoz,

van egy szál cigarettája, kérdeztem meg tőle, cigaretta, ismételtam el, mert láttam, mennyire értetlenül néz rám,

van, cigaretta az nálam mindig van, bólintott végül, és a mályvaszín öltöny belső zsebéből előhúzott egy gyűrött dobozt,

nem kell tűz, intettem, neki, mert láttam, hogy gyufa után kotorászik, nem én szívom el, nem magamnak viszem.

És amikor a dobozba nyúltam, éreztem, hogy a kezem annak a cigány férfinak a kezéhez ér, és éreztem, hogy olyan forró a bőre, mintha még most is a nap tűzne rá, és miközben a cigarettát a kabátom zsebébe pottyantottam, láttam, hogy milyen fekete a szeme, és hogy az arcán még most is ott csillog a könnycseppek nyoma, mintha verejték futott volna rajta végig, és megcsapta az orromat a mályvaszín zakóból áradó izzadtság szaga, az olcsó férfikölni illata, köszönöm, mondtam hát, köszönöm Jó Feri, és a sörömet fogva sarkon fordultam, elindultam a dombocska felé.

Már a fűben jártam, amikor hallottam, hogy az a mályvaszín öltönyös utánam kiabál, várjon, várjon, ne menjen még el, valamit akarok magának mondani, kiáltozta, és néhány lépésnyit utánam is rohant.

Mit felejtett el, Jó Feri?, fordultam vissza, mondja csak.

Rámosolyogtam, pedig láttam, hogy az arca szinte szürkére váltott a rémülettől, megállt velem szemben, és lehajtotta a fejét, és a kalapját lassan levette a fejéről, mint aki egy ajtón készül belépni.

Lenne most húsz darab szép kismalac, ha kell, mondta halkán, gondolja meg, húsz darab egészséges, szép kismalac, ha én mondom, elhiheti, megéri.

A barna szeme körül csupa vöröslő vérerek.

Megéri?, néztem rám értetlenül.

Persze, és a kezével mutatta, mintha pénzt számolna.

Jó, bólintottam, de nem kell.

Nem kell?, nézett rám, biztos benne, hogy nem?

Biztos, Jó Feri, ebben biztos vagyok, ha akarnám őket, hát megmondanám.

Csak mert, tudja, az állatoktól igen sokat tanulhat az ember. Meg a pénz is, amiatt is mondom.

Persze, köszönöm, Jó Feri.

Néztem, tétovázva hogyan fordul vissza, hogyan lépked egyre gyorsabban a többiekhez, azok pedig átkarolják a vállát, és így, együtt fordulnak a pulthoz.

Én meg magamra vettem és összehúztam a derekamon a kabátot, mert hirtelen megéreztem, hogy feltámadt a szél, és leültem a fűbe, éppen szemben az üres színpaddal, hátrahajtott fejjel kortyoltam az üvegből, sört ittam, de a szememet most nem csuktam be, néztem odafent azokat a duzzadt, szürke felhőket, hogyan dudorodnak szemérmetlenül.

Paplanok, s alattuk a nyirkos hideg.

A számban pedig még a sör íze, és csak figyelek szótlanul,

hiszen tudom, itt, bennem úgyis gyorsabban múlik az idő,

esik is már az eső, kemény cseppekben potyog,

igaz, süt még a nap, de közben egyre följebb csúszik az árnyék.

-&-